

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

**Aktivity a výsledky ČOI v oblasti právní ochrany
spotřebitele**

Bc. Petra Chvojková

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Petra Chvojková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Aktivity a výsledky ČOI v oblasti právní ochrany spotřebitele

Název anglicky

Activities and results of Czech Trade Authority Inspection (CTIA) in the domain of consumer legal protection

Cíle práce

Cílem diplomové práce je na základě analýzy vývoje právní úpravy ochrany spotřebitele v České republice z hlediska zákona o ČOI a jeho novelizací a provedeného výzkumu vyhodnotit jednotlivé druhy a vývoj porušování práv spotřebitelů v Královéhradeckém a Pardubickém kraji s využitím statistik a dat poskytnutých Inspektorátem ČOI pro Královéhradecký a Pardubický kraj.

Dílním cílem je na základě rozboru kontrolního procesu jako hlavní činnosti ČOI vyhodnotit práva a povinnosti inspektorů při jejich výkonu.

Metodika

V teoretické části bude provedena analýza právní úpravy ochrany spotřebitele v zákoně o ČOI a jeho novelizacích a použita metoda výkladu práva i komparativní metoda. S využitím metody literární rešerše budou rozebírány různé přístupy a názory k dané problematice.

V praktické části bude na základě statistik a dat ČOI analyzován současný stav porušování práv v oblasti ochrany spotřebitele. Pomocí řízených rozhovorů s vedoucími pracovníky a inspektory ČOI jako metodou kvalitativního výzkumu budou získány praktické poznatky a zjištěny problémy v oblasti ochrany spotřebitele při jednotlivých činnostech ČOI.

Syntézou získaných informací budou zpracována doporučení pro Českou obchodní inspekci.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Česká obchodní inspekce, inspektoráty, dozor, ochrana spotřebitele, poctivost prodeje, nekalé obchodní praktiky, diskriminace, přestupky, sankce, obchod.

Doporučené zdroje informací

- GERLOCH, Aleš. Teorie práva. Praha: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-652-1.
- MATES, Pavel a kol. Základy správního práva trestního. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7179-806-4.
- ONDŘEJ, JAN. a kolektiv. Spotřebitelské smlouvy a ochrana spotřebitele. Ekonomické, právní a sociální aspekty. Praha: C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-446-9.
- POKORNÁ, Jarmila, Eva VEČERKOVÁ, Tereza LEVICKÁ, Jana DUDOVÁ. Ochrana spotřebitele proti nekalým obchodním praktikám podnikatelů. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-625-0.
- VEČERKOVÁ, Eva, Markéta SELUCKÁ, Jana DUDOVÁ, Martina URBANOVÁ a kolektiv. Společensko-právní aspekty ochrany spotřebitele a jeho zdraví. Brno: Masarykova Univerzita, Právnická fakulta, 2015. Spisy Právnické fakulty MU, řada teoretická, Edice Scientia. ISBN 978-80-210-8050-8.
- VEČEŘA, Jiří. Ochrana spotřebitele v České republice a Evropské unii. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-87576-34-2.
- VÍTOVÁ, Blanka, Markéta ETLÍKOVÁ. Nekalé obchodní praktiky. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 999-00-017-7042-6.
- VÍTOVÁ, Blanka. Transpozice směrnice o právech spotřebitelů do českého a slovenského právního řádu. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, o.p.s., 2016. ISBN 978-80-87382-84-4.
- VÍTOVÁ, Blanka. Zákon o ochraně spotřebitele. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. ISBN 978-80-747-8984-7.
- zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Jitka Mráčková, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 18. 9. 2019

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 10. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 14. 01. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Aktivity a výsledky ČOI v oblasti právní ochrany spotřebitele" jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor(ka) uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne datum odevzdání

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Jitce Mráčkové, CSc., mé vedoucí diplomové práce, za odborné vedení, cenné rady, velkou trpělivost a čas, který mi věnovala po celou dobu zpracování diplomové práce.

Aktivity a výsledky ČOI v oblasti právní ochrany spotřebitele

Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena na analýzu vývoje právní úpravy ochrany spotřebitele v České republice z hlediska zákona o České obchodní inspekci a jeho novelizací a na základě výzkumu vyhodnocuje jednotlivé druhy a vývoj porušování práv spotřebitelů v Královéhradeckém a Pardubickém kraji. Práce také vyhodnocuje personální situaci uvnitř České obchodní inspekce. V teoretické části je provedena literární rešerše a analýza platné právní úpravy zákona o ochraně spotřebitele v oblasti orgánů dozoru, přestupků a sankcí. Dále je provedena analýza zákona o České obchodní inspekci, včetně důkladného rozboru jeho významných novelizací. Pozornost je také věnována vývoji organizačního uspořádání České obchodní inspekce.

Praktická část diplomové práce je rozdělena do pěti kapitol. V první kapitole je zkoumána struktura zaměstnanců České obchodní inspekce. V druhé části se nachází analýza uskutečněných kontrol za desetileté období. Třetí kapitola se zabývá strukturou prováděných kontrol, a to jak pro celé území, tak i pro jednotlivé inspektoráty. Čtvrtá kapitola proěřuje vliv lokality na výskyt porušení předpisů internetového prodeje. Pátá kapitola analyzuje porušování předpisů v oblasti prodeje alkoholu a tabákových výrobků.

V kapitole Výsledky a diskuze jsou navržena opatření pro minimalizaci duplicitních kontrol inspektorů ČOI a kontrolorů živnostenského úřadu či úprava zákona pravomocí inspektorů ČOI při kontrolách prodeje alkoholu a tabákových výrobků.

Klíčová slova: Česká obchodní inspekce, inspektoráty, dozor, ochrana spotřebitele, poctivost prodeje, nekalé obchodní praktiky, diskriminace, přestupky, sankce, obchod.

Activities and results of Czech Trade Authority Inspection (CTIA) in the domain of consumer legal protection

Abstract

The thesis is focused on the analysis of the development of consumer legal protection in the Czech Republic in terms of the Act on the Czech Trade Inspection Authority and its amendments and based on the research evaluates the various types and development of consumer rights violations in the Hradec Králové and Pardubice regions. The work also evaluates the personnel situation within the Czech Trade Inspection Authority. In the theoretical part there is a literature research and analysis of the valid legislation of the Consumer Protection Act in the area of supervisory authorities, offenses and sanctions. Further, the Czech Trade Inspection Act is analyzed, including a thorough analysis of its significant amendments. Attention is also paid to the development of the organizational structure of the Czech Trade Inspection Authority.

The practical part of the thesis is divided into five chapters. The first part examines the structure of Czech Trade Inspection Authority employees. In the second part there is an analysis of performed inspections for 10 years. The third part deals with the structure of inspections performed, both for the whole territory and for individual inspectorates. The fourth part examines the impact of the site on the occurrence of violations of Internet sales regulations. The fifth part analyzes the violations in the area of sale of alcohol and tobacco products. At the end of the thesis, the results are evaluated and measures are proposed.

The chapter Results and Discussion proposes measures to minimize duplicate inspections of Czech Trade Inspection Authority inspectors and trade licensing inspectors or to amend the law of the powers of Czech Trade Inspection Authority inspectors in inspecting the sale of alcohol and tobacco products.

Keywords: Czech Trade Inspection Authority. inspectorates, supervision, consumer protection, honesty of sales, unfair business practices, discrimination, offenses, sanctions, trade.

Obsah

1 Úvod.....	14
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíle práce	15
2.2 Metodika	15
3 Teoretická východiska	16
3.1 Postavení a ochrana spotřebitele	16
3.1.1 Ochrana spotřebitele v minulosti	16
3.1.2 Ochrana spotřebitele v současnosti	17
3.1.3 Dozor nad ochranou spotřebitele	21
3.1.3.1 Kontrolní řád	23
3.1.3.2 Správní řád.....	23
3.1.3.3 Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich	24
3.1.4 Orgány dozoru nad ochranou spotřebitele	25
3.1.5 Shrnutí.....	32
3.2 Postavení a činnost České obchodní inspekce	33
3.2.1 Zřízení České obchodní inspekce	33
3.2.2 Organizační struktura České obchodní inspekce	33
3.2.3 Působnost České obchodní inspekce	41
3.2.4 Pravomoc České obchodní inspekce.....	43
3.2.4.1 Zákon č. 378/2015 Sb.....	50
3.2.4.2 Zákon č. 258/2016 Sb.....	52
3.2.4.3 Zákon č. 65/2017 Sb.....	52
3.2.4.4 Zákon č. 264/2017 Sb.....	55
3.2.4.5 Vybraná ustanovení ze zákona o ČOI	60
3.2.5 Přestupky podle ZOS	64
3.2.6 Sankce podle ZOS	72
3.2.7 Shrnutí.....	76
3.3 Závěr teoretické části	78
4 Vlastní práce	81
4.1 Struktura zaměstnanců ČOI	81
4.2 Analýza provedených kontrol	91
4.2.1 Přehled kontrol a zjištěných porušení na jednotlivých inspektorátech.....	91
4.2.2 Agregovaný přehled kontrol	97

4.2.2.1	Regresní analýza.....	98
4.2.2.2	Predikce pro rok 2020.....	98
4.3	Struktura provedených kontrol.....	99
4.4	Vliv lokality na výskyt porušení v oblasti internetového prodeje.....	105
4.5	Kontroly prodeje alkoholu dle zákona č. 65/2017 Sb.	106
5	Výsledky a diskuse	111
5.1	Výsledky teoretické části.....	111
5.1.1	Sdílené kontroly dozorových orgánů	111
5.1.2	Zajištění prostor pro poradenské a konzultační činnosti.....	111
5.1.3	Právní úprava ochrany spotřebitele.....	112
5.2	Výsledky praktické části	113
5.2.1	Nesoulad organizační struktury	113
5.2.2	Počty, vzdělání a mzdy inspektorů	113
5.2.3	Technické zázemí inspektorů.....	114
5.2.4	Nedostatky právní úpravy při kontrolách prodeje alkoholu a tabáku	115
6	Závěr.....	116
7	Seznam použitých zdrojů.....	120
8	Přílohy	123
A.	Regresní analýza – výpočet závislosti.....	123
B.	Regresní analýza – predikce.....	126
C.	Porovnání středních hodnot – ANOVA	129
D.	Řízený rozhovor s panem ředitelem Ing. Františkem Švihlíkem z inspektorátu Královehradeckého a Pardubického	135

Seznam obrázků

Obrázek 1	Organizační struktura ČOI v roce 2007.....	34
Obrázek 2	Organizační struktura regionálního inspektorátu ČOI v roce 2007.....	35
Obrázek 3	Organizační struktura Ústředního inspektorátu ČOI v roce 2007	35
Obrázek 4	Organizační struktura Ústředního inspektorátu ČOI v roce 2018.....	38
Obrázek 5	Organizační struktura Inspektorátu Středočeského a Hl. m. Praha v roce 2018	39
Obrázek 6	Organizační struktura regionálního inspektorátu v roce 2018	39
Obrázek 7	Vývoj počtu zaměstnanců ČOI v období 2005 - 2018	40
Obrázek 8	Přehled přestupků dle zákona č. 634/1992 Sb.....	67
Obrázek 9	Přehled počtu přestupků dle §§ 4 - 5b zákona č. 634/1992 Sb.....	68
Obrázek 10	Porušení informační povinnosti.....	70
Obrázek 11	Porušení povinnosti související s konáním organizovaných akcí	71
Obrázek 12	Udělené sankce celkem	74

Obrázek 13 Nejvyšší sankce v letech 2014 - 2019	75
Obrázek 14 Úprava organizační struktury	82
Obrázek 15 Vývoj počtu zaměstnanců ČOI v období 2012 - 2019	83
Obrázek 16 Struktura vzdělání zaměstnanců a výše průměrné mzdy	84
Obrázek 17 Zaměstnanci ČOI dle pohlaví.....	85
Obrázek 18 Úplné střední vzdělání dle pohlaví.....	85
Obrázek 19 Vysokoškolské vzdělání dle pohlaví	86
Obrázek 20 Vývoj počtu inspektorů v letech 2012 - 2019	87
Obrázek 21 Počet inspektorů na jednotlivých inspektorátech - 2019.....	88
Obrázek 22 Vývoj počtu zaměstnanců a podaných podnětů	89
Obrázek 23 Přehled kontrol na Inspektorátu Středočeském a Hl.m. Praha	91
Obrázek 24 Přehled kontrol na Inspektorátu jihočeském a Vysočině	92
Obrázek 25 Přehled kontrol na Inspektorátu Plzeňském a Karlovarském.....	92
Obrázek 26 Přehled kontrol na Inspektorátu Ústeckém a Libereckém	93
Obrázek 27 Přehled kontrol na Inspektorátu Královéhradeckém a Pardubickém	94
Obrázek 28 Přehled kontrol na Inspektorátu Jihomoravském a Zlínském	94
Obrázek 29 Přehled kontrol na Inspektorátu Olomouckém a Moravskoslezském	95
Obrázek 30 Přehled kontrol na Inspektorátech v letech 2012, 2013 a 2018	97
Obrázek 31 Přehled kontrol na Inspektorátech v letech 2012, 2013 a 2019	97
Obrázek 32 Kontroly Internetového prodeje	100
Obrázek 33 Kontroly prodeje výrobků za akční ceny	101
Obrázek 34 Kontroly porušení práva duševního vlastnictví.....	102
Obrázek 35 Kontroly předváděcích prodejních akcí	102
Obrázek 36 Kontroly spotřebitelských úvěrů	103
Obrázek 37 Kontroly prodeje tabákových výrobků – všechny právní předpisy.....	104
Obrázek 38 Kontroly prodeje alkoholových nápojů.....	105
Obrázek 39 Kontroly prodeje tabákových výrobků dle zákona č. 65/2017 Sb.	106
Obrázek 40 Kontroly prodeje alkoholických výrobků dle zákona č. 65/2017 Sb.	107
Obrázek 41 Porušená ustanovení dle zákona č. 65/2017 Sb.....	108
Obrázek 42 Výše pravomocných sankcí dle zákona č. 65/2017 Sb.	108
Obrázek 43 Kontroly prodeje alkoholu na jednotlivých inspektorátech - 2018.....	110
Obrázek 44 Kontroly prodeje alkoholu na jednotlivých inspektorátech - 2019.....	110
Obrázek 45 Lineární regrese.....	123
Obrázek 46 Lineární regrese.....	126
Obrázek 47 Test normality pro Inspektorát Středočeský a Hl.m. Praha.....	130
Obrázek 48 Test normality pro Inspektorát Jihočeský a Vysočina	130
Obrázek 49 Test normality pro Inspektorát Plzeňský a Karlovarský	131
Obrázek 50 Test normality pro Inspektorát Ústecký a Liberecký	131
Obrázek 51 Test normality pro Inspektorát Královéhradecký a Pardubický.....	132
Obrázek 52 Test normality pro Inspektorát Jihomoravský a Zlínský.....	132

Obrázek 53 Test normality pro Inspektorát Olomoucký a Moravskoslezský.....	133
Obrázek 54 Výsledky – Krabicový graf	135

Seznam tabulek

Tabulka 1 Přehled soukromoprávních odpovědností.....	20
Tabulka 2 Přehled sdílených kompetencí dozorových orgánů – část 1	28
Tabulka 3 Přehled sdílených kompetencí dozorových orgánů – část 2	30
Tabulka 4 Přehled ústředních ředitelů v letech 2007 až 2020	40
Tabulka 5 Přehled zákonů.....	42
Tabulka 6 Přehled změn zákona č. 64/1986	46
Tabulka 7 Struktura Inspektorátu Královéhradeckého a Pardubického.....	88
Tabulka 8 Zatížení inspektorů.....	89
Tabulka 9 Opakované kontroly při intervalovém plánování	90
Tabulka 10 Struktura provedených kontrol	99
Tabulka 11 Výpočet koeficientů	124
Tabulka 12 Porovnání odhadu se skutečností	126
Tabulka 13 Výpočet koeficientů	127
Tabulka 14 Výsledky testu normality	133
Tabulka 15 Výsledky Kruskal-Wallisova testu	134

Seznam použitých zkratek

Zkratka	Znění
CÚ	Celní úřad
ČNB	Česká národní banka
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
ČÚZZS	Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva
ERÚ	Energetický regulační úřad
ES	Evropské společenství
KHS	Krajské hygienické stanice
KVS	Krajské veterinární správy
OZ	Občanský zákoník
SÚKL	Státní ústav pro kontrolu léčiv
SVS	Státní veterinární správa
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
ÚOOÚ	Úřad pro ochranu osobních údajů
ZOS	Zákon o ochraně spotřebitele
ŽÚ	Živnostenské úřady

1 Úvod

Už po dobu několika let můžeme takřka každý den vidět v televizním zpravodajství, slyšet v rádiu či číst v denním tisku nebo na webových stránkách o různých problémech, které mají lidé v souvislosti s nákupem různých výrobků či využíváním některých služeb. Jsme informováni o tom, jak jsou lidé podváděni při svých nákupech na internetu či při slevových akcích typu Black Friday. Často čteme o okrádání seniorů tzv. šmejdy at' už v oblasti energetického trhu nebo na různých předváděcích akcích. Problémy jsou při nákupech v zastavárnách nebo autobazarech. Nespokojení mohou být lidé při návštěvě restaurace ale i kadeřnictví. Často jsme informováni o nalévání alkoholu nebo prodeji tabákových výrobků mladistvým.

Ruku v ruce s výše uvedenými delikty také můžeme často číst o snaze státu takový počet deliktů snížit nebo je alespoň více sankcionovat.

V souvislosti s výše uvedeným a jen pro ilustraci vybranými případy si každý z nás uvědomí, že jako člověk, který přirozeně využívá mnohé služby a nakupuje různé výrobky, zná svoje práva v oblasti ochrany spotřebitele jen velmi povrchně. Důležité je tedy, zjistit více do hloubky, jaké máme jako spotřebitelé práva, a zároveň jaké povinnosti mají ti, kteří nám výrobky prodávají a služby poskytují. A protože pokud se dozvídáme o porušování práv spotřebitelů tak se také jedním dechem dodává Česká obchodní inspekce a zákon o ochraně spotřebitele z tohoto důvodu se bude teoretická část těmto termínům podrobněji věnovat. A protože by každá diplomová práce měla obsahovat i poznatky z praxe, zaměří se praktická část na to, jaká jsou v České republice nejčastěji porušovaná práva v oblasti ochrany spotřebitele. Především potom nejčastější prohřešky v Pardubickém a Královéhradeckém kraji. Na závěr práce budou navržena možná řešení a návrhy v dané problematice.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíle práce

Hlavním cílem této diplomové práce je vyhodnocení jednotlivých druhů a vývoj porušování práv spotřebitelů v Královéhradeckém a Pardubickém kraji s využitím statistik a dat poskytnutých inspektorátem a také na základě analýzy vývoje právní úpravy ochrany spotřebitele v České republice z hlediska zákona o ČOI a jeho novelizací. Dílčím cílem je vyhodnocení práv a povinností inspektorů ČOI při výkonu kontroly.

2.2 Metodika

Metody, které budou použity v této práci jsou zejména analýzy v podkapitole 3.1.4 Orgány dozoru nad ochranou spotřebitele, dále pak v kapitole 3.2.2 Organizační struktura Č a 3.2.4 Pravomoc Č. Metoda výkladu práva byla použita např. v podkapitole 3.2.5 Přestupky podle ZOS a 3.2.6 Sankce podle ZOS.

Dále budou provedeny rešerše odborné literatury ohledně problematiky ochrany spotřebitele a definic spotřebitele, a to v úvodních podkapitolách 3.1.1 Ochrana spotřebitele v minulosti a 3.1.2 Ochrana spotřebitele v současnosti.

Komparace bude poté použita v podkapitole 3.2.4 Pravomoc Č kde jsou zpřehledněny změny zákona po novelizacích a bude tak porovnáván stav před změnami zákona o ČOI a po jeho novelizacích.

V praktické části budou použity metody statistické, a to v podkapitolách 4.2.2.1 Regresní analýza a 4.2.2.2 Predikce pro rok 2020. Součástí kvalitativního výzkumu je rovněž řízený rozhovor s ředitelem Královehradeckého a Pardubického inspektorátu panem Ing. Františkem Švihlíkem. Nashromážděné údaje budou zpracovány a prezentovány pomocí grafů a tabulek a k jejich následnému zpracování bude použita metoda indukce a dedukce. Syntézou získaných informací budou vypracovány návrhy a doporučení pro Českou obchodní inspekci.

Výsledky budou následně shrnuty v kapitole 5 Výsledky a diskuse. V návaznosti na zjištění jsou zde uvedeny návrhy řešení.

3 Teoretická východiska

3.1 Postavení a ochrana spotřebitele

V následujících podkapitolách bude pojednáno o podobě ochrany spotřebitele v minulosti a také současnosti. Bude představena legislativa, která zajišťuje ochranu spotřebitele a také budou uvedeny orgány dozoru nad ochranou spotřebitele a jejich vzájemné kompetence.

3.1.1 Ochrana spotřebitele v minulosti

Každá společnost by se měla snažit ochránit slabší stranu právních vztahů. Prvotní idea ochrany slabší strany se začala v zákonných pravidlech více rozvíjet již v 19. století, což vedlo k rozvoji její ochrany zejména v oblasti nájemního práva nebo práva pracovního. Tehdejší právní úprava tak stanovila omezení smluvní volnosti jedné strany za účelem zvýšení ochrany slabší strany. Nemůžeme však říci, že do té doby by na práva spotřebitelů nebylo pamatováno. Například již římské právo poskytovalo ochranu kupujícím při uzavírání smluv, včetně nároků z vad věci. Co se týče území dnešní České republiky, tak ochranu kupujících můžeme nalézt například v Právech městských Království Českého z roku 1759, která byla postavena na zásadách římskoprávních a která platila ještě v 18. století¹.

V 19. století nebyly právní vztahy mezi kupujícím a prodávajícím tak komplikované, protože chyběla globalizace trhu. Kupující spotřebitel měl úzkou možnost výběru podnikatelů, kteří byli na jeho nákupech existenčně závislí. Smluvní strany se většinou také dobře znaly, takže nepoctivost prodeje byla spíše excesem. K zásadní změně došlo až po druhé světové válce s rozvojem výroby, dopravy, komunikace a mezinárodního obchodu. Se stále větším množstvím výrobků a prodejen začal spotřebitel ztrácet přehled o kvalitách výrobků a nemohl se také s prodávajícím dohodnout na vlastnostech výrobku, tak jak byl

¹ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK. *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjícím trhu*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-745-3. str. 1

zvyklý. Spotřebitel byl tedy nucen vzít to, co mu bylo nabízeno a byl tedy spotřebitelem, který neměl dostatek informací².

Původní vnímání spotřebitele se tedy zakládalo na tom, že je to osoba, která je sama aktivní, vše si včas prostuduje a teprve potom vstupuje do smluvního vztahu. Chránila se sama, proto nebylo třeba ji chránit. Ekonomičtí znalci předpokládali, že poptávka ze strany spotřebitele bude dostatečně silná na kontrolu trhu založeného na transparentnosti. Zákonodárce zasahoval převážně ve veřejnoprávních oblastech s ohledem na bezpečnost svých občanů. Ve druhé polovině 20. století si však spotřebitelé stále více začali uvědomovat svá práva a zakládali spotřebitelské organizace na ochranu svých oprávnění. Začali také tlačit na své volené zástupce, aby přijali další opatření na jejich ochranu a také zakládali sdružení spotřebitelů, která chránila jejich práva. Mimo to přispívá právní úprava ochrany spotřebitele k zajištění spravedlivé hospodářské soutěže mezi podnikateli na trhu, a to zejména preventivní kontrolou dodržování zákonem uložených povinností a sankcionováním za protiprávní jednání³.

3.1.2 Ochrana spotřebitele v současnosti

Ochrana spotřebitele je v současné době již základem politiky každého vyspělého státu s tržní ekonomikou. Na straně jedné se stát musí snažit o to, aby subjekty při utváření svých právních vztahů měli co největší volnost, na druhé straně ale musí také docílit vhodného stavu pro uzavírání transparentních vztahů. Tvůrci zákonů musí k fungování těchto principů určit jednak soukromoprávní prostředky ochrany spotřebitele a též musí určit veřejnoprávní sankce za porušení některých jiných povinností zaměřených zejména na poctivé jednání podnikatelů a bezpečnost spotřebitelů⁴.

Mezi slabší stranu právních vztahů vždy patřil spotřebitel. Spotřebitel je v českých zákonech definován ve dvou rovinách, a to v soukromoprávní a veřejnoprávní.

² VÍTOVÁ, Blanka. *Zákon o ochraně spotřebitele: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-984-7. str. 3

³ VÍTOVÁ, Blanka. *Zákon o ochraně spotřebitele: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-984-7. str. 3

⁴ VÍTOVÁ, Blanka. *Zákon o ochraně spotřebitele: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-984-7. str. 3

V soukromoprávní je jeho definice upravena v ustanovení § 419 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů: „*Spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná*“.⁵

Veřejnoprávní definice pojmu spotřebitel je poté uvedena v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, kde je spotřebitel definován jako „*fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání*“.⁶

Všechny definice vycházejí z předpokladu, že spotřebitelem je člověk, který s podnikatelem nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.

Důležitým pojmem, zejména z hlediska rozhodovací praxe soudů je pak definice průměrného spotřebitele, která je obsažena ve směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2005/29/ES ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu. Uvedená směrnice „*vychází z pojmu průměrného spotřebitele, který má dostatek informací a je v rozumné míře pozorný a opatrný, s ohledem na sociální, kulturní a jazykové faktory, jak je vykládán Soudním dvorem*“.⁷

Směrnice 2005/29/ES kromě průměrného spotřebitele také vymezuje tzv. zranitelné spotřebitele, což jsou osoby, které jsou pro svůj vysoký věk či fyzické nebo psychické indispozice snadněji ovlivnitelní různými nekalými praktikami obchodníků. Jak je uvedeno v článku 5 odst. 3 směrnice 2005/29/ES „*obchodní praktiky, jež mohou podstatně narušit ekonomické chování pouze určité jednoznačně vymezené skupiny spotřebitelů, kteří jsou z důvodu duševní nebo fyzické slabosti, věku nebo důvěřivosti zvláště zranitelní takovou praktikou nebo produktem, který propaguje, způsobem, který může obchodník rozumně očekávat, se hodnotí z pohledu průměrného člena dané skupiny*“.⁸

⁵ Ustanovení § 419 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁶ Ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/29/ES ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu. Bod 18) s. L149/25

⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/29/ES ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu. Bod 18) čl. 5 odst. 3

V praxi by to znamenalo, že například člověk takto indisponován trpící zdravotními obtížemi nemusí správně vyhodnotit klamavou reklamu na výrobek propagující zlepšení zdraví, tak jako by to správně vyhodnotil právě průměrný spotřebitel, který je průměrně informovaný a rozumný.

Současná právní úprava ochrany spotřebitele zahrnuje široké množství právních předpisů, ať už na národní, či evropské úrovni, a to jak ve veřejnoprávní, tak soukromoprávní rovině.

„Typickým znakem soukromého práva (...) je, že soukromoprávní vztah nemůže převážně vzniknout bez konsenzu, má smluvní základ. V zásadě nemohou být ukládány povinnosti proti vůli druhého subjektu. Je zde tedy možnost rozsáhlé dispozitivní úpravy. Spor o existenci a obsah práv a povinností nemohou zásadně rozhodovat sami účastníci vztahu, rozhoduje jej mimo tento vztah stojící orgán veřejné moci“⁹.

V oblasti práva soukromého je to zejména zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen OZ) a dále speciální zákony, mezi které v oblasti spotřebitele patří zejména zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru. Pro soukromoprávní ochranu spotřebitele je typická zvýšená informační povinnost, jejíž cílem je především dát spotřebiteli dost informací k tomu, aby se mohl kvalifikovaně rozhodnout, zda do takového vztahu vstoupí, či nikoliv. Dalším cílem je regulace smluvní volnosti, která je jinak pro soukromé právo typická, a to s ohledem na spotřebitele jako slabší smluvní stranu. Ten je totiž vůči podnikateli v nerovném postavení, protože na rozdíl od podnikatele neuzavírá denně tolik smluv, nemá tolik informací o výrobcích a službách jako podnikatel, nemá k dispozici advokáta či nemá takovou zkušenost ve vyjednávání smluvních podmínek. Za porušení povinností v soukromoprávním předpise dále podnikateli hrozí soukromoprávní sankce spočívající zejména ve vzniku další odvozené povinnosti. *„Typické příklady soukromoprávní odpovědnosti jsou: Odpovědnost za škodu, odpovědnost z prodlení, odpovědnost z bezdůvodného obohacení, odpovědnost za vadu věci, odpovědnost za zásah do nehmotného statku (např. čest, důstojnost, obchodní prestiž)“¹⁰ viz Tabulka 1.*

⁹ GERLOCH, A. *Teorie práva*. 5. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 8073802333. str. 115

¹⁰ GERLOCH, A. *Teorie práva*. 5. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 8073802333. str. 162

Tabulka 1 Přehled soukromoprávních odpovědností

Soukromoprávní odpovědnosti	Ustanovení
Odpovědnost za škodu	§§ 2894 – 2971 zákona č. 89/2012
Odpovědnost z prodlení	(dlužníka) §§ 1968 – 1974 zákona č. 89/2012 (věřitele) §§ 1975 – 1976 zákona č. 89/2012
Odpovědnost z bezdůvodného obohacení	§§ 2991 – 3005 zákona č. 89/2012
Odpovědnost za vadu věci	§§ 2099 – 2112 zákona č. 89/2012
Odpovědnost za zásah do nehmotného statku	§ 2956 odst. (2) zákona č. 89/2012

Zdroj: Vlastní zpracování

V rámci veřejného práva jsou nejdůležitějšími předpisy zejména zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, ve znění pozdějších předpisů. U veřejného práva není charakteristická rovnost subjektů. Jeden z nich (orgán veřejné moci) má oprávnění rozhodovat o právech a povinnostech druhého subjektu (fyzické nebo právnické osoby). Pro veřejné právo je typická jednostranná rozhodovací pravomoc orgánů veřejné moci, není zde běžný smluvní princip, ale převažují individuální právní akty (např. rozsudek, nálezn, správní rozhodnutí). Práva a povinnosti mohou pro subjekt vzniknout i proti jeho vůli¹¹. I v rámci veřejného práva je pro ochranu spotřebitele rovněž typická informační povinnost, jejíž nesplnění v určitých případech může rovněž vyústit do soukromoprávní sankce, hlavním úmyslem však zůstává ochrana života, zdraví a majetku spotřebitelů. Tomu také odpovídá velké množství veřejnoprávních předpisů, které jednotlivé oblasti regulují.

Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že problematika ochrany spotřebitele je vedle práva soukromého regulována též veřejným právem. Z veřejnoprávního charakteru některých zákonů nutně vyplývá, že zde jsou orgány veřejné správy, které v oblasti ochrany spotřebitele vykonávají dozor a z toho titulu nadány jsou množstvím povinností. Podle právních vztahů rozeznáváme správu veřejnou a soukromou. Do veřejné správy lze zařadit

¹¹ GERLOCH, A. *Teorie práva*. 5. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 8073802333. str. 116

státní a jiné samosprávné instituce, jako jsou kraje, obce nebo veřejnoprávní fondy, rozhlas, televize nebo sociální pojišťovna apod¹².

3.1.3 Dozor nad ochranou spotřebitele

Jako dozorový orgán byla nařízením vlády v roce 1952 zřízena Státní obchodní inspekce¹³ a v roce 1958 Státní inspekce jakosti potravinářských a zemědělských výrobků¹⁴. V roce 1962 byly nově ustaveny tři státní inspekce: Státní inspekce jakosti výrobků potravinářského průmyslu, Státní obchodní inspekce a Státní inspekce jakosti zemědělských výrobků¹⁵. V roce 1986 byl přijat zákon č. 63/1986 Sb., o České zemědělské a potravinářské inspekci a zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, které nahradily předchozí orgány dozoru¹⁶.

„Po roce 1989 se u nás začala postupně vytvářet nová éra výkonu dozoru nad ochranou spotřebitele ovlivněná přechodem na tržní hospodářství a postupným sbližováním vnitrostátního práva s právem EU. Ochrana spotřebitele ovšem nebyla středem zájmu evropských institucí ihned na počátku evropské integrace. Její přímý dopad na jeden z hlavních cílů Evropského hospodářského společenství, tj. fungující jednotný (vnitřní) trh, začal být vnímán až začátkem sedmdesátých let 20. století“¹⁷.

Výkon dozoru nad ochranou spotřebitele může dozorčí orgán konat pouze na základě zákona a musí při tom postupovat podle zákona. Orgán veřejné moci je při výkonu dozoru v oblasti ochrany spotřebitele limitován čl. 2 odst. 2 Usnesení České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky v tom smyslu, že státní moc může být uplatňována jen v případech a mezích stanovených zákonem a způsobem, který stanoví zákon¹⁸.

¹² Orgány veřejné správy. *Portalgov* [online]. Praha, 2012, 12.3.2012 [cit. 2020-01-02]. Dostupné z: <http://portalgov.cz/verejna-sprava/organy-verejne-spravy>

¹³ Nařízení vlády č. 98/1952 Sb., o státní obchodní inspekci

¹⁴ Nařízení vlády č. 76/1958 Sb., o Státní inspekci jakosti potravinářských a zemědělských výrobků

¹⁵ Zákon č. 122/1962 Sb., o státní zemědělské, potravinářské a obchodní inspekci

¹⁶ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK. *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjícím trhu*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-745-3. str. 1

¹⁷ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK. *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjícím trhu*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-745-3. str. 15

¹⁸ *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-750-6. str. 86-88

Působnost dozoru stanoví zpravidla příslušný právní předpis, který zakotvuje konkrétní povinnosti, může ji však určit i tzv. kompetenční zákon, kterým bývá konkrétní orgán dozoru ustaven, Postupy, kterými se při výkonu dozoru řídí každý orgán veřejné moci, jsou stanoveny v těchto právních předpisech:

- zákoně č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů,
- zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů a
- zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.
- Dále orgány veřejné moci postupují podle zvláštních právních předpisů či kompetenčních zákonů zřizujících orgány dozoru¹⁹.

Podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů, postupují dozorové orgány v první fázi správního dozoru, tj. ve fázi zjišťování a hodnocení. Podle ostatních předpisů postupují ve fázi uplatnění nápravných nebo sankčních prostředků. Z výše uvedeného vyplývá, že zatímco první fáze je nevyhnutelnou fází správního dozoru, tak druhá fáze nastane až za toho předpokladu, že v první fázi bylo zjištěno a vyhodnoceno, že kontrolované chování neodpovídá žádoucímu chování podle zákona²⁰.

Speciálními právními předpisy se v oblasti obecné ochrany spotřebitele rozumí zejména výše uvedený zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobku a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Nejdůležitějším kompetenčním zákonem je pak zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje některá ustanovení důležitá pro výkon dozoru prováděný tímto správním orgánem ve všech oblastech jeho příslušnosti k výkonu dozoru. Jako speciální právní předpis je třeba vidět i nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele, které upravuje přeshraniční spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání

¹⁹ Např. zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK. *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-745-3. str. 132

dodržování zákonů na ochranu ekonomických zájmů spotřebitelů, včetně postupu této spolupráce.

3.1.3.1 Kontrolní řád

Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů, představuje soubor pravidel základního kontrolního postupu použitelných na všechny druhy kontrolní činnosti. Podle ustanovení § 2 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů „kontrolní orgán při kontrole zjišťuje, jak kontrolovaná osoba plní povinnosti, které jí vyplývají z jiných právních předpisů nebo které jí byly uloženy na základě těchto předpisů“²¹. Předmětem kontroly podle uvedeného zákona „je činnost kontrolované osoby či orgánu, tedy zjišťování, jak tato činnost probíhá, a zhodnocení toho, zda probíhá v souladu se stanovenými pravidly. Zhodnocení se promítne do kontrolních zjištění, která mají obsahovat zjištěný stav věci s uvedením nedostatků a označení právních předpisů, které byly porušeny, včetně uvedení podkladů, z kterých tato kontrolní zjištění vycházejí“²²

Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů ve svých ustanoveních obsahuje mj. úpravu, která se týká úkonů před zahájením kontroly, postupy při zahájení kontroly, práva a povinnosti kontrolujícího, práva a povinnosti kontrolované osoby a povinné osoby, námitky a jejich vyřizování či ukončení kontroly. Zákon obsahuje též společná ustanovení, týkající se např. povinnosti mlčenlivosti, nahlížení do spisu či spolupráce kontrolních orgánů a vztahu ke správnímu řádu.

3.1.3.2 Správní řád

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů je obecným předpisem procesního práva v oblasti veřejné správy, obsahuje také základní zásady²³, na kterých je založen nejen tento zákon, ale celé správní řízení²⁴. Zákon č. 500/2004 Sb.,

²¹ Ustanovení § 2 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů

²² VEDRAL, Josef. *Kontrolní řád: komentář*. Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2015. ISBN 978-80-7273-175-6. str. 42

²³ Ustanovení §2 - §8 zákona č. 500/2004Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ Ustanovení §9 zákona č. 500/2004Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

správní řád, ve znění pozdějších předpisů upravuje příslušnost²⁵, postavení a úkony správních orgánů²⁶ i účastníků řízení²⁷, doručování²⁸, lhůty a počítání času²⁹, postup před zahájením řízení³⁰, řízení v prvním stupni³¹, dokazování³², rozhodnutí³³, nicotnosti rozhodnutí³⁴ a nákladů řízení³⁵. Uvedený zákon také pamatuje na ochranu před nečinností správních úřadů³⁶, řádné³⁷ a mimořádné opravné prostředky³⁸, přezkum³⁹ a exekuce⁴⁰. Dále jsou zde obsažena zvláštní ustanovení o správním řízení⁴¹, úpravu vyjádření a osvědčení a sdělení⁴², veřejnoprávní smlouvy⁴³ či opatření obecné povahy⁴⁴. Platí zásada, že dozorové orgány uplatní zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů tam, kde neexistuje právní úprava ve speciálním právním předpise, ani v zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

3.1.3.3 Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů přinesl jednotnou a komplexní právní úpravu základů správně právní odpovědnosti fyzických, právnických a podnikajících fyzických osob spolu s právní úpravou specifického řízení k uplatnění správně právní odpovědnosti. Tento zákon obsahuje jak

²⁵ Ustanovení §10- §13 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

²⁶ Ustanovení §15 - §18 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

²⁷ Ustanovení §27 - §38 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

²⁸ Ustanovení §19 - §26 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

²⁹ Ustanovení §39 - §41 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

³⁰ Ustanovení §42 - §43 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

³¹ Ustanovení §44 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

³² Ustanovení §50 - §57 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

³³ Ustanovení §67 - §76 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

³⁴ Ustanovení §77- §78 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

³⁵ Ustanovení §79 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

³⁶ Ustanovení §80 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

³⁷ Ustanovení §81- §93 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

³⁸ Ustanovení §100 - §102 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

³⁹ Ustanovení §94 - §99 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁰ Ustanovení §107- §129 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴¹ Ustanovení §130- §153 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴² Ustanovení §154 - §1588 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴³ Ustanovení §159 - §170 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁴ Ustanovení §171- §174 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

ustanovení hmotného práva⁴⁵, která se týkají správního trestání, tak procesní postupy. Co se týče procesních postupů, tak je v rámci řízení o přestupcích upravena příslušnost správních orgánů⁴⁶, postup před zahájením řízení⁴⁷, postup v řízení⁴⁸, rozhodnutí o přestupku⁴⁹, náklady řízení⁵⁰, řízení o odvolání⁵¹ a zvláštní postupy po právní moci rozhodnutí o přestupku⁵², které zahrnují např. přezkumné řízení nebo přechod úhrady pokuty na právního nástupce.

3.1.4 Orgány dozoru nad ochranou spotřebitele

Mezi jednotlivé instituce, které jsou povinny v mezích své působnosti konat dozor v oblastech ochrany práv spotřebitele, patří na základě ustanovení § 23 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele tyto orgány:

Česká obchodní inspekce (ČOI) – pokud jde o kompetence a jejich šíři, tak je ČOI nejdůležitějším orgánem státní správy, který vykonává působnost v oblasti ochrany práv spotřebitele. Dozor nad ochranou spotřebitele je vymezen v ustanovení § 23 zákona o ochraně spotřebitele, a pokud není v dané oblasti jednotlivými ustanoveními předána kompetence jinému dozorovému orgánu, pak pravomoc dozoru v dané oblasti náleží ČOI⁵³.

Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) – zákon o ochraně spotřebitele stanovuje Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci dozoru na úseku zemědělských, potravinářských a tabákových výrobků, konkrétně v případě porušení poctivosti prodeje

⁴⁵ Ustanovení §5-§59 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁶ Ustanovení §60-§64 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁷ Ustanovení §73-§76 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ Ustanovení §77-§87 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹ Ustanovení §93-§94 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁰ Ustanovení §95 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

⁵¹ Ustanovení §96-§98 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

⁵² Ustanovení §99-§102 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

⁵³ § 23 zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

výrobků a poskytování služeb, nekalých obchodních praktik, některých informačních povinností, povinností provozovatele tržiště a prodeje výrobků v hygienicky nezávadných obalech⁵⁴.

Krajské hygienické stanice (KHS) – podobně jako Státní zemědělská a potravinářská inspekce provádějí na základě zákona o ochraně spotřebitele dozor rovněž krajské hygienické stanice, které kontrolují dodržování povinností na úseku prodeje výrobků a poskytování služeb, které jsou upraveny zákonem o ochraně veřejného zdraví⁵⁵.

Státní veterinární správa (SVS), krajské veterinární správy (KVS) a Městská veterinární správa v Praze – vykonávají dozor na úseku veterinární⁵⁶.

Obecní živnostenské úřady (ŽÚ) – na základě zákona o ochraně spotřebitele dozorcují dodržování povinností v oblasti obchodu a služeb živnostenské úřady, příslušné podle umístění provozovny, které konkrétně kontrolují dodržování informačních povinností⁵⁷.

Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva (ČÚZZS) – Dozor nad dodržováním zákazu nekalých obchodních praktik, zákazu nabízení, prodeje a skladování výrobků porušujících některá práva duševního vlastnictví a některých informačních povinností na úseku střelných zbraní a střeliva provádí Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva⁵⁸.

Česká národní banka (ČNB) – provádí dozor nad dodržováním povinností u osob, které podléhají jejímu dohledu a které vykonávají činnost na základě povolení, licence nebo registrace České národní banky. Konkrétně jde o kontrolu zákazu nekalých obchodních praktik, zákazu diskriminace, povinnosti informovat v souladu s cenovými předpisy a informační povinností o mimosoudním řešení spotřebitelských sporů v této oblasti. S účinností od 28. 12. 2015 vykonává ČNB rovněž dozor nad dodržováním povinností u

⁵⁴ § 23 odst. (2) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁵ § 23 odst. (3) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁶ § 23 odst. (4) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁷ § 23 odst. (5) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁸ § 23 odst. (7) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

profese vykonávané členem profesní komory s povinným členstvím, ale pouze v oblasti finančních služeb⁵⁹.

Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL) – Státní ústav pro kontrolu léčiv je dozorujícím orgánem nad dodržováním zákazu nekalých obchodních praktik na úseku léčiv. S účinností od 28. 12. 2015 vykonává rovněž dozor nad porušováním zákazu nabízení, prodeje a skladování výrobků porušujících některá práva duševního vlastnictví⁶⁰.

Energetický regulační úřad (ERÚ) – dozor nad dodržováním zákazu nekalých obchodních praktik, zákazu diskriminace a povinnostmi informovat v souladu s cenovými předpisy a o mimosoudním řešení spotřebitelských sporů na úseku podnikání v energetických odvětvích provádí Energetický regulační úřad⁶¹.

Český telekomunikační úřad (ČTÚ) – Český telekomunikační úřad vykonává dozor nad dodržováním poctivosti při prodeji výrobků a poskytování služeb v oblasti elektronických komunikací a poštovních služeb, dále nad zákazem nekalých obchodních praktik, dodržováním zákazu diskriminace a plnění informačních povinností⁶².

Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) – s účinností od 28. 12. 2015 vykonává dozor nad dodržováním povinností při zpracování osobních údajů stanovených v souvislosti s posuzováním bonity a důvěryhodnosti spotřebitele dle ustanovení §20z Úřad pro ochranu osobních údajů⁶³.

Celní úřad (CÚ) – vykonává dozor nad dodržováním povinností při provozování hazardních her. Dále je také orgánem, který přebírá zajištěné výrobky od inspektorů ČOI či SZPI, které naplnily znaky porušení práv duševního vlastnictví a zároveň, vůči nimž celní úřad vykonává působnost podle přímo použitelného předpisu Evropské unie⁶⁴.

⁵⁹ § 23 odst. (8) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁰ § 23 odst. (9) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

⁶¹ § 23 odst. (11) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

⁶² § 23 odst. (14) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

⁶³ § 23 odst. (17) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁴ § 4 odst. (5) písm. B) bod 3. zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů

V některých oblastech se kompetence orgánů dozoru překrývají, v jiných se doplňují. Překrývání dochází např. v případě kontrol inspektorů ČOI a živnostenského úřadu v oblasti obchodu a služeb. V následujících tabulkách (viz Tabulka 2 a Tabulka 3) je uveden přehled kompetencí a rozsah dozoru nad ochranou spotřebitele ve vztahu mezi dozorovými orgány. V řádcích tabulek je uveden předmět kontroly a ve sloupcích kontrolovaná oblast. V jednotlivých polích jsou pak uvedeny dozorové orgány, které jsou k dané kontrole kompetentní.

Tabulka 2 Přehled sdílených kompetencí dozorových orgánů – část 1

Ustanovení	Kontrolovaná oblast	Zemědělské výrobky, potraviny, tabák	Výrobky a služby upraveny zákonem o ochraně veřejného zdraví	Veterinární péče	Oblast obchodu a služeb	Zbraně a střelivo
§ 3 (1) a)	Hmotnost, míra	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 3 (1) b)	Stanovená jakost	SZPI	KHS	SVS/KVS	ČOI	ČOI
§ 3 (1) c)	Sjednaná cena	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 3 (1) d)	Kalibrovaná měřidla	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 3a	Použití dražšího telefonního tarifu	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 4	Nekalá obchodní praktika	SZPI	KHS	SVS/KVS	ČOI	ČÚZZS
§ 5	Klamavá konání	SZPI	KHS	SVS/KVS	ČOI	ČÚZZS
§ 5a	Klamavá opomenutí	SZPI	KHS	SVS/KVS	ČOI	ČÚZZS
§ 5b	Agresivní obchodní praktika	SZPI	KHS	SVS/KVS	ČOI	ČÚZZS
§ 5c	Prokazování tvrzení	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 6	Zákaz diskriminace	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 7a	Nebezpečné výrobky zaměnitelné za potraviny	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 7b	Výrobky pro humanitární účely	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 8	Porušujících práva duševního vl.	SZPI	KHS	SVS/KVS	ČOI	ČÚZZS
§ 9 (1)	Informace o vlastnostech, použití a údržbě	SZPI	KHS	SVS/KVS	ŽÚ/ČOI	ČÚZZS

Ustanovení	Kontrolovaná oblast	Zemědělské výrobky, potraviny, tabák	Výrobky a služby upraveny zákonem o ochraně veřejného zdraví	Veterinární péče	Oblast obchodu a služeb	Zbraně a stěfelivo
§ 10 (1)	Označení výrobku viditelné a srozumitelné	ČOI	KHS	ČOI	ŽÚ/ČOI	ČÚZZS*
§ 10 (3)	Nelze-li označit výrobek přímo	ČOI	KHS	ČOI	ŽÚ/ČOI	ČOI
§ 10 (5)	Odstranění údajů od výrobce	ČOI	ČOI	ČOI	ŽÚ/ČOI	ČÚZZS
§ 10 (6)	Vadné výrobky musí být odděleny	ČOI	ČOI	ČOI	ŽÚ/ČOI	ČÚZZS
§ 10 (7)	Použité zboží	ČOI	ČOI	ČOI	ŽÚ/ČOI	ČÚZZS
§ 11	Informace o výrobku v češtině	ČOI	ČOI	ČOI	ŽÚ/ČOI	ČÚZZS
§ 11a	Informace případném omezení dodání výrobku či přijetí platby	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 12	Zřetelné označení výrobku cenou	ČOI	ČOI	ČOI	ŽÚ/ČOI	ČÚZZS
§ 13	Informace o reklamaci	ČOI	ČOI	ČOI	ŽÚ/ČOI	ČOI
§ 14	Informace o mimosoudním řešení	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 14a	Povinnosti provozovatele tržnice	SZPI	KHS	SVS/KVS	ŽÚ/ČOI	ČÚZZS
§ 15	Předvedení výrobku	ČOI	ČOI	ČOI	ŽÚ/ČOI	ČOI
§ 16	Vydání dokladu o zakoupení	ČOI	ČOI	ČOI	ŽÚ/ČOI	ČOI
§ 17	Hygienické obaly je-li to nutné	SZPI	KHS	SVS/KVS	ČOI	ČOI
§ 18	Informace o ceně výkupu vratných obalů	ČOI	ČOI	ČOI	ŽÚ/ČOI	ČOI
§ 19	Přijetí reklamace v kterékoliv provozovně	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI

* pouze písmeno a)

Zdroj: Zákon č. 634/1992 Sb., vlastní zpracování

Tabulka 3 Přehled sdílených kompetencí dozorových orgánů – část 2

Ustanovení	Kontrolovaná oblast	Osoby podléhající dohledu ČNB	Úsek léčiv	Energetika	Elektrická komunikace a poštovní služby	Hazardní hry
§ 3 (1) a)	Hmotnost, míra	ČOI	ČOI	ČOI	ČTÚ	CÚ
§ 3 (1) b)	Stanovená jakost	ČOI	ČOI	ČOI	ČTÚ	CÚ
§ 3 (1) c)	Sjednaná cena	ČOI	ČOI	ČOI	ČTÚ	CÚ
§ 3 (1) d)	Kalibrovaná měřidla	ČOI	ČOI	ČOI	ČTÚ	CÚ
§ 3a	Použití dražšího telefonního tarifu	ČOI	ČOI	ČOI	ČTÚ	CÚ
§ 4	Nekalá obchodní praktika	ČNB	SÚKL	ERÚ	ČTÚ	CÚ
§ 5	Klamavá konání	ČNB	SÚKL	ERÚ	ČTÚ	CÚ
§ 5a	Klamavá opomenutí	ČNB	SÚKL	ERÚ	ČTÚ	CÚ
§ 5b	Agresivní obchodní praktika	ČNB	SÚKL	ERÚ	ČTÚ	CÚ
§ 5c	Prokazování tvrzení	ČOI	ČOI	ERÚ	ČOI	CÚ
§ 6	Zákaz diskriminace	ČNB	ČOI	ERÚ	ČTÚ	CÚ
§ 7a	Nebezpečné výrobky zaměnitelné za potraviny	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 7b	Výrobky pro humanitární účely	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 8	Porušujících práva duševního vl.	ČOI	SÚKL	ČOI	ČTÚ	ČOI
§ 9 (1)	Informace o vlastnostech, použití a údržbě	ČOI	ČOI	ČOI	ČTÚ	CÚ
§ 10 (1)	Označení výrobku viditelné a srozumitelné	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 10 (3)	Nelze-li označit výrobek přímo	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 10 (5)	Odstranění údajů od výrobce	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 10 (6)	Vadné výrobky musí být odděleny	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 10 (7)	Použité zboží	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 11	Informace o výrobku v češtině	ČOI	ČOI	ČOI	ČTÚ	CÚ
§ 11a	Informace případném omezení	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	CÚ

Ustanovení	Kontrolovaná oblast	Osoby podléhající dohledu ČNB	Úsek léčiv	Energetika	Elektrická komunikace a poštovní služby	Hazardní hry
	dodání výrobku či přijetí platby					
§ 12	Zřetelné označení výrobku cenou	ČNB	ERÚ	ČOI	ČTÚ	ČOI
§ 13	Informace o reklamaci	ČOI	ČOI	ČOI	ČTÚ	CÚ
§ 14	Informace o mimosoudním řešení	ČNB	ERÚ	ČOI	ČTÚ	ČOI
§ 14a	Povinnosti provozovatele tržnice	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 15	Předvedení výrobku	ČOI	ČOI	ČOI	ČTÚ	ČOI
§ 16	Vydání dokladu o zakoupení	ČOI	ČOI	ČOI	ČTÚ	CÚ
§ 17	Hygienické obaly je-li to nutné	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 18	Informace o ceně výkupu vratných obalů	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI	ČOI
§ 19	Přijetí reklamace v kterékoliv provozovně	ČOI	ČOI	ČOI	ČTÚ	CÚ

Zdroj: Zákon č. 634/1992 Sb., vlastní zpracování

Pro snazší pochopení výlučné působnosti bude uveden příklad. Jak je zřejmé z tabulky (viz Tabulka 2), tak v oblasti nekalých obchodních praktik je SZPI oprávněna provádět např. kontroly nekalých obchodních praktik na úseku zemědělských, potravinářských a tabákových výrobků (Pravomoc a oblast působnosti k této kontrole je dána v § 23 odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb.). Zatímco kontrola nekalých obchodních praktik inspektory ČOI je v těchto oblastech dle § 23 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., vyloučena. Dozorová pravomoc ČOI k nekalým praktikám je tak na základě § 23 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb. vymezena zbytkově, což znamená, že pokud není ke kontrole oprávněn jiný orgán dozoru (např. SZPI

podle § 23 odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb., nebo krajské hygienické stanice podle § 23 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb., aj.), náleží dozorová pravomoc právě ČOI⁶⁵.

3.1.5 Shrnutí

Počátky ochrany spotřebitele byly zaznamenány již v 19. století, kdy byla poprvé zaznamenána potřeba chránit slabší stranu právního vztahu a od té doby se postupně tyto tendence rozvíjely. Na základě analýzy definice spotřebitele bylo zjištěno, že tato definice nebyla vždy jednotná a na spotřebitele lze nahlížet jak z pohledu soukromoprávního, tak i veřejnoprávního. Rozborem právních předpisů bylo zjištěno, že ochrana spotřebitele je zakotvena v několika zákonech a tyto zákony se průběžně novelizují, či vznikají další. V současnosti jsou tyto změny velmi často vyvolávány novými nařízeními EU. Samotná existence zákonů by však nebyla dostačující, a proto zde působí také orgány dozoru, které kontrolují, zdali výrobci či poskytovatelé služeb dané zákony a další právní předpisy dodržují a dále také hájí práva spotřebitelů. Z podrobné analýzy zákona o ochraně spotřebitele bylo zjištěno, že dozorové orgány spolu vzájemně spolupracují a jejich pravomoci se v některých oblastech překrývají či doplňují. V těchto případech je dána výlučná působnost specializovanému orgánu. Jako příklad je možné uvést oblast kontroly poctivosti prodeje, kdy uváděnou hmotnost, sjednanou cenu či správně seřízené váhy kontroluje inspektor ČOI, zatímco stanovenou jakost potom kontrolor Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Problematickým je potom především zmíněné překrývání kompetencí (viz 3.1.4), kdy v oblasti obchodu a služeb dochází ke zdvojeným kontrolám inspektorů České obchodní inspekce a kontrolorů živnostenského úřadu. Týká se to několika sledovaných oblastí, např. viditelné a srozumitelné označení výrobku, informace o vlastnostech, použití a údržbě či zřetelné označení výrobku cenou aj. Takovéto zdvojené kontroly jsou potom značnou zátěží pro kontrolované subjekty a zároveň způsobují zbytečné náklady a vyčerpání kapacit i dozorovým orgánům. Proto je v současnosti cílem uskutečňovat tyto kontroly společně.

⁶⁵ MPO, odbor 21100. Rozhraničení působnosti mezi živnostenskými úřady, SZPI a ČOI v případě udělování sankcí za nekalé obchodní praktiky podle zákona o ochraně spotřebitele. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. Praha, 2018, 3. prosinec 2018 [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/ministerstvo/aplikace-zakona-c-106-1999-sb/informace-zverejnovane-podle-paragrafu-5-odstavec-3-zakona/rozhraneni-působnosti-mezi-zivnostenskymi-urady--szpi-a-coi-v-pripade-udelovani-sankci-za-nekale-obchodni-praktiky-podle-zakona--241878/>

3.2 Postavení a činnost České obchodní inspekce

V této části práce bude analyzován způsob zřízení České obchodní inspekce, poté její organizační uspořádání. Dále bude věnována pozornost jak oblasti působnosti, tak rozsahu pravomocí České obchodní inspekce. Závěrem bude proveden výklad přestupků a sankcí dle zákona o ochraně spotřebitele.

3.2.1 Zřízení České obchodní inspekce

ČOI byla s účinností od 1. 1. 1987 ustavena zákonem České národní rady č. 64/1986 Sb. o České obchodní inspekci (viz podkapitola 3.2.4) jako nástupnická organizace Státní obchodní inspekce. Od této doby je ČOI orgánem státní správy podřízeným Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR (v době nabytí účinnosti zákona byla ČOI podřízena ministerstvu obchodu České socialistické republiky)⁶⁶.

Tato instituce vykonává ve vymezeném rozsahu dozor v souladu s vybranými zákony (viz podkapitola 3.2.3), přičemž *„vizí ČOI je být otevřeným orgánem dozoru nad trhem, který podporuje rozvoj jednotného trhu EU, ochranu práv spotřebitelů i oprávněných zájmů hospodářských subjektů působících na tomto trhu. Posláním ČOI je zajistit ochranu práv spotřebitelů a oprávněných zájmů společnosti při uvádění výrobků a poskytování služeb na jednotném trhu EU. Podílet se na vytváření rovných podmínek pro hospodářské subjekty, které výrobky a služby na jednotný trh uvádějí. vést dialog se všemi zainteresovanými subjekty trhu a přispět tak k jeho rozvoji a zkulturnění“*⁶⁷.

3.2.2 Organizační struktura České obchodní inspekce

Za posledních 15 let byla v České obchodní inspekci provedena řada změn, a to jak personálních, tak i organizačních. Na jedné straně byly tyto změny vyžadovány novelami či vznikem dalších zákonů, které ukládaly nové kompetence ČOI. Na straně druhé se jednalo také o podněty vnitřní s cílem zvýšení efektivity chodu celé organizace.

⁶⁶ Ustanovení § 1 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů je orgánem státní správy podřízeným ministerstvu obchodu České socialistické republiky; člení se na ústřední inspektorát a jemu podřízené krajské inspektoráty.

⁶⁷ ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zpráva ČOI 2018. Praha: ČOI, 2019. str. 8

V roce 2007 se ČOI členila na ústřední inspektorát a potom 7 dalších oblastních inspektorátů, které byly ustanoveny v organizačním řádu ústředním ředitelem, viz. Obrázek 1.

Obrázek 1 Organizační struktura ČOI v roce 2007

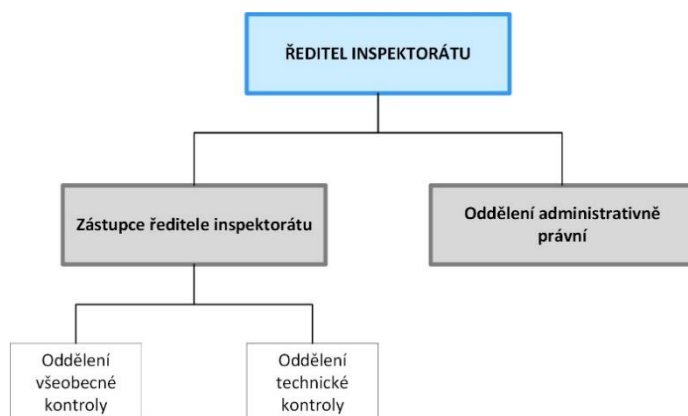
Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zpráva ČOI 2007. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

V průběhu roku 2007 nastala významná změna, kdy došlo k zeštíhlení ústředního inspektorátu. Propuštěno bylo 7 pracovníků managementu a zrušeno bylo 12 oddělení. Tehdejší ředitelka ČOI komentovala své rozhodnutí takto: „*ČOI celkově zaměstnává zhruba pět set pět lidí, z toho ústřední inspektorát má nyní devadesát šest pracovníků, na které dosud připadalo sedm ředitelů a osmnáct vedoucích oddělení. To byl hodně přebujelý administrativní aparát, který jsem se rozhodla zredukovat. Na pracovníky ústředního inspektorátu budou zároveň kladeny vyšší nároky.*“⁶⁸ Konečným cílem mělo být dosažení nízké administrativní základny o počtu sedmnácti pracovníků Ústředního inspektorátu oproti tehdejšímu devadesáti šesti. Tato ambiciózní myšlenka se nakonec neuskutečnila, ale k podstatnému snížení počtu pracovníků na Ústředním inspektorátu přesto došlo. Organizační strukturu Ústředního inspektorátu zobrazuje Obrázek 3. V oblastních inspektorátech nebyly žádné personální změny plánovány⁶⁹ a uspořádání těchto inspektorátů znázorňuje Obrázek 2.

⁶⁸ ČTK. Změna v ČOI: sedm ředitelů dostalo výpověď. *Týden.cz* [online]. Praha, 2007, 5. duben 2007 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/byznys/cesko/zmena-v-coi-sedm-reditelu-dostalo-vypoved_7726.html?showTab=diskutovane

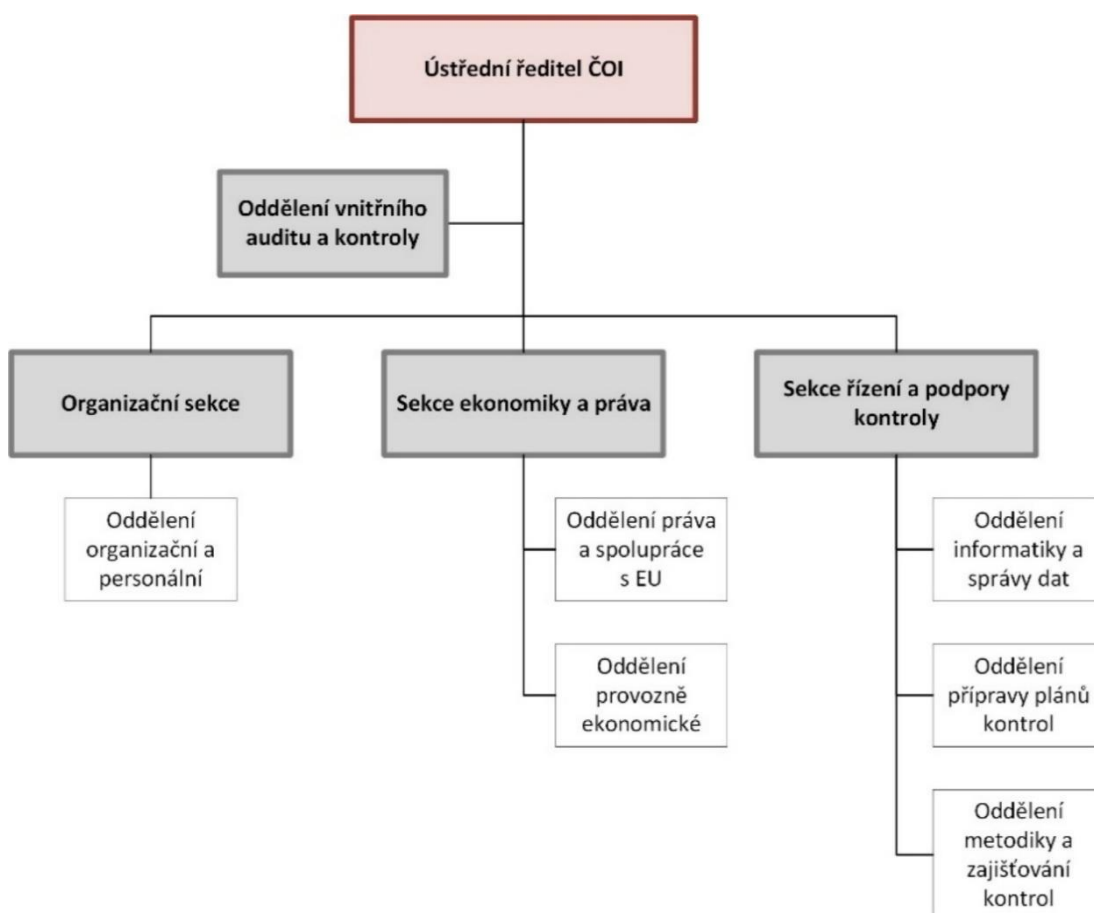
⁶⁹ ČTK. Změna v ČOI: sedm ředitelů dostalo výpověď. *Týden.cz* [online]. Praha, 2007, 5. duben 2007 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/byznys/cesko/zmena-v-coi-sedm-reditelu-dostalo-vypoved_7726.html?showTab=diskutovane

Obrázek 2 Organizační struktura regionálního inspektorátu ČOI v roce 2007

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zpráva ČOI 2007. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Obrázek 3 Organizační struktura Ústředního inspektorátu ČOI v roce 2007

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zpráva ČOI 2007. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

V roce 2008 byl kladen důraz na zefektivnění provádění kontrol tím, že byla přenesena kompetence rozhodování z Ústředního inspektorátu na jednotlivé oblastní Inspektoráty ČOI. Ředitelé těchto inspektorátů tak získali pravomoci, které měli využít při plánování kontrol i vyřizování podnětů od spotřebitelů.⁷⁰

Mezi významné změny patřilo rozhodnutí o dozorové činnosti v rámci technické kontroly, které bylo nově směřováno dle tématu pouze na dva inspektoráty, a to na Inspektorát Středočeský a Hlavního města Prahy a Inspektorát Moravskoslezský a Olomoucký. Na těchto inspektorátech byli k provádění technických kontrol určení specialisté. Tímto krokem také došlo k zamezení zdvojených kontrol, což jednak snížilo náklady České obchodní inspekce a zároveň také nepřiměřenou zátěž kontrolovanému subjektu⁷¹, kdy také tímto by mělo docházet k naplňování Usnesení vlády ČR č. 1316/2006, o realizaci postupného snižování administrativní zátěže drobných živnostníků a malých firem.⁷²

Další zásadní změnou bylo sloučení administrativních pracovišť přímo do sídel inspektorátů, kde např. tehdejší Královehradecký a Pardubický v Pardubicích byl přemístěn do sídla Inspektorátu Královehradecký a Pardubický.

V roce 2010 došlo k odvolání ústřední ředitelky Jany Příhodové a na místo nového ústředního ředitele nastoupil Jan Štěpánek. Reakcí na tuto změnu bylo propuštění 23 pracovníků z oblastních inspektorátů a personální posílení ústředního inspektorátů z 52 na 65 pracovníků. Dle vyjádření bývalé ředitelky Příhodové se jedná o posílení ústředního inspektorátu s rizikem oslabení kontrolní činnosti. *"Inspektorů bude v terénu méně. To je ta nejhorší varianta,"*⁷³ uvedla.

⁷⁰ ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zpráva ČOI 2008. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

⁷¹ ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zpráva ČOI 2009. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

⁷² VLÁDA ČR. Usnesení č. 1316. *Dokumenty vlády* [online]. Praha, 2006 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: [https://kormoran.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/B3A5BA4E4AEF0E2EC1257225002937B9/\\$FILE/uv061115.1316.doc](https://kormoran.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/B3A5BA4E4AEF0E2EC1257225002937B9/$FILE/uv061115.1316.doc)

⁷³ ČTK. ČOI kvůli úsporám propustí v regionech 23 zaměstnanců, posílí centrálu. *Novinky.cz* [online]. 2010, 29. prosinec 2010 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kariera/clanek/coi-kvuli-usporam-propusti-v-regionech-23-zamestnancu-posili-centralu-72574>

Zásadní změnou v organizační struktuře pak bylo především další sloučení technické kontroly, která byla tentokrát integrována pouze na Inspektorát Středočeský a Hlavní město Praha. Jak sdělil tehdejší ústřední ředitel České obchodní inspekce Jan Štěpánek: „*Touto integrací by mělo být dosaženo sjednocení postupů provádění technické kontroly zajištění kvalitního metodického vedení a koordinace kontrolní činnosti.*“⁷⁴ Ve stejném období byl v rámci nové organizační struktury zřízen metodicky útvar s úkolem zajištění jednotného výkonu kontrol, které se měly týkat nevyrobované ochrany spotřebitele. Oba nově vzniklé útvary spolu s dalším nově vzniklým oddělením pro mezinárodní spolupráci se osvědčily a tvořily kvalitní technické a metodické zázemí pro jednotlivé autonomní Inspektoráty.⁷⁵

Prakticky od roku 2007 kontinuálně procházela Česká obchodní inspekce organizačními změnami a až v roce 2013 se dalo hovořit o finálním stavu a dosažení stability organizační struktury. Organizace České obchodní inspekce je od té doby vnitřně stabilní, i když postupné legislativní změny zapříčinily nutnost další změny organizační struktury. Ta se připravovala v průběhu roku 2017 a byla realizována v roce 2018. Rozsah těchto změn měl dopad i na oblastní inspektoráty. Zásadní změnu tak přinesla novela⁷⁶ zákona o ČOI, v důsledku, které byla delegována realizace technicky zaměřených kontrol i na oblastní inspektoráty. Tyto technické kontroly byly do té doby vykonávány pouze Inspektorátem Středočeským a Hl. města Praha. Nová a zároveň aktuální organizační struktura je níže, viz Obrázek 4, Organizační struktura Inspektorátu Středočeského a Hl. města Praha viz Obrázek 5 a organizační struktura ostatních oblastních inspektorátů viz Obrázek 6.

Česká obchodní inspekce, která je organizační složkou státu a účetní jednotkou, se člení na ústřední inspektorát se sídlem v Praze a jemu podřízené inspektoráty mající územní působnost se sídly v sedmi krajských městech: pro Středočeský a Hlavní město Prahu se sídlem v Praze, pro Jihočeský a Vysočinu se sídlem v Českých Budějovicích, pro Plzeňský a Karlovarský se sídlem v Plzni, pro Ústecký a Liberecký se sídlem v Ústí nad Labem, pro Královehradecký a Pardubický se sídlem v Hradci Králové, pro Jihomoravský a Zlínský se

⁷⁴ ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zpráva ČOI 2010. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

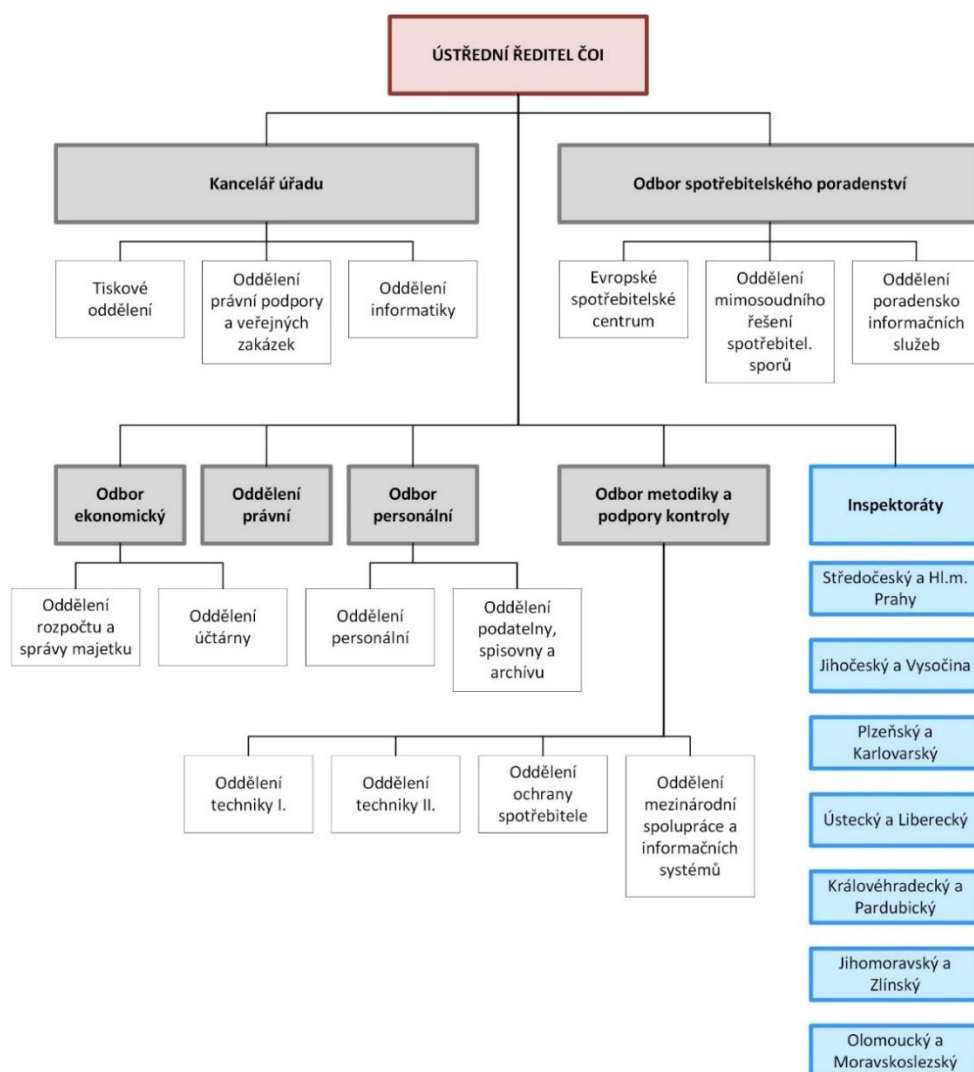
⁷⁵ ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zpráva ČOI 2011. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

⁷⁶ Zákon č. 264/2017 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

sídlem v Brně, pro Olomoucký a Moravskoslezský se sídlem v Ostravě. Ústřední inspektorát je řídicím, metodickým a odvolacím orgánem ČOI.

V čele České obchodní inspekce stojí ústřední ředitel, přičemž jeho výběr, jmenování a odvolání se řídí služebním zákonem⁷⁷. V čele sedmi podřízených inspektorátů stojí ředitelé. Ředitelé jsou řízeni ústředním ředitelem a jejich výběr, jmenování a odvolání se řídí taktéž služebním zákonem.

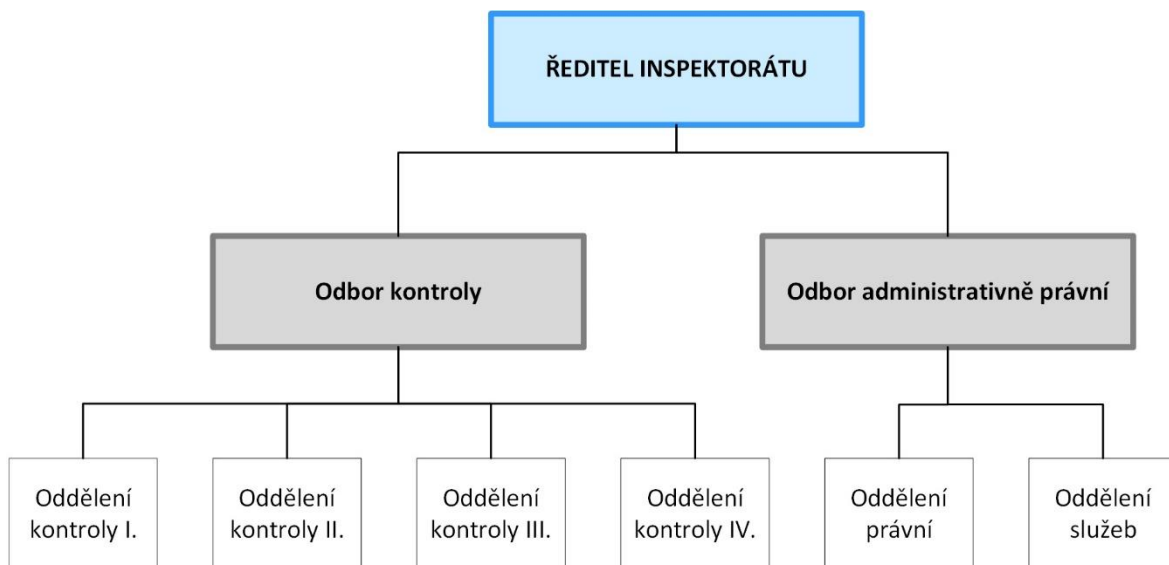
Obrázek 4 Organizační struktura Ústředního inspektorátu ČOI v roce 2018

Zdroj: Organizační struktura. ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. 2018 [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/organizacni-struktura>, vlastní úprava.

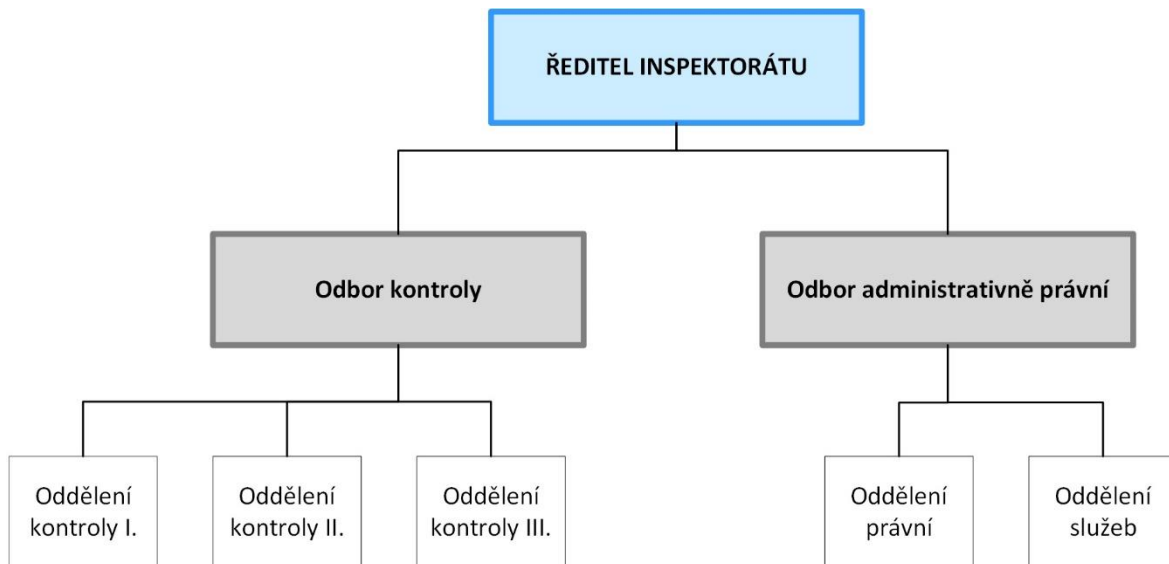
⁷⁷ Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů. Platný od 6. 11 2014, účinný od 1.1 2015

Obrázek 5 Organizační struktura Inspektorátu Středočeského a Hl. m. Praha v roce 2018

Zdroj: Organizační struktura. ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. 2018 [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/organizacni-struktura>, vlastní úprava.

Obrázek 6 Organizační struktura regionálního inspektorátu v roce 2018

Zdroj: Organizační struktura. ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. 2018 [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/organizacni-struktura>, vlastní úprava.

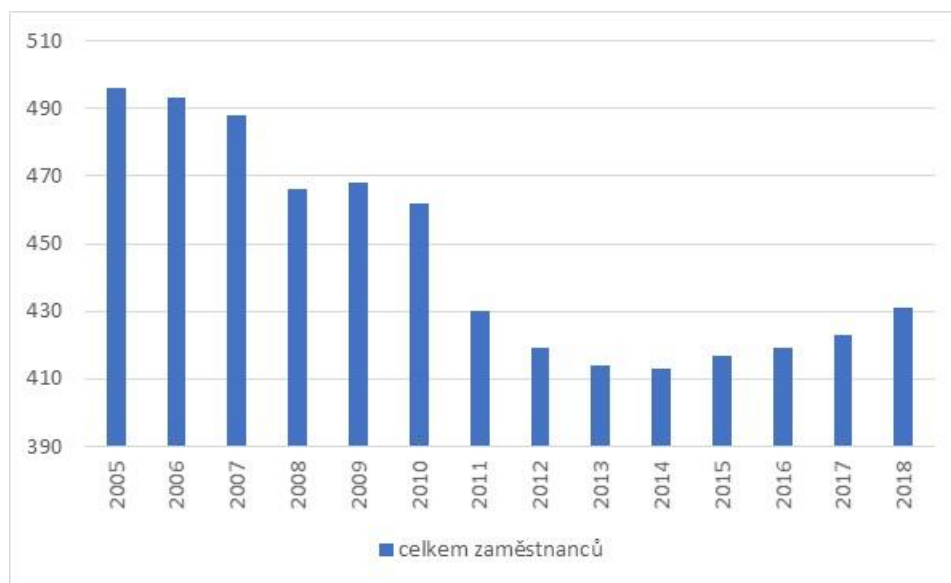
Tabulka 4 Přehled ústředních ředitelů v letech 2007 až 2020

Období	Ústřední ředitel	Důvod ukončení
2007-2009	Ing. Jana Příhodová	Odvolána
2010-2012	Ing. Jan Štěpánek	Odešel z osobních důvodů
2013	Ing. Vladimír Velčovský	Odešel z osobních důvodů
2013/2014	Mgr. Vlastimil Turza	Dočasný ředitel
2014 – současnost	Ing. Mojmír Bezečný	

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2007-2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Vývoj počtu zaměstnanců za období od roku 2005 až 2018 je zachycen na grafu níže (viz. Obrázek 7).

Obrázek 7 Vývoj počtu zaměstnanců ČOI v období 2005 - 2018

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

Z grafu je patrné, že počet zaměstnanců mezi lety 2005 až 2014 výrazně snížil, a to konkrétně ze 496 na 413. V posledních pěti letech má potom mírně vzrůstající tendenci, kdy v roce 2018 bylo v České obchodní inspekce zaměstnáno 431 pracovníků. Podrobnější informace ohledně personálního uspořádání jsou uvedeny v kapitole 4.1.

3.2.3 Působnost České obchodní inspekce

Rozsah působnosti České obchodní inspekce je zakotven primárně v zákoně č. 64/1986, zákon České národní rady o České obchodní inspekci, a to konkrétně v ustanovení § 2. který stanoví, že „*Česká obchodní inspekce kontroluje fyzické a právnické osoby, které nabízejí, prodávají, dodávají nebo uvádějí na trh výrobky, nabízejí nebo poskytují služby nebo vyvíjejí jinou činnost podle tohoto zákona nebo podle zvláštního právního předpisu⁹⁾, pokud to tento zákon nebo zvláštní právní předpis¹⁰⁾ stanoví.*

⁹⁾ Například § 14a zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁾ Například zákon č. 634/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon o obecné bezpečnosti výrobků), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 22/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 90/2016 Sb., o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh, zákon č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pohonných hmotách), ve znění pozdějších předpisů.⁷⁸

⁷⁸ § 2 odst. 1 Zákon č. 64/1986 Sb. Zákon o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

Česká obchodní inspekce v současné době kontroluje dodržování povinností vyplývajících z těchto právních předpisů viz Tabulka 5:

Tabulka 5 Přehled zákonů

Přehled zákonů, jejichž dodržování kontroluje ČOI
zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele,
zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky,
zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy,
zákon č. 56/2001Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích,
zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků,
zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, zákon č. 477/2001 Sb., o obalech,
zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních,
zákon č. 247/2006 Sb., o omezení nočního provozu zastaváren a některých jiných provozoven v noční době,
zákon č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách,
zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku,
zákon č. 73/2012 Sb., o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech,
zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší,
zákon č. 226/2013 Sb., o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh,
zákon č. 307/2013 Sb., o povinném označení lihu,
zákon č. 206/2015 Sb., o pyrotechnických výrobcích a zacházení s nimi,
zákon č. 90/2016 Sb., o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh,
zákon č. 223/2016 Sb., o prodejní době v maloobchodě a velkoobchodě,
zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.

Zdroj: Právní předpisy. *Česká obchodní inspekce* [online]. Praha: ČOI, 2018 [cit. 2020-01-16]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/legislativa/pravni-predpisy/>, Vlastní zpracování

Česká obchodní inspekce také v rámci své činnosti „zjišťuje u kontrolovaných osob nedostatky a stanoví-li tak zákon o ČOI nebo zvláštní právní předpis, ukládá opatření

k jejich odstranění. Provádí rozbory nebo zajišťuje jejich provádění pro účely zjištění, zda výrobky odpovídají požadavkům právních předpisů, nebo zda jsou vlastnosti výrobků ve shodě s deklarací uvedenou zejména v prohlášení nebo obchodním sdělení. Na základě právních předpisů ukládá pokuty a opatření spočívající v omezení volného pohybu zboží na jednotném trhu. Zobecňuje poznatky výkonu kontrolní činnosti a zveřejňuje výsledky kontrol s cílem předcházet porušování právních předpisů“⁷⁹

ČOI také spolupracuje s příslušnými orgány členských států Evropské unie a států tvořících Evropský hospodářský prostor při aplikaci přímo použitelného Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004, o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele, a to v zákonech vyjmenovaných oblastech. Tyto oblasti jsou vyjmenovány odkazem na předpisy obsažené v příloze tohoto nařízení. Obzvláště důležité je také to, že ČOI je jedním ze subjektů mimosoudního řešení sporů, kdy se ovšem neprovádí dozor tak jak byl definován výše, ale vykonává roli konciliátora při řešení soukromoprávních sporů. Proto je nezbytné vždy přísně oddělovat, o jakou činnost ČOI v konkrétním případě jde: zda jde o výkon dozoru anebo „jen“ její působení jako konciliátora při řešení spotřebitelských sporů, protože v obou případech má ČOI zcela odlišné postavení a také pravomoci. Cílem mimosoudního, alternativního řešení spotřebitelských sporů je dospět ke smírnému urovnání sporů a dohodě stran na základě vzájemné komunikace prostřednictvím zprostředkovatele. Je-li to pro dosažení účelu řízení vhodné, zprostředkovatel v průběhu řízení aktivně komunikuje se stranami a vede je k dosažení dohody⁸⁰.

3.2.4 Pravomoc České obchodní inspekce

Pro účely efektivního výkonu dozoru a kontroly nad dodržováním právních předpisů, kde má ČOI dozorové oprávnění, je na základě zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci vybavena některými zvláštními pravomocemi⁸¹, kterými ostatní orgány dozoru ve většině případů nedisponují. Jde o oprávnění jdoucí nad rámec těch, která jsou obsažena

⁷⁹ ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zpráva ČOI 2018. Praha: ČOI, 2019. str. 9

⁸⁰ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK. Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-745-3. str. 257

⁸¹ Např. využití krycích prostředků, vstup do uzamčených prostor aj.

v Kontrolním řádu⁸², zákoně o odpovědnosti za přestupky⁸³ a řízení o nich nebo ve správním řádu⁸⁴.

Zákon o České obchodní inspekci, stanovuje postavení ČOI a vymezuje její kompetence včetně pravomoci jejích pracovníků. Tento zákon byl po dobu své existence mnohokrát novelizován. První novela nastala v roce 1992 přijetím zákona č. 240/1992 Sb., Zákon České národní rady, kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci. Poslední novela pak byla přijata v roce 2017 zákonem č. 264/2017 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. Celkem bylo za období 33 let přijato 29 novel zákona 64/1986 Sb. Přehled jednotlivých novel s daty účinnosti je uveden níže, viz Tabulka 6. Pod vybranými novelami jsou stručně uvedeny některé konkrétní změny.

Změny zákona o ČOI by se daly rozdělit do několika časových etap. Na počátku 90. let byla změna vyvolána především transformací ekonomiky centrálně plánované na tržní. Právní předpisy bylo třeba přiblížit normám Evropského společenství a vzhledem k tomu, že se vycházelo ze zákonů původních, bylo třeba je dále novelizovat. V rámci novely zákona č. 240/1992 Sb. byly přeformulovány texty a terminologie, které byly úzce spjaty s dosavadním socialistickým uspořádáním republiky. Dle této novely také ČOI začala poskytovat poradenskou činnost a reagovat na podněty občanů⁸⁵ a přestává vykonávat dozor nad prodejem léčiv a zdravotnických potřeb, periodickým tiskem a obchodní činností ministerstva kultury⁸⁶. Právní předpisy bylo třeba přiblížit normám Evropského společenství a vzhledem k tomu, že se vycházelo ze zákonů původních, bylo třeba je dále novelizovat. Dalšími významnými podněty ke změnám byly jak novely zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele a také změny vyvolané v důsledku implementace směrnic EU do našich zákonů⁸⁷.

⁸² Zákon č. 255/2012 Sb., Zákon o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů.

⁸³ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁴ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁵ § 13 odst. 2 zákona č. 64/1986 Sb., ve znění zákona č. 240/1992

⁸⁶ Vypuštění § 16 zákona č. 64/1986 Sb., v původním znění

⁸⁷ Například Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/48/ES o bezpečnosti hraček, dále Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům, Směrnice

V roce 1997 byl zákonem č. 22/1997 Sb. novelizován zákon o České obchodní inspekci, kterým byla zavedena kontrola, zda výrobce vydal prohlášení o shodě u výrobku, který uvedl na trh a zdali je soulad mezi podmínkami a prohlášením. Tento zákon byl následně upraven v roce 2002 novelou 205/2002 Sb. kdy nově ČOI kontroluje, zda byly na trh uvedené „výrobky řádně opatřeny stanoveným označením, popřípadě zda k nim byl vydán či přiložen stanovený dokument“⁸⁸. Významnou změnou v témže roce pak bylo přijetí zákona č. 110/1997 Sb., který novelizoval zákon o České obchodní inspekci a inspektoři tímto ztratili možnost kontrolovat kvalitu potravin a tabákových výrobku. V této oblasti mohli kontrolovat pouze poctivost prodeje a kontroly přípravy jídel a nápojů.⁸⁹

Další významnou novelou zákona o ČOI pak bylo přijetí zákona č. 145/2000 Sb., kdy je kontrola rozšířena o to, zda nedochází ke klamání spotřebitele⁹⁰ a rovněž vzniká možnost, kdy si ke kontrole může ČOI přizvat odborně způsobilou osobu a tato osoba pro daný úkon získává práva i povinnosti, které má inspektor⁹¹.

V roce 2001 byla rozšířena novelou zákona č. 321/2001 Sb. o pravomoc kontroly nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů⁹². Tato oblast kontroly byla následně v roce 2016 české obchodní inspekci odebrána⁹³ novelou zákona č. 258/2016 Sb. (viz 3.2.4.2). V roce 2006 došlo k dalšímu rozšíření pravomoci ČOI a tentokrát se jednalo o kontroly právnických a fyzických osob provozujících tržiště⁹⁴, a to díky novelizaci zákonem č. 229/2006 Sb.

Zákonem č. 155/2010 Sb. došlo k další změně zákona o ČOI kdy byl původní termín „klamání spotřebitele“ změněn na „klamavou obchodní praktiku“⁹⁵. Rovněž byly touto

Rady 87/102/EHS o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se spotřebitelského úvěru, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/EU o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnice 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 109/2010 aj.

⁸⁸ § 2 odst. 2 písm. e) zákona č. 64/1986 Sb., ve znění zákona č. 205/2002 Sb.

⁸⁹ § 2 odst. 3 zákona č. 64/1986 Sb., ve znění zákona č. 110/1997

⁹⁰ § 2 odst. 2 písm. f) zákona č. 64/1986 sb., ve znění zákona č. 145/2000 Sb.

⁹¹ § 6 odst. 1 zákona č. 64/1986 sb., ve znění zákona č. 145/2000 Sb.

⁹² § 2 odst. 1 zákona č. 64/1986 sb., ve znění zákona č. 321/2001 Sb.

⁹³ § 2 odst. 1 zákona č. 64/1986 sb., ve znění zákona č. 258/2016 Sb.

⁹⁴ § 2 odst. 1 zákona č. 64/1986 sb., ve znění zákona č. 229/2006 Sb.

⁹⁵ § 3 písm. e) zákona č. 64/1986 sb., ve znění zákona č. 155/2010 Sb.

novelou zrušeny kontroly požadavků na osobní hygienu a hygienickou nezávadnost provozu⁹⁶.

Další důležitou novelizací byl zákon č. 378/2015 Sb., který stanovuje Českou obchodní inspekci jako subjekt mimosoudního řešení spotřebitelských sporů⁹⁷, a také dovoluje inspektorům ČOI pořizovat skryté zvukové, obrazové a zvukově-obrazové záznamy bez vědomí kontrolovaných osob⁹⁸, podrobněji viz podkapitola 3.2.4.1.

Zákonem č. 258/2016 Sb. byla zúžena pravomoc České obchodní inspekce ohledně kontroly poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, podrobněji viz podkapitola 3.2.4.2.

Zákon č. 264/2017 Sb. způsobil významnou novelizaci zákona o ČOI, jelikož rozšířil pravomoci inspektorů ČOI o mnoho užitečných nástrojů např. krycí identita, vstup do uzamčených prostor a poskytování informací od provozovatele webhostingu, podrobněji viz podkapitola 3.2.4.3.

Tabulka 6 Přehled změn zákona č. 64/1986

Datum účinnosti	Číslo a název zákona
01.01.1987	64/1986 Sb., Zákon České národní rady o České obchodní inspekci
01.06.1992	240/1992 Sb., Zákon, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany spotřebitele <ul style="list-style-type: none"> • Čl. I bod 6 – inspektor může zdravotně závadné zboží ihned zlikvidovat • Čl. I bod 8 – změna výše pokut • Čl. I bod 12 – využívá stížnosti a podnětů občanů, zajišťuje poradenství • Čl. I bod 15 – přestává kontrolovat prodej léčiv, zdravotnických potřeb, periodického tisku, obchodní činnost ministerstva kultury
01.09.1997	22/1997 Sb., Zákon o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů <ul style="list-style-type: none"> • § 23 bod 1 – zavedení kontroly, zda bylo vydáno prohlášení o shodě u výrobku uvedeného na trh a posouzení shody mezi stanovenými podmínkami a prohlášením • § 23 bod 5 – ředitel inspektorátu má oprávnění udělit dovozci, výrobcí či distributorovi ochranné opatření (pozastavení či zákaz uvádění výrobku na trh) 110/1997 Sb., Zákon o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů

⁹⁶ § 2 odst. 2 písm. a) zákona č. 64/1986 sb., ve znění zákona č. 155/2010 Sb.

⁹⁷ § 1 odst. 5 zákona č. 64/1986 sb., ve znění zákona č. 378/2015 Sb.

⁹⁸ § 4a zákona č. 64/1986 sb., ve znění zákona č. 378/2015 Sb.

Datum účinnosti	Číslo a název zákona
	<ul style="list-style-type: none"> • § 22 bod 2 – kontroly se nevztahují na kvalitu potravin a tabákových výrobků, je možné v této oblasti kontrolovat pouze poctivost prodeje
01.11.1999	189/1999 Sb., Zákon o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze a o změně některých souvisejících zákonů
03.04.2000	71/2000 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, a některé další zákony
01.09.2000	<p>145/2000 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 63/1986 Sb., o České zemědělské a potravinářské inspekci, ve znění zákona č. 110/1997 Sb.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Čl. I bod 2 – kontrola, zda nedochází ke klamání spotřebitele • Čl. I bod 9 – v rámci trestního řízení jsou inspektoři zbaveni mlčenlivosti • Čl. I bod 11 – ČOI je oprávněna přizvat ke kontrole odborně způsobilou osobu a tyto osoby mají odpovídající práva a povinnosti inspektorů • Čl. I body 15, 16, 17 – navýšení pokut ředitelem inspektorátu a inspektorem kontrolované osobě
01.07.2001	<p>102/2001 Sb., Zákon o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon o obecné bezpečnosti výrobků)</p> <ul style="list-style-type: none"> • § 15 bod 1 – kontrola bezpečnosti výrobků
01.01.2002	<p>321/2001 Sb., Zákon o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb.</p> <ul style="list-style-type: none"> • § 15 – kontrola osob poskytujících spotřebitelský úvěr
01.10.2002	<p>205/2002 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Čl. II upravuje novelu 22/1997 Sb. kdy nyní ČOI kontroluje, zda výrobky uvedené na trh odpovídají stanoveným technickým požadavkům.
19.12.2003	<p>439/2003 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů</p> <ul style="list-style-type: none"> • Čl. I bod 5 – Ředitel inspektorátu určí, zda zabavené výrobky budou zničeny nebo poskytnuty k humanitárním účelům
01.05.2004	<p>205/2002 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony</p> <p>226/2003 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů</p>

Datum účinnosti	Číslo a název zákona
01.01.2006	444/2005 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony <ul style="list-style-type: none"> • Čl. III – Pokutu udělenou Českou obchodní inspekcí nyní vymáhá celní úřad
29.05.2006	229/2006 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů <ul style="list-style-type: none"> • Čl. II. – Přistupuje kontrola právnických a fyzických osob provozující tržnice
02.07.2007	160/2007 Sb., Zákon, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany spotřebitele <ul style="list-style-type: none"> • Čl. I bod 2 – U zdravotně závadného zboží, které je nařízeno zlikvidovat je kontrolovaná osoba povinna následně doložit údaje o provedeném znehodnocení. • Čl. I bod 3 – Ředitel inspektorátu má pravomoc zakázat jednání kontrolované osobě, která by se na území EU dopouštěla poškozování společných zájmů spotřebitelů.
12.02.2008	36/2008 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
01.01.2010	490/2009 Sb., Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví požadavky na akreditaci a dozor nad trhem, týkající se uvádění výrobků na trh
01.08.2010	155/2010 Sb., Zákon, kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů <ul style="list-style-type: none"> • Čl. III bod 1 – Zrušení kontroly požadavků na osobní hygienu a hygienickou nezávadnost provozu • Čl. III bod 3 – „Klamání spotřebitele“ je nahrazeno „klamavou obchodní praktikou“ • Čl. III bod 8 – ruší se kontrola stanoveného termínu, rozsahu služby a kvality služby
01.01.2011	281/2009 Sb., Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím daňového řádu 145/2010 Sb., Zákon o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů
01.08.2011	219/2011 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

Datum účinnosti	Číslo a název zákona
01.01.2013	407/2012 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony <ul style="list-style-type: none"> • Čl. IV bod 2 – ČOI má pravomoci kontrolovat značení lihovin a tabákových výrobků dle zákona o spotřební dani, totéž platí pro značení a barvení minerálních olejů
01.12.2013	308/2013 Sb., Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o povinném značení lihu <ul style="list-style-type: none"> • Čl. I – Pokud při výkonu jiné své působnosti zjistí inspektor porušení povinnosti při značení a lihu, může provést kontrolu.
01.05.2014	64/2014 Sb., Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím kontrolního řádu <ul style="list-style-type: none"> • Čl. III – zrušena pokuta kontrolované fyzické osobě, která maří či narušuje výkon kontroly.
01.01.2015	250/2014 Sb., Zákon o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona o státní službě <ul style="list-style-type: none"> • Čl. II – výběr jmenování i odvolání ústředního ředitele a ředitelů inspektorátů se řídí zákonem o státní službě
28.12.2015	378/2015 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony <ul style="list-style-type: none"> • Čl. III bod 1 – ČOI se stává subjektem mimosoudního řešení spotřebitelských sporů • Čl. III bod 8 – inspektor má oprávnění při provádění kontroly pořizovat zvukové i zvukově-obrazové záznamy
01.02.2016	378/2015 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
01.12.2016	258/2016 Sb., Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spotřebitelském úvěru <ul style="list-style-type: none"> • Čl. I – zrušení kontrol poskytovatelů spotřebitelských úvěrů
13.01.2017	452/2016 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony <ul style="list-style-type: none"> • Čl. III bod 5 – Kontrola příjemce, zda dodržuje povinnosti stanovené předpisem EU ohledně mezibankovních poplatků a za transakce provedených platební kartou
31.05.2017	65/2017 Sb., Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek <ul style="list-style-type: none"> • §3 – vymezuje a výrazně posiluje kontroly ČOI v oblasti návykových látek
01.07.2017	183/2017 Sb., Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích

Datum účinnosti	Číslo a název zákona
01.11.2017	<p>264/2017 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů</p> <ul style="list-style-type: none"> • Čl. I bod 2 – zakotvení jednotlivých inspektorátů v zákoně • Čl. I bod 9 – nové § 5b, § 5c z. č. 64/1986 umožňují inspektorovi kontrolu s krycí identitou • Čl. I bod 10 – § 6 z. č. 64/1986 umožňuje inspektorovi vstup do uzamčených prostor • Čl. I bod 11 – Provozovatel webhostingu musí inspektorovi poskytnout identifikaci toho kdo si u něj internetový prostor pronajímá

Zdroj: ASPI, vlastní zpracování

V následujících podkapitolách bude věnována pozornost čtyřem významným novelám zákona o České obchodní inspekci za uplynulých 5 let.

3.2.4.1 Zákon č. 378/2015 Sb.

Přijetím zákona č. 378/2015 Sb. dochází v České republice k podstatné změně způsobu vymahatelnosti spotřebitelských práv. Tímto zákonem došlo ke změně zákona č. 634/1992 Sb. a rovněž také ke změně zákona č. 64/1986 Sb. Těmito změnami byl vytvořen systém mimosoudních řešení sporů (s anglickou zkratkou ADR - Alternative Dispute Resolution). Jehož cílem bylo posílení v oblasti vymahatelnosti spotřebitelských práv. Jedinou dosavadní cestou, jak řešit spor mezi spotřebitelem a obchodníkem, totiž byla pouze cesta soudní. Tato jediná možnost však vedla k tomu, že vzhledem k vysoké finanční zátěži, zdlouhavosti a vynaloženému úsilí při soudním sporu se často spotřebitelé svých práv raději vzdali. Nutno však připomenout, že ukotvení možnosti řešení sporu mimosoudní cestou vychází také z povinnosti harmonizace českého právního prostředí s legislativou EU, kdy ochrana spotřebitele by měla být ve všech členských státech jednotná.

Kromě ČOI byly do tohoto systému při mimosoudním řešení zapojeny i jiné subjekty jako např. ČTÚ, ERÚ a finanční arbitr, kterým vždy náleží vybraná oblast kompetencí, viz § 20e:

„a) v oblasti finančních služeb finanční arbitr v rozsahu působnosti stanoveném právním předpisem upravujícím finančního arbitra,

b) v oblasti elektronických komunikací a poštovních služeb Český telekomunikační úřad v rozsahu působnosti stanovené právním předpisem upravujícím elektronické komunikace a poštovní služby,

c) v oblasti elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství Energetický regulační úřad v rozsahu působnosti stanovené právním předpisem upravujícím elektroenergetiku, plynárenství a teplárenství,

d) v případech, kdy není dána působnost orgánů uvedených v písmenech a) až c), Česká obchodní inspekce nebo jiný subjekt pověřený Ministerstvem průmyslu a obchodu; je-li pověřeným subjektem profesní komora s povinným členstvím, vykonává působnost v oblasti stanovené jiným zákonem.⁹⁹

Na rozdíl od zbylých třech subjektů by při mimosoudním řešení sporů měla Česká obchodní inspekce vykonávat roli conciliátora¹⁰⁰, který povede obě strany k urovnání sporu a pracovník ČOI by měl vést „strany k urovnání sporu jako nezávislý prostředník, který jim bude případně nápomocen radou a názorem, nebude však ve sporu rozhodovat. Výsledkem řízení bude uzavření soukromoprávní dohody stran.“¹⁰¹

Dle Čl. III bod 8 Zákona č. 378/2015 Sb., získává inspektor oprávnění při provádění kontroly pořizovat zvukové i zvukově-obrazové záznamy¹⁰². Tento nástroj je vysoce účinný a použitelný zejména při kontrolách, kde by souhlas se záznamem narušil průběh kontroly a subjekt by pro tu chvíli ustoupil od protiprávního jednání, proto je v zákoně formulace doplněna o dovětek „pokud nelze účelu kontroly dosáhnout jinak“.¹⁰³

⁹⁹ § 20e Zákon č. 634/1992 Sb.

¹⁰⁰ „Konciliace úzce souvisí s mediací, jde však o formalizovanější proces než je mediace, kdy se conciliátor snaží právními radami dosáhnout smíru za současné přítomnosti stran sporu. Na základě hodnocení skutkové a právní okolnosti věci conciliátor vypracuje nezávislý a nezávazný posudek, který stranám předloží zejména k pochopení stavu věci. Významným faktorem pro úspěch conciliace je především neformálnost, rychlost a finanční nenáročnost.“ Viz: <https://www.odbory.info/obsah/760/mimosoudni-reseni-sporu/15807>

¹⁰¹ <https://www.odbory.info/obsah/760/mimosoudni-reseni-sporu/15807>

¹⁰² § 4a zákona č. 64/1986 sb., ve znění zákona č. 378/2015 Sb.

¹⁰³ § 4a zákona č. 64/1986 sb., ve znění zákona č. 378/2015 Sb.

3.2.4.2 Zákon č. 258/2016 Sb.

Bylo to počátkem roku 2002, kdy na základě přijetí zákona č. 321/2001 Sb. získala Česká obchodní inspekce novou pravomoc, která spočívala v možnosti kontroly právnických i fyzických osob poskytujících spotřebitelské úvěry¹⁰⁴. Nutno poznamenat, že zde docházelo k překrývání pravomocí mezi Českou obchodní inspekcí a Českou národní bankou. Česká obchodní inspekce však měla pravomoci kontrolovat pouze nebankovní poskytovatele.

Přijatým zákonem č. 258/2016 Sb. však došlo ke změně zákona o České obchodní inspekci v oblasti kontroly poskytovatelů spotřebních úvěrů¹⁰⁵ a to na základě zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, který v § 173 stanovil České obchodní inspekci přechodnou dobu 18 měsíců¹⁰⁶ dozoru nad subjekty poskytující spotřebitelské úvěry a po uplynutí této doby tj. od 1. 6. 2018 již oprávnění kontroly poskytovatelů úvěrů přešlo výhradně na Českou národní banku.

3.2.4.3 Zákon č. 65/2017 Sb.

V roce 2017 byl schválen zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. Hlavním obecným cílem tohoto zákona bylo „posílení ochrany zdraví před škodlivými účinky tabáku, alkoholu, jiných návykových látek a návykového chování“ a jedním z dílčích cílů „zavedení nové povinnosti pro prodejce alkoholických nápojů vedoucí k omezení dostupnosti alkoholu a zajištění dodržování zákazu prodeje alkoholu dětem a mládeži“. Je obecně známo, že s užíváním alkoholu souvisí negativní dopady v mnoha oblastech, kterým lze účinně předcházet. Problémem České republiky je, že se opakovaně vyskytuje na prvních místech mezinárodních srovnání v užívání alkoholických nápojů osobami mladšími 18 let věku, proto bylo třeba zavést v roce 2017 nová opatření – povinnosti pro provozovatele zejména provozoven stravovacích služeb, kde docházelo ke konzumaci alkoholických nápojů těmito osobami.

V ustanovení § 30 odst. 4 zákona č. 65/2017 Sb., je stanoven výčet povinností, jejichž dodržování v souvislosti s prodejem (či podáváním) alkoholických nápojů kontroluje Česká

¹⁰⁴ § 2 odst. 1 Zákon č. 64/1986 Sb. Zákon o České obchodní inspekci - znění dle 321/2001 Sb.

¹⁰⁵ § 2 odst. 1 Zákon č. 64/1986 Sb. Zákon o České obchodní inspekci - znění dle 258/2016 Sb.

¹⁰⁶ § 173 Zákon č. 257/2016 Sb., Zákon o spotřebitelském úvěru

obchodní inspekce. ČOI byla do nabytí účinnosti zákona vybavena některými pravomocemi, ale zákonem č. 65/2017 Sb., byly podstatně rozšířeny. Kontrolní činnost ČOI se od nabytí účinnosti zákona tedy vztahuje mj. i na samotné dodržování zákazu prodeje a podání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let tak jak je to uvedeno v ustanovení § 11 odst. 5 zákona – „*Zakazuje se prodávat nebo podávat alkoholický nápoj osobě mladší 18 let*“¹⁰⁷. K výraznému zvýšení efektivnosti kontrol dodržování tohoto zákazu bylo z podnětu Ministerstva průmyslu a obchodu začleněno pro Českou obchodní inspekci oprávnění provádět kontrolní nákupy alkoholických nápojů prostřednictvím osob mladších 18 let, a to i v rámci prodeje na dálku. Z výše uvedeného vyplývá, že kontrolní nákup v rámci kontroly dodržování zákazu prodeje alkoholických nápojů osobám mladším 18 let vykonávat dospělou osobou nelze, proto je nutné ke kontrole použít osobu mladší 18 let. Jde tedy o testování prostřednictvím potenciálního kupujícího.

Podle důvodové zprávy k návrhu zákona došlo k rozšíření pravomocí ČOI „*z několika následujících důvodů*“:

- *ČOI má s danou problematikou bohaté zkušenosti, neboť tuto kontrolu dlouhodobě prováděla, přičemž spolupráce s Policií ČR i obecní policií byla bezproblémová,*
- *ČOI zaznamenávala téměř 100% úspěšnost při ukládání a vymáhání sankcí,*
- *ČOI má výhodu nezávislosti na krajích, obcích apod. – vede si sama správní řízení*
- *ČOI připravuje plány kontrol, které počítají s pokrytím celého kraje a nedochází tak k opomenutí malých měst.*¹⁰⁸

Ustanovení § 35 a násl. zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů obsahuje definici přestupků ve výše uvedené oblasti. Podle ustanovení § 35 odst. (1) písm. j) zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů „*fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v rozporu s §11 odst. 5 prodá nebo podá alkoholický*

¹⁰⁷ ustanovení §11 odst. 5 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁸ Tisk 828 Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2013 – 2017
<https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=828&CT1=0>

*nápoj osobě mladší 18 let*¹⁰⁹. Na základě ustanovení § 35 odst. 2 písm. h) zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů *„lze uložit pokutu do 150 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. b) nebo j)“*¹¹⁰. *„Je-li spáchán přestupek podle odstavce 1 písm. b) nebo j) vůči osobě mladší 15 let, horní hranice sazby pokuty podle odstavce 2 písm. h) se zvyšuje na dvojnásobek“*¹¹¹.

Na základě ustanovení §36 odst. 1 písm. l) zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů *„prodejce se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 11 odst. 5 prodá nebo podá alkoholický nápoj osobě mladší 18 let“*¹¹². Podle ustanovení §36 odst. 10e zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů *„za přestupek lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. c), l), nebo r)“*¹¹³. Podle ustanovení § 36 odst. 11 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů *„Je-li spáchán přestupek podle odstavce 1 písm. c) nebo l) vůči osobě mladší 15 let, horní hranice sazby pokuty podle odstavce 10 písm. e) se zvyšuje na dvojnásobek“*¹¹⁴.

Kontrolní orgán může prodejci podle ustanovení § 36 odst. 12 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů uložit vedle pokuty fakultativně i zákaz činnosti až na dobu dvou let. *„Za přestupek lze uložit zákaz činnosti do a) 6 měsíců, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. p) nebo q), b) 2 let, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) až c), e), h) až l) nebo o)“*¹¹⁵.

¹⁰⁹ ustanovení §35 odst.1j) zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁰ ustanovení §35 odst. 2h) zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů

¹¹¹ ustanovení §35 odst. 3 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů

¹¹² §36 odst. 11 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů

¹¹³ §36 odst. 10e zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁴ ustanovení §36 odst. 11 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁵ ustanovení §36 odst. 12 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů

3.2.4.4 Zákon č. 264/2017 Sb.

Již v roce 2016 připravilo ministerstvo průmyslu a obchodu novelu zákona o České obchodní inspekci, která byla v roce 2017 odhlasována poslanci ČR. Zákon č. 264/2017 Sb.¹¹⁶ účinný od 1. 11. 2019 upravuje nejen zákon o České obchodní inspekci, ale také zákon o ochraně spotřebitele. Tato novela přináší mnoho zásadních změn, které mohou inspektorům pomoci při jejich kontrolní činnosti. Inspektoři tímto získali nové možnosti např. využít skryté identity při svých kontrolách, dále vstupování do zamčených skladů či získávání informací od provozovatelů webhostingu.

Posílení pravomocí inspektorů by mělo mít pozitivní dopad na zvýšení ochrany spotřebitele, jak uvedl ministr průmyslu a obchodu Jiří Havlíček: „Cílem návrhu je především posilování ochrany českých spotřebitelů díky efektivnější činnosti České obchodní inspekce, která přijetím zákona získá nové a účinnější nástroje při realizaci kontrolních akcí.“¹¹⁷ Změnu vnímá pozitivně i ústřední ředitel ČOI Mojmir Bezecný: „Využití takovýchto prostředků by mělo být především u kontrol, kde inspektoři musí poskytovat osobní údaje. Navržené prostředky mohou být použity například při kontrole předváděcích akcí či v autobazarech.“¹¹⁸

Kontrolní nákup

Významnou úpravou je také zařazení nového § 5, kterým je do zákona zakotven kontrolní včetně jeho možnosti vrácení kontrolované osobě, jak je uvedeno v zákoně: „Kontrolovaná osoba je povinna vrátit České obchodní inspekci zaplacenou cenu, a to bez zbytečného odkladu, umožňuje-li to forma prodeje, nebo do 14 dnů ode dne, kdy vrácený předmět kontrolního nákupu převzala nebo měla možnost jej převzít.“¹¹⁹

¹¹⁶ Zákon č. 264/2017 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁷ RYBOVÁ, Romana. Pracovníci ČOI se schovávají za falešnou identitu. Cílem je vyšší ochrana spotřebitelů. *E15* [online]. Praha, 2017, 30. srpna 2017, , 1 [cit. 2020-02-18]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/finexpert/nakupujeme/pracovnici-coi-se-schovaji-za-falesnou-identitu-cilem-je-vyssi-ochrana-spotrebitelu-1336762>

¹¹⁸ Tamtéž

¹¹⁹ § 5 odst. (5) Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

Základ kontrolního nákupu můžeme nalézt v ustanovení § 8 písm. b) zákona o kontrole¹²⁰. Tato úprava se však v průběhu let ukázala pro ČOI jako nedostatečná. Podle důvodové zprávy k návrhu výše uvedeného zákona „inspektorům ČOI v praxi často činí potíže vyřídit vrácení peněz za kontrolní nákup poté, co jej nepoškozený vrátili kontrolované osobě“¹²¹. Z toho důvodu do zákona o České obchodní inspekci přistoupilo novelizované ustanovení § 5 zákona o České obchodní inspekci, které podrobně upravilo práva a povinnosti subjektů, které jsou kontrolovány a kontrolního orgánu ČOI při provádění kontrolního nákupu a po jeho ukončení. Platí, že pokud inspektor „provádí kontrolní nákup, hledí se pro účely kontroly na jednání kontrolované osoby a inspektora při kontrolním nákupu jako na uzavření smlouvy“¹²², což je zásadní s přihlédnutím zejména pro případné odstoupení od smlouvy.

Od smlouvy je možné v případě kontrolního nákupu za daných podmínek¹²³ odstoupit, včetně vrácení kupní ceny, jak je uvedeno v zákoně: „Kontrolovaná osoba je povinna vrátit České obchodní inspekci zaplacenou cenu, a to bez zbytečného odkladu, umožňuje-li to forma prodeje, nebo do 14 dnů ode dne, kdy vrácený předmět kontrolního nákupu převzala nebo měla možnost jej převzít.“¹²⁴

Skrytá identita

Velmi nepříjemnou skutečností bylo, že inspektor musel při svých kontrolách prokazovat svoji identitu osobními doklady. Jednak se zde jednalo o značné riziko pro inspektora, protože před kontrolovanými subjekty (prodejci v autobazarech, obchodníci na předváděcích akcích aj.) odhaloval své jméno, bydliště, datum narození atd. Za další v rámci některých typu kontrol se odhalením totožnosti a profese stává taková kontrola bezvýznamnou a neefektivní. Typicky ve chvíli, kdy si prodejci, kteří podmiňují vstup na

¹²⁰ § 8 písm. b) Zákona č. 255/2012 Sb., Zákon o kontrole (kontrolní řád)

¹²¹ Novela z. o České obchodní inspekci: Sněmovní tisk 995. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. Praha: psp, 2016, 15.12.2016 [cit. 2020-01-16]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=995>

¹²² § 5 odst. (1) Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

¹²³ § 5 odst. (3) Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů. „Neodporuje-li to povaze předmětu kontrolního nákupu nebo není-li způsobena kontrolované osobě majetková újma, lze od smlouvy podle [odstavce 1](#), která byla uzavřena jednáním při kontrolním nákupu, odstoupit.“

¹²⁴ § 5 odst. (5) Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

svou akci předložením dokladu mezi sebou, identitu inspektora rozešlou a ten už není na žádnou takovou akci následně vpuštěn¹²⁵. Nová ustanovení § 5a, 5b a 5c zákona č. 64/1986 Sb.¹²⁶ tak umožňují inspektorům využít možnosti skryté identity.

Použití skryté identity má však svá pevná pravidla a je možné jej použít zejména v případech, kdy kontrolu nelze jinak provést, jak je přímo uvedeno v ustanovení § 5a zákona o ČOI: „*Vyžaduje-li to předmět kontroly a nelze-li účelu kontroly dosáhnout jinak, je inspektor oprávněn v rámci výkonu své činnosti, ve výjimečných případech a v nezbytné míře, jednat pod změněnou identitou a využít krycí prostředek.*“¹²⁷

Jsou zde rovněž přísná pravidla a postupy vydávání některých krycích dokladů. V praxi se předpokládá jeho použití zejména při kontrolách uzavírání smluv v oblastech, kdy je třeba, aby i běžný spotřebitel při uzavření smlouvy předložil svůj průkaz totožnosti. Podle důvodové zprávy k návrhu zákona „*inspektoři stále častěji řeší problém související s ochranou jejich osobních údajů a s efektivním prováděním kontrol v případech, kdy k provedení kontroly je třeba kontrolované osobě poskytnout osobní údaje (kontrola obchodních praktik tzv. šmejdů, zavření smlouvy v autobazaru apod.). V takových případech, má-li být dosaženo účelu kontroly, podstupují inspektoři zbytečně vysoké riziko ohrožující jejich soukromí, nehledě na legitimní požadavek ústavní ochrany jejich soukromí zakotvený v čl. 10 Listiny základních práv a svobod*“¹²⁸.

Skrytá identita je v současnosti vysoce účinným nástrojem při provádění kontrol souvisejících s podáváním alkoholu mladistvým viz kapitola 4.5.

Vstup do uzamčených prostor

Novela také umožňuje inspektorům, vstup do uzamčených prostor, což je zásadní zejména při kontrolách na tržnicích, kdy je potřeba nahlédnout např. do uzamčených

¹²⁵ ČOI. TISKOVÁ ZPRÁVA: MPO a ČOI: Sněmovna schválila posílení pravomocí České obchodní inspekce. ČOI [online]. Praha: ČOI, 2017, 9. červen 2017 [cit. 2020-02-18]. Dostupné z:

<https://www.coi.cz/mpo-a-coi-snemovna-schvalila-posileni-pravomoci-ceske-obchodni-inspekce/>

¹²⁶ § 5b, 5c, 5d zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁷ § 5a Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁸ Novela z. o České obchodní inspekci: Sněmovní tisk 995. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. Praha: psp, 2016, 15.12.2016 [cit. 2020-01-16]. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=995>

kontejnerů. V praxi je pak běžné, že jsou při kontrole ostatní prodejci varováni a ti své zboží skryjí právě do uzamykatelných kontejnerů či stánků. Přestože inspektor ví o těchto narychlo ukrytých padělcích, neměl až doposud žádnou možnost kontrolu těchto uzamčených prostor provést¹²⁹.

Toto nové ustanovení § 6 odst. (1) zákona o ČOI¹³⁰ reagovalo na skutečnost, že „ČOI se často setkává se specifickými problémy při kontrole tržnic. Inspektori ČOI poté, co provedou monitoring prodeje na kontrolovaném místě, zahájí vlastní kontrolu. Dle prováděných pozorování a operativních poznatků jsou prakticky všechny provozovny v dané lokalitě před zahájením kontroly inspektorů otevřeny a probíhá v nich prodejní činnost. Po zahájení kontroly (u prvního prodávajícího), jsou ostatní provozovny uzavřeny, prodejní prostory prodávajícími opuštěny a zboží ukryto a uzamčeno. V praxi je tak běžná situace, že na tržnici čítající stovky prodejních míst jsou opakovaně kontrolovány stejné provozovny, do kterých se inspektorům daří dostat (ať již díky jejich umístění v dané lokalitě nebo díky součinnosti kontrolované osoby), zatímco se ostatní prodejci, kteří stačí provozovny uzavřít, chodí doslova inspektorům smát. ČOI v současné době nedisponuje oprávněním k překonání mechanických zábran vstupu do uzavřených míst. Inspektori se tak dostávají do patové situace, neboť i když mají důvodné podezření, že prodávající porušuje právní předpisy, nemohou kontrolu uskutečnit a přijmout příslušná opatření, protože prodávající stánek opustil, či jinak odmítá kontrolu svého skladu umožnit“¹³¹.

Tak jako v případě kontrolního nákupu i zde jde o zvýšení oprávnění obsaženého v Kontrolním řádu¹³². I pro tuto pravomoc jsou zákonem vymezeny limity, kdy je inspektor povinen při vstupu do uzamčených prostor zajistit i přítomnost nezúčastněné osoby¹³³ a po dokončení kontroly musí dané prostory zabezpečit¹³⁴.

¹²⁹ ČOI. TISKOVÁ ZPRÁVA: MPO a ČOI: Sněmovna schválila posílení pravomocí České obchodní inspekce. ČOI [online]. Praha: ČOI, 2017, 9. červen 2017 [cit. 2020-02-18]. Dostupné z:

<https://www.coi.cz/mpo-a-coi-snemovna-schvalila-posileni-pravomoci-ceske-obchodni-inspekce/>

¹³⁰ § 6 odst. (1) Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

¹³¹ Novela z. o České obchodní inspekci: Sněmovní tisk 995. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Praha: psp, 2016, 15.12.2016 [cit. 2020-01-16]. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=995>

¹³² § 7 Zákona č. 255/2012 Sb., Zákon o kontrole (kontrolní řád)

¹³³ § 6 odst. (2) Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁴ § 6 odst. (3) Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

Podnikání na internetu

Dalším přínosem novely je povinnost pro provozovatele internetového prostoru na výzvu České obchodní inspekce identifikovat toho, kdo si u něj webový prostor skutečně pronajímá, viz nové ustanovení § 6a zákona o ČOI kde: *„Inspektor je pro účely zahájení kontroly oprávněn požadovat informace, jež jsou nezbytné ke zjištění totožnosti prodávajícího, který nabízí nebo prodává zboží či služby prostřednictvím internetové stránky nebo jiného elektronického prostředku, a spotřebitel si takové zboží nebo služby na této stránce nebo prostřednictvím jiného elektronického prostředku může objednat. Oprávnění podle věty první má inspektor vůči osobě, která s požadovanými informacemi nakládá. Osoba podle věty druhé poskytne inspektorovi informace bez zbytečného odkladu.“*¹³⁵

Potřeba této úpravy vychází z praxe, kdy v minulosti vznikaly podvodné internetové obchody, které měly na svých stránkách uvedeny neúplné či úmyslně lživé informace o provozovateli a ze strany ČOI nebyla doposud možnost zjistit, název skutečného provozovatele daného internetového obchodu. *„Hlavním záměrem (...) je opatřit inspektorům potřebnou pravomoc k faktickému výkonu kontroly a také k zabránění vyhýbání se vymáhání dodržování právních předpisů ze strany podnikatelů, kteří se tak pod rouškou absolutní anonymity jejich subjektu na internetu vyhýbají jednak zákonným povinnostem vůči spotřebitelům a dále uložení sankcí ze strany dozorových orgánů“*¹³⁶.

Úprava sídel Inspektorátů

Neméně důležitou změnou je také úprava sídla jednotlivých inspektorátů, která až do této doby byla ustanovena pouze v organizačním řádu ústředním ředitelem, zatímco nyní jsou sídla inspektorátů pevně zakotveny v zákoně:

„Česká obchodní inspekce se člení na ústřední inspektorát a jemu podřízené inspektoráty mající územní působnost pro tyto kraje a toto sídlo:

a) Středočeský a Hlavní město Prahu se sídlem v Praze,

¹³⁵ § 6a Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁶ Novela z. o České obchodní inspekci: Sněmovní tisk 995. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. Praha: psp, 2016, 15.12.2016 [cit. 2020-01-16]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=995>

- b) Jihočeský a Vysočina se sídlem v Českých Budějovicích,
- c) Plzeňský a Karlovarský se sídlem v Plzni,
- d) Ústecký a Liberecký se sídlem v Ústí nad Labem,
- e) Královéhradecký a Pardubický se sídlem v Hradci Králové,
- f) Jihomoravský a Zlínský se sídlem v Brně,
- g) Olomoucký a Moravskoslezský se sídlem v Ostravě.¹³⁷

V § 1 zákona č. 64/1986 Sb. je pak stanoveno, že daný inspektorát dle svého územní působnosti je prvoinstančním orgánem při rozhodování ve správním řízení: „*Jako orgán prvního stupně rozhoduje ve správním řízení inspektorát příslušný podle své územní působnosti. O odvolání proti rozhodnutí inspektorátu rozhoduje ústřední inspektorát; v případech, kdy v prvním stupni rozhodl inspektorát podle věty první, je ústřední inspektorát příslušný též k vedení přezkumného řízení.*“¹³⁸

3.2.4.5 Vybraná ustanovení ze zákona o ČOI

Na základě ustanovení § 7 může inspektor ČOI na základě provedené kontroly zakázat „*až do doby zjednání nápravy:*

- a) *uvedení na trh, distribuci včetně nákupu, dodávky, prodeje nebo použití výrobků, které neodpovídají požadavkům zvláštních právních předpisů¹³⁹ pro činnosti uvedené v §2, nebo které byly neoprávněně nebo klamavě opatřeny označením stanoveným zvláštním právním předpisem¹⁴⁰*
- b) *používání neověřených měřidel, pokud ověření podléhají, nebo měřidel, která neodpovídají obecně závazným právním předpisům, technickým normám, jiným technickým předpisům, popřípadě schválenému typu¹⁴¹.*

¹³⁷ § 1 odst. (3) Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁸ § 1 odst. (5) Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁹ Například zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele nebo zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů

¹⁴⁰ Například ustanovení §13 zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů

¹⁴¹ Ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

Procesní náležitosti jsou uvedeny v odst. 2 až 4 ustanovení §7 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

„Opatření podle odstavce 1 oznámí inspektor ústně kontrolované nebo zúčastněné osobě a neprodleně o něm učiní písemný záznam, Inspektor bez zbytečného odkladu doručí kopii písemného záznamu kontrolované osobě“¹⁴².

„Nesouhlasí-li kontrolovaná osoba s uloženým opatřením, může proti němu podat námitky, které se uvedou v záznamu podle odstavce 2, nebo je může podat písemně nejpozději do 3 pracovních dnů ode dne seznámení s uloženým opatřením místně příslušnému inspektorátu. Podané námitky nemají odkladný účinek. O podaných námitkách rozhodne bezodkladně ředitel inspektorátu, a pokud opatření podle odstavce 1 uložil inspektor ústředního inspektorátu, ústřední ředitel. Písemné vyhotovení rozhodnutí o námitkách se doručuje kontrolované osobě a je konečné“¹⁴³.

„Jestliže bylo Českou obchodní inspekci uloženo kontrolované osobě opatření podle odstavce 1 a kontrolovaná osoba zjedná nápravu, je povinna o zjednání nápravy bez zbytečného odkladu písemně Českou obchodní inspekci informovat“¹⁴⁴.

Další pravomoc se týká kontroly výrobků, které porušují některá práva duševního vlastnictví nebo neoprávněně užívají označení chráněné podle zvláštního právního předpisu¹⁴⁵.

Jestliže má inspektor důvodné podezření, že jsou padělané výrobky nabízeny, prodávány nebo skladovány, tak může podle ustanovení § 7b ZČOI uložit jejich zajištění. *„Česká obchodní inspekce je oprávněna uskladnit zajištěné výrobky, které neodpovídají zvláštním právním předpisům, mimo dosah kontrolované osoby. Kontrolovaná osoba je povinna zajištěné výrobky inspektorovi vydat. Odmítá-li vydání, budou tyto výrobky kontrolované osobě odňaty. O vydání nebo odnětí sepíše inspektor úřední záznam. Náklady na skladování hradí kontrolovaná osoba, u které bylo nabízení, prodej nebo skladování*

¹⁴² Ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴³ Ustanovení § 7 odst. 3 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁴ Ustanovení § 7 odst. 4 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁵ Ustanovení § 7b odst. 1 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

*takovýchto výrobků zjištěno. Kontrolovaná osoba není povinna uhradit náklady na uskladněné výrobky, jestliže se prokáže, že výrobky zvláštním právním předpisům odpovídají*¹⁴⁶.

V zákoně nebylo zapomenuto ani na opravné prostředky proti uloženému opatření, jimž jsou námitky, pro které platí obdobný procesní postup, který byl zmíněn u předchozího oprávnění, kdy kontrolovaná osoba může podat námitky do 3 pracovních dnů k místně příslušnému inspektorátu a ředitel inspektorátu rozhodne bez průtahů a jeho rozhodnutí bude konečné¹⁴⁷.

Další ustanovení §7b zákona o upravují délku propadnutí nebo zabrání výrobků, rozhodnutí o propadnutí nebo zabrání výrobků neodpovídajících zvláštním právním předpisům a jejich následný osud¹⁴⁸.

Podle odst. 6 „*Ředitel inspektorátu určí, že zabrané nebo propadnuté výrobky budou zničeny, anebo jsou-li využitelné pro humanitární účely, může ředitel inspektorátu určit, že budou poskytnuty k těmto účelům, a to bezplatně. Humanitárními účely se rozumí činnosti prováděné s cílem zajistit základní potřeby obyvatelstva, které se ocitlo v tíživé životní situaci nebo bylo postiženo mimořádnou událostí, kdy je opodstatněno využití mimořádných materiálních zdrojů*“¹⁴⁹.

Taktéž zničení zabraných nebo propadnutých výrobků, které se provádí na náklad kontrolované osoby, která tyto výrobky nabízela, prodávala nebo skladovala, má podrobně popsany postup v ustanovení §7b odst. 7.

Je důležité, že „*výrobky propadnuté nebo zabrané na základě rozhodnutí, které nabylo právní moci, mohou být poskytnuty k humanitárním účelům za podmínek stanovených tímto zákonem*“¹⁵⁰ a zároveň, že „*pro humanitární účely mohou být poskytnuty výrobky,*

¹⁴⁶ Ustanovení § 7b odst. 2 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁷ Ustanovení § 7b odst. 3 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁸ Ustanovení § 7b odst. 4 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁹ Ustanovení § 7b odst. 6 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁰ Ustanovení § 7b odst. 8 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

kteře nejsou zdravotně závadné, jsou bezpečné a ze kterých byly přejímající organizací beze zbytku odstraněny a zničeny prvky porušující práva duševního vlastnictví“¹⁵¹.

Další náležitosti pro poskytnutí výrobků k humanitárním účelům, zejména povinnosti přejímající organizace jsou upraveny v ustanoveních § 7b odst. 10 - §7b odst. 14 zákona o České obchodní inspekci.

Speciální opatření se týká kontroly v rámci přeshraniční spolupráce orgánů dozoru v oblasti ochrany spotřebitele podle nařízení 2006/2004 EU. Podle ustanovení §7c ZČOI je *„Ředitel inspektorátu v případě zjištění protiprávního jednání, kterého se kontrolovaná osoba dopustila na území Evropských společenství nebo v jiném státě tvořícím Evropský hospodářský prostor a které poškozujee nebo může poškodit společný zájem spotřebitelů, rozhodnutím takové jednání zakáže“¹⁵².*

Oblasti působnosti k přeshraničnímu vymáhání jsou vymezeny odkazem na evropské předpisy uvedené v příloze citovaného ustanovení. Pokud je porušen zákaz protiprávního jednání v některé z vyjmenovaných oblastí, tak se kontrolovaná osoba dopustí přestupku.

Posledními oprávněními jsou v ustanovení § 8 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů uvedené pravomoci inspektora zakázat výkon další činnosti nebo nařídít uzavření provozovny.

„Na základě zjištěného porušení právní povinnosti, která může mít za následek ohrožení života nebo zdraví spotřebitelů, je inspektor oprávněn zakázat výkon další činnosti nebo nařídít uzavření provozovny až na dobu dvou prodejních nebo provozních dnů následujících po dni zjištění nedostatků“¹⁵³.

Stejně jako v předchozích případech *„Opatření podle odstavce 1 oznámí inspektor ústně kontrolované nebo zúčastněné osobě a neprodleně o něm učiní písemný záznam. Inspektor bez zbytečného odkladu doručí kopii písemného záznamu kontrolované osobě“¹⁵⁴.*

¹⁵¹ Ustanovení § 7b odst. 9 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵² Ustanovení § 7c zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵³ Ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁴ Ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

„Nesouhlasí-li kontrolovaná osoba s uloženým opatřením, může proti němu podat námitky, které se uvedou v záznamu podle odstavce 2, nebo je může podat písemně nejpozději do 3 pracovních dnů ode dne seznámení s uloženým opatřením místně příslušnému inspektorátu. Podané námitky nemají odkladný účinek. O podaných námitkách rozhodne bez zbytečného odkladu ředitel inspektorátu. Rozhodnutí o námitkách se doručuje kontrolované osobě a je konečné“.

„Jestliže bylo Českou obchodní inspekci uloženo kontrolované osobě opatření podle odstavce 1 a kontrolovaná osoba zjedná nápravu, je povinna o zjednání nápravy bez zbytečného odkladu písemně Českou obchodní inspekci informovat“¹⁵⁵.

Ani v tomto případě zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů nezapomněl na opravné prostředky proti uloženému opatření, jimž jsou námitky, pro které platí obdobný procesní postup, který byl zmíněn u předchozího oprávnění. Rovněž proti prodloužení může kontrolovaná osoba podat písemné námitky, které nemají odkladný účinek. *„Nesouhlasí-li kontrolovaná osoba s opatřením uloženým podle odstavce 5, může proti němu podat písemné námitky nejpozději do 3 pracovních dnů ode dne seznámení s uloženým opatřením. Podané námitky nemají odkladný účinek. O podaných námitkách rozhodne bezodkladně ředitel inspektorátu. Písemné vyhotovení rozhodnutí o námitkách se doručuje kontrolované osobě a je konečné“¹⁵⁶.*

3.2.5 Přestupky podle ZOS

Veřejnoprávní norma, kterou zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů bezesporu je stanoví dozorové orgány příslušné k vymáhání zákonné povinností. Dále definuje přestupky a sankce za jejich spáchání. V samostatném ustanovení § 24a zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů jsou přestupky a sankce ve vztahu k fyzickým osobám, které prodávají spotřebitelům rostlinné a živočišné výrobky z vlastní drobné pěstitelské nebo chovatelské činnosti anebo lesní plodiny. Protože ke kontrole je v některých případech příslušných více dozorových orgánů, pamatuje se v ustanovení § 24b zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění

¹⁵⁵ Ustanovení § 8 odst. 4 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁶ Ustanovení § 8 odst. 7 zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů

pozdějších předpisů na takové situace a stanoví, který orgán projedná dotčené přestupky tj., že „*Je-li k projednání přestupku příslušných více správních orgánů, přestupek projedná ten z nich, který nejdříve zahájil správní řízení, a nebylo-li správní řízení zahájeno, tak ten, který porušení povinnosti zjistil jako první*“¹⁵⁷. Dále se stanoví, který orgán vybírá pokuty, a nakonec vyjmenovává situace, kdy není možné upustit od uloženého správního trestu.

Jako obecný princip veřejného práva platí, že ke každé povinnosti existuje na druhé straně jasně stanovený přestupek a také orgán, který je příslušný k vymáhání dodržování stanovené povinnosti. Jde jak o přestupky právnických a podnikajících fyzických osob, tak o přestupky fyzických osob, které nepodnikají.

Toto pravidlo je v naprosté většině případů v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů dodrženo a respektováno, nicméně jedna výjimka přece jen je. Jedná se o porušení povinností zakotvených v části 5 zákona, která upravuje informační databáze o bonitě a důvěryhodnosti spotřebitele. Pro tuto oblast je v ustanovení § 23 odst. 17 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů určen jako orgán dozoru Úřad pro ochranu osobních údajů, nicméně formulace přestupku a odpovídající sankce v zákoně chybí.

Pokud jde o ustanovení § 24 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, tak z hlediska systematiky se jedná o poměrně složité ustanovení. O přestupcích pojednává v některých případech podle osoby pachatele bez ohledu na věcnou souvislost s konkrétní porušenou povinností, jindy jsou naopak přestupky řazeny právě v souvislosti s konkrétní porušenou povinností. Jistá komplexnost tohoto ustanovení souvisí i s tím, že přestupků je mnoho, a sankce za ně uložené se u přestupků, a to i u přestupků vymezených v jednom ustanovení, liší.

V ustanovení § 24 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů jsou skutkové podstaty¹⁵⁸ zcela různých přestupků. Pro všechny je společná osoba

¹⁵⁷ ustanovení §24b zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁸ Skutková podstata přestupků, jejíž vymezení plyne z nauky trestního práva, je definována jako souhrn typových znaků, které vyjadřují jednak typovou škodlivost daného druhu přestupku pro společnost, a současně znaky, jimiž se od sebe jednotlivé přestupky odlišují. Znaky skutkové podstaty je třeba hledat jak v zákoně o odpovědnosti za přestupky, tak i v příslušných zákonech, kde jsou jednotlivé přestupky obsaženy.

pachatele, když se všech z nich může dopustit: „*Výrobce, dovozce, výrobce, dodavatel, prodávající nebo jiný podnikatel*¹⁵⁹“.

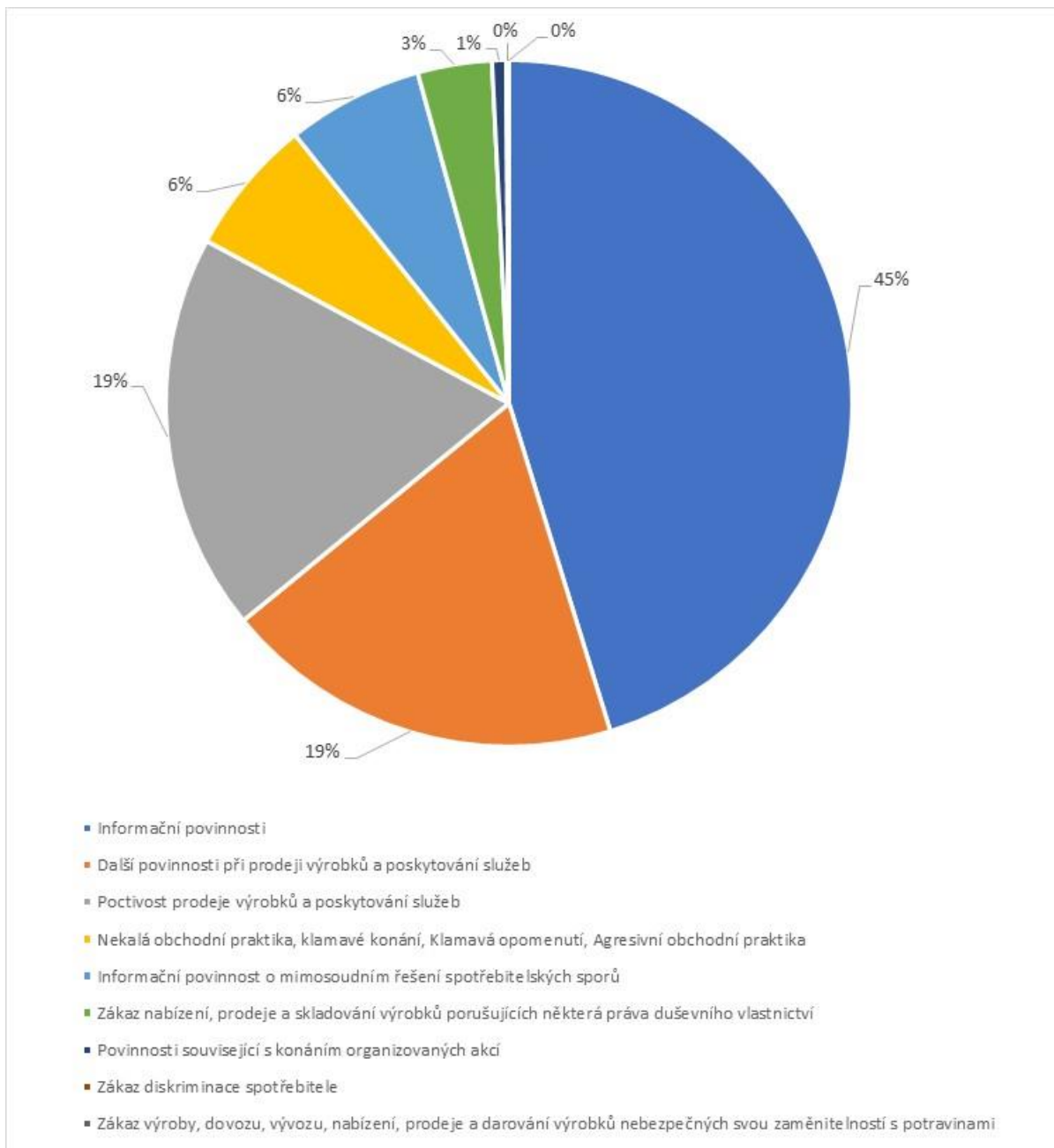
V následujícím grafu (viz Obrázek 8) je uvedeno procentuální zastoupení počtu pravomocně udělených sankcí v roce 2019. Přestupky byly seskupeny do hlavních kategorií. Z grafu potom vyplývá, že nejvíce pravomocných přestupků, celých 45 %, bylo oblasti informační povinnosti, dále 19 % při poskytování dalších povinností při prodeji výrobků a poskytování služeb, dalších 19 % při kontrole poctivosti prodeje výrobků a poskytování služeb a 6 % co se týče nekalých obchodních praktik, klamavého konání, klamavých opomenutí a agresivních obchodních praktik.

Ustanovení § 24 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů zahrnuje skutkové podstaty různých přestupků. Mezi ty nejzávažnější z hlediska poctivosti jednání podnikatele je bezpochyby v ustanovení § 24 odst. (1) písm. a) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů uvedené porušení zákazu používání nekalých obchodních praktik. Jednotlivé znaky nekalých obchodních praktik jsou uvedeny v ustanovení § 4, § 5, §§ 5a - 5b a zejména pak v přílohách I a II zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

Viz. MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 7., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-680-7. str. 81

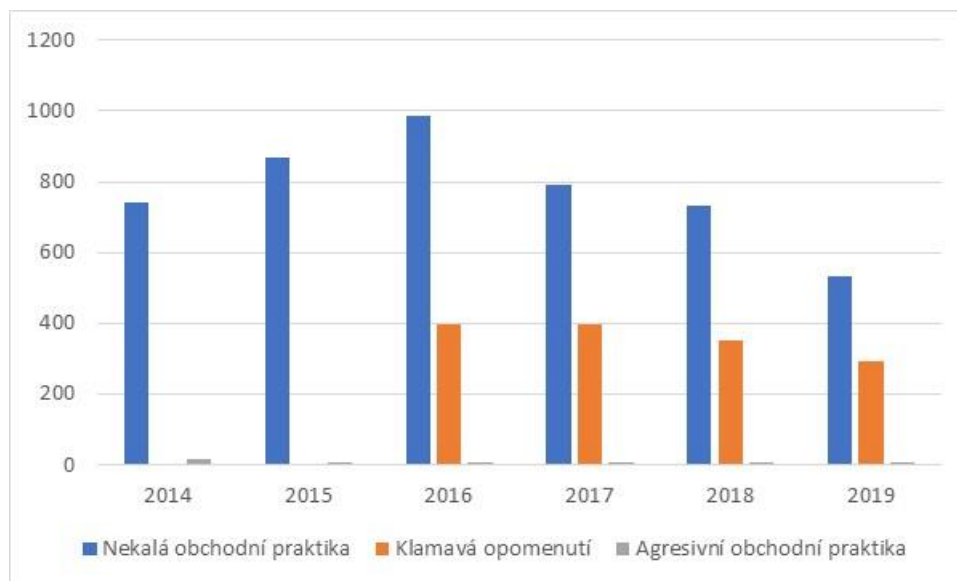
¹⁵⁹ Ustanovení § 24 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

Obrázek 8 Přehled přestupků dle zákona č. 634/1992 Sb.

Zdroj: ČOI. Otevřená data. ČOI [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/pro-spotrebitele/otevrena-data/> , vlastní zpracování

Obrázek 9 Přehled počtu přestupků dle §§ 4 - 5b zákona č. 634/1992 Sb.

Zdroj: ČOI. Otevřená data. ČOI [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/pro-spotrebitele/otevrena-data/> , vlastní zpracování

Z grafu (viz Obrázek 9) je patné, že výrazně nejvíce přestupků bylo řešeno v oblasti nekalé obchodní praktiky a klamavého konání. S vývojem času je vidět, že postupně těchto přestupků ubývá.

Dalším závažným porušením povinnosti zejména s ohledem na bezpečnost a zdraví spotřebitelů je v ustanovení § 24 odst. (1) písm. b) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů uvedený zákaz výroby, dovozu, vývozu nebo nabízení, prodeje nebo darování výrobků nebezpečných svou zaměnitelností s potravinami. Počet těchto porušení předpisů naštěstí nebývá příliš vysoký, za posledních 5 let se jednalo maximálně o 8 pravomocných přestupků ročně. Za rok 2019 byly 4. Na toto ustanovení pak navazuje ustanovení § 24 odst. 5 a ustanovení § 24 odst. 6 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, které určují zvláštní skutkové podstaty s ohledem na povinnosti kontrolovaných osob stanovené rozhodnutím dozorového orgánu o stažení výrobků z trhu.

Ustanovení § 24 odst. 1 písm. c) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů stanovuje skutkovou podstatu přestupku v návaznosti na porušení povinností stanovených nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1523/2007 ze dne

11. prosince 2007, kterým se zakazuje uvádět na trh, dovážet do Společenství a vyvážet z něj kočičí a psí kůže a výrobky obsahující tyto kůže.

Ustanovení § 24 odst. (1) písm. d) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů upravuje skutkovou podstatu přestupku vyplývajícího z porušení přímo použitelného nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1007/2011 ze dne 27. září 2011 o názvech textilních vláken a souvisejícím označování materiálového složení textilních výrobků a o zrušení směrnice Rady 73/44/EHS a směrnic Evropského parlamentu a Rady 96/73/ES a 2008/121/ES anebo v rozporu s čl. 14 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1007/2011 nepřipojí k textilním výrobkům příslušnou obchodní dokumentaci.

V ustanovení § 24 odst. 1 písm. e) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů je stanoveno, že přestupkem je také neoprávněné použití ekoznačky, přičemž samotný zákaz je uveden v ustanovení § 18b zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno, že „*neoprávněné používání ekoznačky se zakazuje*“¹⁶⁰.

Skutkové podstaty přestupků uvedených v ustanoveních § 24 odst. 2 až § 24 odst. 4 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, obsahují jednání, na základě kterého osoba neoznačí materiály použité v hlavních částech obuvi nebo naopak nesprávně a neoprávněně používá názvy jednotlivých druhů křišťálového skla anebo nabízí, prodává nebo vyváží výrobky, které byly určeny pro humanitární účely.

Dále následují přestupky, kterých se může dopustit pouze prodávající. Jde o množinu různých přestupků, které se především týkají neplnění informačních a některých dalších povinností uvedených v zákoně o ochraně spotřebitele.

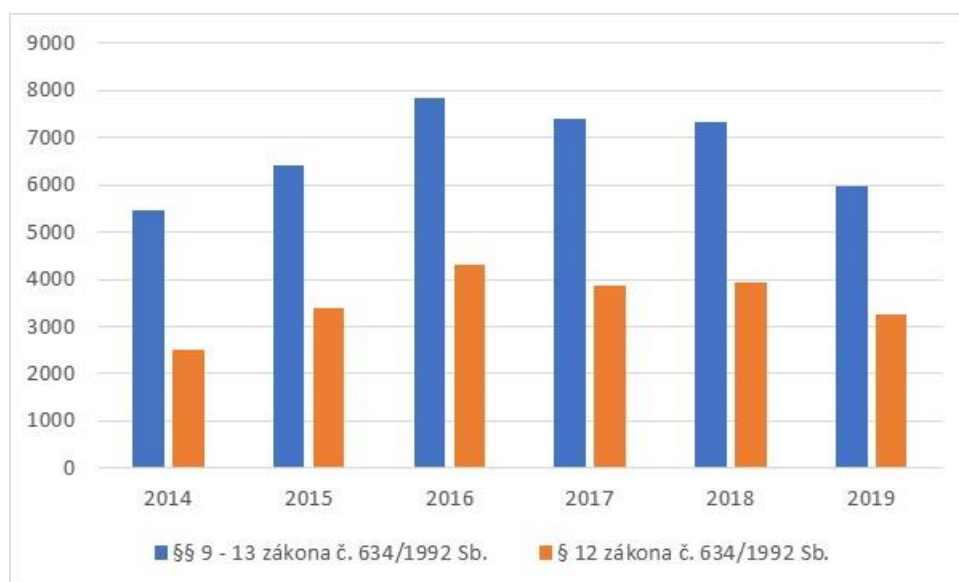
„Zvýšená informační povinnost je jedním ze základních atributů ochrany spotřebitele. Zákon o ochraně spotřebitele věnuje informačním povinnostem největší prostor, proto je rovněž seznam přestupků v odst. 7 nejrozsáhlejší a pokrývá prakticky všechny fáze prodeje a poskytování služeb – od před kontraktační fáze v podobě poctivosti prodeje a správném informování o údajích důležitých pro rozhodnutí o tom, zda spotřebitel výrobek vůbec koupí

¹⁶⁰ ustanovení §18b zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů,

nebo službu objedná, přes údaje, které je prodávající povinen sdělit spotřebiteli při uzavírání samotné smlouvy, až po informační povinnost následnou, např. při uplatnění práv z vadného plnění. (...) Odstavec pokrývá kromě informační povinnosti některé další povinnosti, na kterých je nutné při prodeji zejména s ohledem na bezpečnost zdraví, života a majetku spotřebitelů bezpodmínečně trvat (např. povinnost prodávat výrobek v hygienicky nezávadném obalu) ¹⁶¹.

Porušení informačních povinností je v zákoně upraveno ustanoveními §§ 9 – 13 zákona č. 634/1992 Sb. z grafu (viz Obrázek 10) je zřejmé, že nejčastěji porušované je v této oblasti ustanovení § 12 zákona o ochraně spotřebitele, které se týká zřetelného označení výrobku či služby cenou¹⁶².

Obrázek 10 Porušení informační povinnosti

Zdroj: ČOI. Otevřená data. ČOI [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/pro-spotrebitele/otevrena-data/>

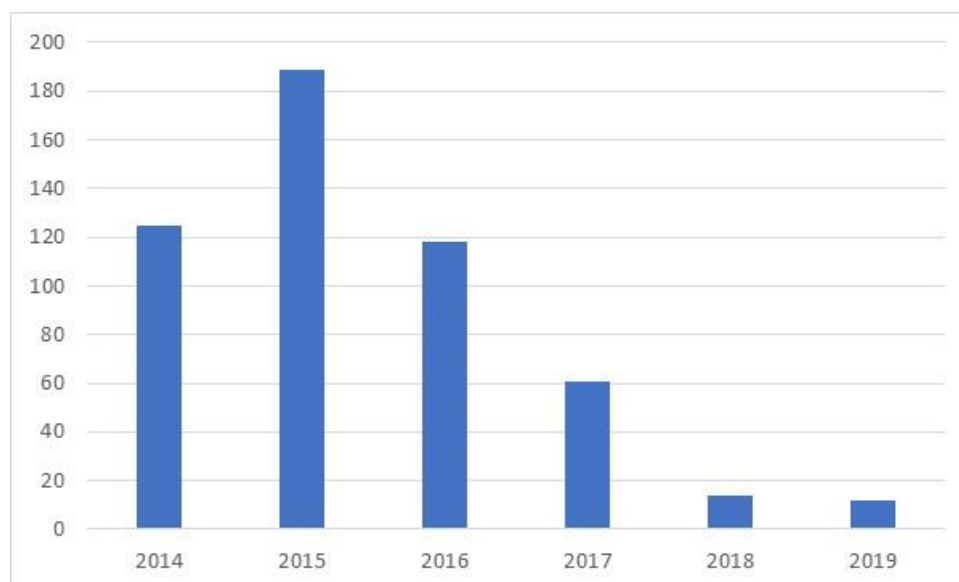
V ustanovení § 24 odst. 8 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů se v návaznosti na povinnosti stanovené výrobcí nebo dovozci stanoví sankce za nesplnění povinnosti prodávajícího v souvislosti s výrobkem zaměnitelným s potravinou.

¹⁶¹ VÍTOVÁ, Blanka. *Zákon o ochraně spotřebitele: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-984-7. str. 283

¹⁶² § 12 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

Odstavce 9 až 11 ustanovení § 24 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů ustanovení obsahují skutkové znaky přestupků v oblasti pořádání organizovaných akcí. Tyto akce jsou určeny pro omezený počet spotřebitelů, kteří na ně byli adresně nebo neadresně pozváni, a v jejímž průběhu dohází k prodeji výrobků, poskytování služeb nebo k jejich propagaci anebo k jejich nabízení, přičemž není rozhodující, zda je součástí akce též doprava osob účastnících se této akce. Graf níže (viz Obrázek 11) pak ukazuje počet porušení v rámci dozorové činnosti dle §20 a §20a zákona o ochraně spotřebitele, kde je patrné výrazné snížení těchto přestupků v posledních 3 letech. Tento jev úzce souvisí jak s rozšířením pravomocí inspektorů ČOI při prováděných kontrolách, tak v důsledku i nižšího počtu konání těchto organizovaných akcí.

Obrázek 11 Porušení povinností související s konáním organizovaných akcí

Zdroj: ČOI. Otevřená data. ČOI [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/pro-spotrebitele/otevrena-data/>, vlastní zpracování

„Odstavec 12 je ve správním trestání v oblasti ochrany spotřebitele určitou raritou. Zakotvuje totiž přestupky za jednání, které porušuje ustanovení jiného právního předpisu, a to občanského zákoníku. Přestupky zde uvedené se týkají nabízení a uzavírání smluv, ve kterých se za úplatu sjednává dočasné užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby vyjmenované v §1852 OZ“¹⁶³.

¹⁶³ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK. *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-745-3. str. 231

Úplně poslední podstatou přestupku obsaženou v ustanovení § 24 odst. 13 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů je nevedení nebo nepředložení evidence prodávajících na tržišti. Tohoto přestupku se může dopustit pouze provozovatel tržiště.

Co se týče fyzických osob, tak ta se může dopustit přestupku pouze v případě, že prodává rostlinné a živočišné přebytky z vlastní drobné pěstitelské nebo chovatelské činnosti anebo lesní plodiny. Podle ustanovení §24a zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů se „fyzická osoba, která prodává spotřebiteli rostlinné a živočišné výrobky z vlastní drobné pěstitelské nebo chovatelské činnosti anebo lesní plodiny se dopustí přestupku tím, že:

- a) nesplní povinnost poctivého výrobků nebo poskytování služeb podle §3,
- b) při prodeji výrobků nebo poskytování služeb poruší zákaz diskriminace spotřebitele podle §6,
- c) poruší zákaz vyplývající z přímo použitelného předpisu Evropských společenství, kterým se zakazuje uvádět na trh, dovážet do Společenství a vyvážet z něj kočičí a psí kůže a výrobky obsahující tyto kůže,
- d) poskytuje informaci o ceně v rozporu s §12,
- e) nevydá spotřebiteli na jeho žádost řádně vyplněný doklad o zakoupení výrobku nebo o poskytnutí služby s údaji stanovenými v §16 odst. 1 nebo
- f) použije neoprávněně ekoznačku¹⁶⁴.

3.2.6 Sankce podle ZOS

Logickou součástí právní úpravy správního trestání jsou vedle vymezení skutkových podstat přestupku také sankce za porušení povinností, tedy sankce za spáchání přestupku. Co se týče zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, tak takovou úpravu můžeme najít v ustanovení § 24 odst. 14 a ustanovení § 24a odst. 2. V ustanovení § 23a zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů můžeme najít oprávnění správních orgánů vydávat opatření k nápravě. Při ukládání sankcí postupují příslušné dozorové orgány jak podle uvedených ustanovení § 23a zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, tak podle zákona

¹⁶⁴ ustanovení §24a zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

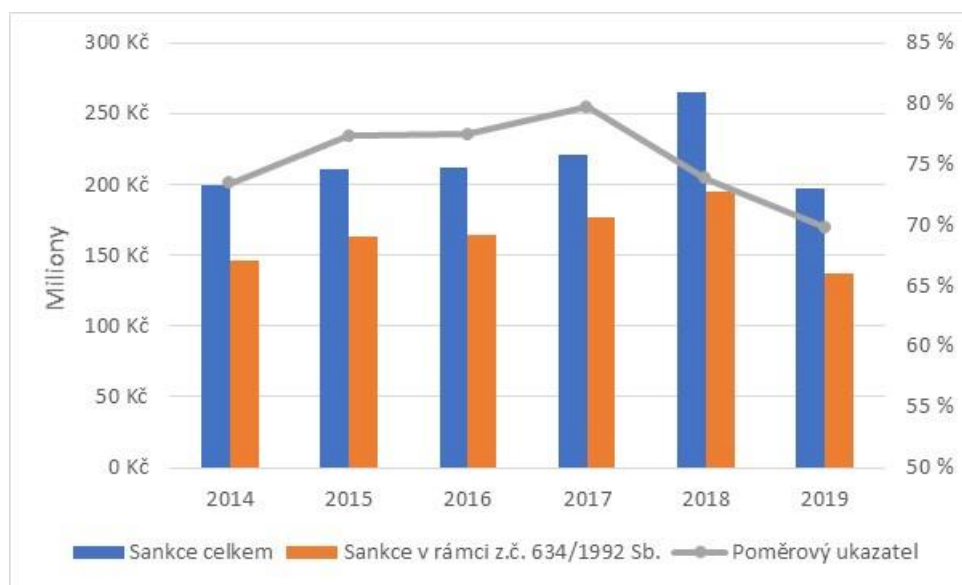
Pokud jde o druhy trestů, tak podle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů je v podstatě možné pouze napomenutí¹⁶⁵ a pokuta¹⁶⁶. Zákon zakotvuje maximální hranice horní sazby pokut, které je možné uložit za spáchání přestupků stanovených v ustanovení § 24 odst. 1 až 13 a spáchaných právními nebo podnikajícími fyzickými osobami. Výše pokut za jednotlivé přestupky jsou zakotveny v ustanovení § 24 odst. 14 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. Toto ustanovení obsahuje pět úrovní horních sazeb pokut, 50 milionu korun, 5 milionů korun, 3 miliony korun, 2 miliony korun a 1 milion korun. Horní sazby jsou stanoveny podle povahy přestupků, jejich škodlivost a nebezpečnost, jakož i s ohledem na účelnost ukládaných pokut.

V grafu (viz Obrázek 12) je zobrazen vývoj sankcí, které nabyly právní moci v uplynulých pěti letech. Modře je zobrazena výše celkem udělených sankcí a oranžově potom výše sankcí z přestupků, ve kterých došlo k porušení zákona o ochraně spotřebitele. Z grafu je pak zřejmé, že výše celkových pokut se ročně pohybovaly v rozmezí přibližně 200 mil. až 264 mil., přičemž porušení ochrany spotřebitele činilo až 80 % těchto částek (viz šedá křivka).

¹⁶⁵ Napomenutí je svojí povahou správním trestem, který lze uložit za kterýkoli přestupek a spolu s jiným trestem, pokud to není zákonem vyloučeno. S ohledem na charakter tohoto trestu a jeho dopady je dáno, že napomenutí je určeno pro méně závažné přestupky. Viz. MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 7., přepracované vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-680-7. str. 113

¹⁶⁶ Pokuta je nejtypičtějším a nejvíce frekventovaným správním trestem v celé oblasti přestupkového práva a lze ji uložit za každý přestupek. Pokutu je možné uložit v řízení řádném i příkazním, a to jak příkazem, tak příkazem na místě. Viz. MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 7., přepracované vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-680-7. str. 114

Obrázek 12 Udělené sankce celkem

Zdroj: ČOI. Otevřená data. ČOI [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/pro-spotřebitele/otevrena-data/>, vlastní zpracování

Maximální výše jednotlivých sankcí za období uplynulých 5 let jsou vyobrazeny níže (viz Obrázek 13). Z grafu je patrné, že nejvyšší sankce byly udělovány, jak v případě porušení zákona o ochraně spotřebitele¹⁶⁷, tak také v rámci porušení zákona o spotřebitelském úvěru¹⁶⁸. Rekordní výše pokuty 5 mil. v roce 2015 se týkala porušení zákona č. 145/2010 Sb. v rámci nabídky spotřebitelského úvěru po telefonu s vysokým tarifem¹⁶⁹, nicméně při porušování zákona o ochraně spotřebitele docházelo nejčastěji k přestupkům: porušování poctivosti prodeje¹⁷⁰, nekalým obchodním praktikám¹⁷¹, k porušení informační povinnosti¹⁷² a také k porušení povinnosti související s konáním organizovaných akcí¹⁷³. Pokles sankcí v oblasti spotřebitelských úvěrů souvisí s novelizací zákona o České obchodní inspekci¹⁷⁴, kde byl přijatým zákonem č. 258/2016 Sb., zrušen dohled nad poskytovateli spotřebitelských úvěrů inspektory ČOI.

¹⁶⁷ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶⁸ Zákon č. 145/2010 Sb., Zákon o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů.

¹⁶⁹ ČTK. Za nabídku úvěrů po telefonu ČOI vyměřila rekordní pokutu 5 milionů korun. *Denik.cz* [online]. Praha, 2015, 11. červen 2015 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/za-nabidku-uveru-po-telefonu-coi-vymerila-rekordni-pokutu-5-milionu-korun-20150611.html>

¹⁷⁰ § 3 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

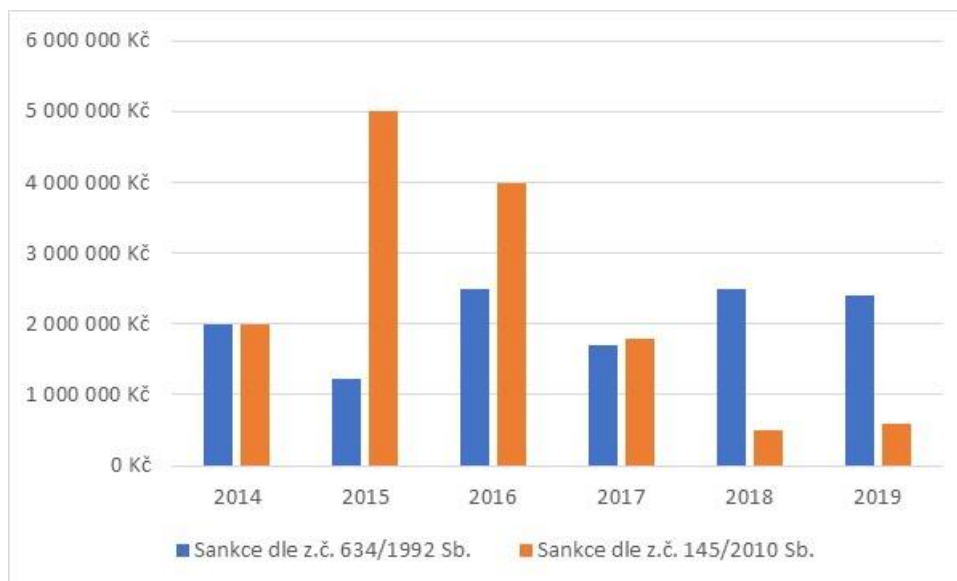
¹⁷¹ §§ 4 – 5a zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷² §§ 12 – 13 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷³ § 20a zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁴ Zákon č. 64/1986 Sb. o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

Obrázek 13 Nejvyšší sankce v letech 2014 - 2019

Zdroj: ČOI. Otevřená data. ČOI [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/pro-spotrebitele/otevrena-data/> , vlastní zpracování

Co se týče fyzických osob, tak ta se může dopustit, tak jak bylo uvedeno výše, přestupku pouze v případě, že prodává rostlinné a živočišné přebytky z vlastní drobné pěstitelské nebo chovatelské činnosti anebo lesní plodiny. Za tento přestupek lze uložit pokutu do 100 000 Kč.

Postup České obchodní inspekce (a dalších správních orgánů) při ukládání pokuty za přestupky se zásadně řídí zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. V rámci zahájení správního řízení musí být vždy přesně specifikován skutek a označeno ustanovení, pro které je řízení vedeno. Je nutné určit hlavní delikt a poté zohlednit případně další vedlejší delikty jako přitěžující okolnost. S ohledem na náležitosti výroku rozhodnutí je třeba, aby byl každý skutek dostatečně specifikován, aby nemohl být zaměněn s jiným skutkem (místo, čas a způsob spáchání). Vždy musí být uveden odkaz na konkrétní ustanovení zákona. Ve výroku rozhodnutí nemají být pasáže, které svým charakterem patří do odůvodnění¹⁷⁵. Podle ustanovení § 51 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, „*k provedení důkazů lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu*

¹⁷⁵ Viz. např. NAHODIL, T., HRABÁK, J. Správní řád s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou. 4., aktualizované vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012.

s právními předpisy. Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek“¹⁷⁶. Závažnost sbíhajících se deliktů je třeba řádně posoudit a zhodnotit ze všech hledisek zákona. V rozhodnutí je nutné určit, v jaké výši se spáchání vedlejších deliktů projevilo na konečném výměru pokuty, ale vždy musí být zřejmé, že nedošlo k pouhému sečtení pokut. V odůvodnění není možné uvést, že je přitěžující vše nebo že správní orgán neshledal žádné přitěžující nebo polehčující okolnosti.

I přesto, že je správní řízení na úseku ochrany spotřebitele zahajováno z moci úřední, tak spotřebitel podáním podnětu k prošetření podezření na porušení soukromoprávního závazku prokáže svůj právní zájem tj. podle ustanovení § 38 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů „jiným osobám správní orgán umožní nahlédnout do spisu, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem“¹⁷⁷.

3.2.7 Shrnutí

Česká obchodní inspekce byla založena v roce 1986 a řídí se zákonem o České obchodní inspekci. Podrobná analýza zákona o české obchodní inspekci ukázala, že v uplynulých 34 letech došlo celkem k 29 novelizacím tohoto zákona. Tyto změny je možné shrnout do několika významných časových etap. První etapa byla v 90. letech, kdy byly změny zákona z velké části vyvolány transformací z centrálně plánované na tržní ekonomiku a také byly spojené s rozpadem federace a vznikem samostatné České republiky. V této fázi bylo nutné přeformulovat mnoho předpisů a sladit je s prostředím tržních ekonomik a Evropského Společenství. Zároveň v té době získala ČOI pravomoci kontrolovat právnické i fyzické osoby, které prodávají nebo dodávají výrobky a zboží na vnitřní trh či poskytují služby. Naopak jí byla např. odebrána kompetence ke kontrolám prodeje léčiv, zdravotních pomůcek a periodického tisku. Rovněž byla zavedena poradensko-informační služba pro spotřebitele.

Jak vyplývá z analýzy (viz 3.2.4), tak další zásadní etapou byl přelom tisíciletí, kdy byl významně rozšířen charakter kontrolní působnosti, a to později zejména v důsledku harmonizace právních předpisů s EU. Došlo k úpravám předpisů týkajících se bezpečnosti

¹⁷⁶ ustanovení § 51 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁷ ustanovení §38 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

výrobků a technických požadavků na výrobky. Dále mohli inspektoři kontrolovat, zda nedochází ke „klamání spotřebitele“, což bylo nakonec v roce 2010 nahrazeno „klamavou obchodní praktikou“. V roce v 2002 byla Česká obchodní inspekce pověřena i kontrolami nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, avšak o tuto kompetenci v roce 2016 opět přišla.

Nejvýznamnější etapou, kdy byly výrazně posíleny pravomoci inspektorů při kontrolách, jsou nepochybně novelizace za posledních pět let. Důležitá změna se odehrála také v roce 2015, kdy se Česká obchodní inspekce stala subjektem zajišťujícím mimosoudní řešení sporu tzv. ARD. Inspektoři také získali možnost pořizovat tajné zvukové i obrazově-zvukové záznamy (viz 3.2.4.1) a od roku 2017 mohou vstupovat do uzamčených prostor a za určitých podmínek mohou použít i krycích prostředků při kontrole (viz 3.2.4.3). Zásadní rozšíření pravomocí přineslo také přijetí nového zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, který od května roku 2017 umožňuje inspektorům ČOI kontrolovat např. nezákonné podávání alkoholu mladistvým (viz 3.2.4.3).

Z analýzy organizační struktury za uplynulých deset let vyplynulo, že za posledních 5 let je situace stabilizovanější oproti letům předchozím, kdy docházelo k významným organizačním a personálním změnám. Organizační změny byly vyvolávány jak potřebami vnitřními za účelem efektivnějšího chodu České obchodní inspekce, tak požadavky vnějšími, které byly dány novými tématy související s harmonizací EU předpisů. Zásadní změnou bylo slučování pracovišť technické kontroly nejprve na dva inspektoráty a ve finále na jeden Inspektorát Středočeský a Hl. m. Praha. Od roku 2018 jsou ovšem pravomoci technických kontrol opět delegovány na regionální inspektoráty s tím, že na ústředním inspektorátu probíhá metodická a procesní podpora. Rovněž byla vytvořena nová oddělení např. oddělení pro mimosoudní řešení sporu či evropské spotřebitelské centrum aj. Dalším významným faktorem, který ukázala analýza, bylo snižování počtu zaměstnanců ČOI.

Dále byl proveden rozbor části zákona o ochraně spotřebitele, který vymezuje oblasti přestupků a sankcí. Na základě tohoto zákona je pevně dáno, kdo je pachatelem a také jsou v něm přímo definovány skutkové podstaty přestupků. Rovněž jsou v tomto zákoně upraveny výše pokut a jejich horní hranice. Analýza udělených pravomocných sankcí odhalila, že nejčastějším je právě porušení zákona o ochraně spotřebitele a tvoří tak až 80 % udělených sankcí ročně, kdy nejvyšší celkové sankce byly za rok 2018 ve výši 264 mil. Kč.

Mezi nejčastěji porušovaná ustanovení tohoto zákona patří porušování informační povinnosti, porušení poctivosti prodeje výrobků a poskytování služeb a také nekalá obchodní praktika a s ní spojené klamavé konání či klamavé opomenutí. Zajímavým zjištěním je pak situace v oblasti porušení povinnosti související s konáním organizovaných akcí, kde bylo na základě analýzy zjištěno, že od roku 2015, tedy od doby, kdy mohli inspektoři pořizovat skryté záznamy, došlo k prudkému snížení počtu porušení tohoto ustanovení.

3.3 Závěr teoretické části

Teoretická část práce byla zaměřena na tematiku ochrany spotřebitele. V rámci obchodních vztahů, ať už jde o výrobky či služby, je vždy jedna strana silnější a druhá slabší, přesněji řečeno, jedna strana má většinou méně informací a zkušeností ohledně obchodování a touto slabší stranou je právě spotřebitel. Na spotřebitele je ovšem možné nahlížet ve dvou různých rovinách, a proto je spotřebitel v českých zákonech definován jak v rovině soukromoprávní, tak i v rovině veřejnoprávní.

Ochrana spotřebitele je již dnes zakotvena v několika zákonech a tyto zákony se dále novelizují, a to jak z důvodu společenských potřeb odrážejících technologicky pokrok, tak i z důvodu harmonizace s legislativou EU. Samotné zákony by však nebyly nic platné, pokud by zde neexistovaly orgány dozoru, které nad dodržováním těchto zákonů vykonávají dohled. Na základě analýzy zákona o České obchodní inspekci bylo zjištěno, že existují oblasti kontrol, které kromě České obchodní inspekce provádí i jiné dozorové orgány (viz 3.1.4). Přesněji řečeno tyto orgány mají výlučné postavení. Mezi těmito dozorovými orgány a Českou obchodní inspekcí pak dochází ke spolupráci a společným kontrolám, aby bylo možné zkontrolovat co nejvíce oblastí při jedné návštěvě kontrolovaného subjektu (podnikatele). Podrobný rozbor však umožnil nalézt i případy kdy se dozorové orgány ve své oblasti kontrol nedoplňují, ale překrývají. Jedná se o oblast obchodu a služeb kde pak dochází ke zdvojeným kontrolám inspektorů ČOI a kontrolorů živnostenského úřadu, i když snahou ministerstva průmyslu a obchodu je tyto zdvojené kontroly minimalizovat.

Česka obchodní inspekce je významnou kontrolní institucí zřízenou ministerstvem průmyslu a obchodu, určenou především k dozoru nad ochranou spotřebitele a sama tak disponuje i některými dalšími zákonnými prostředky, které při kontrolách jiné dozorové orgány použít nemohou. Proto byl také v této práci proveden rozbor zákona o České

obchodní inspekci, který byl od svého vzniku již 29krát novelizován. Z analýzy těchto novelizací vyplynulo, že mezi nejvýznamnější novely, které posílily pravomoci inspektorů ČOI, patřily zejména následující zákony: č. 378/2015 Sb.¹⁷⁸, č. 258/2016 Sb.¹⁷⁹, č. 65/2017 Sb.¹⁸⁰, a rozsáhlá novela č. 264/2017 Sb.¹⁸¹. Právní úpravy reagovaly zejména na palčivá témata a nekalé praktiky obchodníků v dnešní době. Jedním z takových je například pořádání prodejních akcí, které prodejci zaměřovali na snadno manipulovatelné seniory. Inspektoři při takových kontrolách prakticky neměli šanci, jelikož dostat se na prodejní akci a následně opatřit důkazy bylo prakticky nemožné. Nyní však mohou použít krycí prostředky (viz 3.2.4.4), čímž proniknou na prodejní akci a díky možnosti skrytého nahrávání (viz 3.2.4.1) jsou schopni opatřit kvalitní důkazy. Jasným důkazem účinnosti je dramatický pokles, jak pořádání těchto akcí, tak porušování souvisejících předpisů. Rovněž inspektoři získali pravomoc nahlédnout do uzamčených prostor, což je při kontrole tržnic naprosto zásadní, jelikož do té doby mohl inspektor pouze přihlížet tomu, jak prodejce schoval a zamkl pašované zboží do kontejneru či skladu a nemohl s tím nic dělat.

Další přínosnou změnou bylo, že se od roku 2015 stává Česká obchodní inspekce i subjektem mimosoudního řešení sporů (viz 3.2.4.1). Do té doby se mnoho spotřebitelů svých práv nedomáhalo, protože soudní řešení bylo příliš zdlouhavé a nákladné. Zároveň s takovým postupem neměli často spotřebitelé ani zkušenosti.

Zásadní celospolečensky prospěšnou změnu co do šíře kontroly jednoznačně přinesl zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, který nově umožňuje inspektorům kontrolovat porušení předpisu podáváním alkoholu mladistvým. Analýza prokázala, že nově mohou také inspektoři provádět kontrolní nákupy alkoholu a tabáku i po internetu prostřednictvím osob mladších 18ti let, což je pro zajištění důkazu naprosto zásadní. Z důvodu závažnosti daného tématu je porušování zákona č. 65/2017 Sb., ve znění pozdějších předpisů, podrobněji zkoumáno v kapitole 4.5.

¹⁷⁸ Zákon č. 378/2015 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

¹⁷⁹ Zákon č. 258/2016 Sb., Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spotřebitelském úvěru

¹⁸⁰ Zákon č. 65/2017 Sb., Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

¹⁸¹ Zákon č. 264/2017 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

V práci bylo dále analyzováno vnitřní uspořádání České obchodní inspekce a byl uveden vývoj její organizační struktury za období posledních deseti let. Z podrobného zkoumání vyplynulo, že situace uvnitř ČOI nebyla vždy příznivá a v určitých obdobích docházelo k významným personálním i organizačním změnám. Ústřední ředitelé se střídali po dvouletých obdobích, což mělo nepříznivý dopad i na zbytek organizace. Dnes je možné říci, že po organizační stránce je ČOI za posledních 5 let stabilizována. V případě změn organizační struktury pak asi nejvýznamnějším krokem byla centralizace technických kontrol nejprve na dvě a posléze na jedno pracoviště Inspektorátu Středočeského a hlavního města Praha, který zajišťoval kontroly pro celé území naší republiky. Tento krok přinesl sjednocení a vypracování metodik, které mohly být následně delegovány na ostatní inspektoráty. Novelou zákona v roce 2017 tak došlo k přenesení působnosti na všechny inspektoráty a nyní je tak respektována jejich uzemní i věcná působnost. Analýza rovněž prokázala poměrně zásadní pokles počtu zaměstnanců, a to i přes zvyšující se počet podaných podnětů spotřebiteli. Toto téma je proto předmětem dalšího výzkumu viz 4.1.

Posledním zkoumaným tématem v teoretické části práce je zákon o ochraně spotřebitele v oblasti přestupků a sankcí, a to konkrétně ustanovení ohledně přestupků a sankcí. V tomto zákoně je vybranými ustanoveními nahlíženo na osobu pachatele buď jako na výrobce, dovozce, dodavatele, prodávajícího či jiného podnikatele nebo nahlíží na pachatele jako na fyzickou osobu. Zákon jasně definuje skutkové podstaty přestupku a udává rozpětí sankcí včetně maximálních výší. Na základě analýzy dat pravomocných sankcí bylo zjištěno, že právě mezi nejčastěji porušovaná ustanovení patří: porušení informační povinnosti (tato tvoří téměř polovinu všech porušení v rámci zákona o ochraně spotřebitele), dále pak porušení dalších povinností při prodeji výrobků a poskytování služeb, porušení poctivosti prodeje výrobků a poskytování služeb a používání nekalých obchodních praktik, klamavého konání, klamavého opomenutí či agresivní obchodní praktiky. Zkoumáním statistik bylo dále zjištěno, že porušení zákona o ochraně spotřebitele se ročně podílí až z 80 % na celkové výši všech sankcí a v rámci porušení tohoto zákona jsou udělovány i nejvyšší pokuty, které v jednotlivých případech dosahují i částek 2,5 mil. Kč. Například v roce 2018 bylo za porušení zákona o ochraně spotřebitele uděleno sankcí v celkové výši 196 mil. Kč.

4 Vlastní práce

V této části bude nejprve analyzována struktura zaměstnanců České obchodní inspekce. Dále bude probíhat podrobnější rozbor kontrol, a to nejenom celkových, ale i na jednotlivých inspektorátech. Bude zkoumán vztah mezi počty kontrol a kontrol s pozitivním zjištěním. Pozornosti neujde ani struktura provedených kontrol s tím, že se následně podrobněji zaměří na některé vybrané oblasti.

4.1 Struktura zaměstnanců ČOI

V podkapitole 3.2.2 byly popsány a vysvětleny změny v organizační struktuře České obchodní inspekce. Při kvalitativním výzkumu však vyšlo najevo, že i současný stav organizační struktury České obchodní inspekce stále dává prostor k jistým zlepšením. Ve dvou ustanoveních § 1 odst. (2) až odst. (3) Zákona o České obchodní inspekci¹⁸², je totiž zásadní nesrovnalost. Dle organizační struktury (viz Obrázek 4) je zjevné, že ústřední inspektorát řídí oblastní inspektoráty, ovšem ve skutečnosti by měly být řízeny svými řediteli, kteří přímo spadají pod ústředního ředitele České obchodní inspekce. Ústřední inspektorát pak disponuje odbornými pracovišti (servisní a metodická oddělení), jež pracují ve prospěch oblastních inspektorátů.

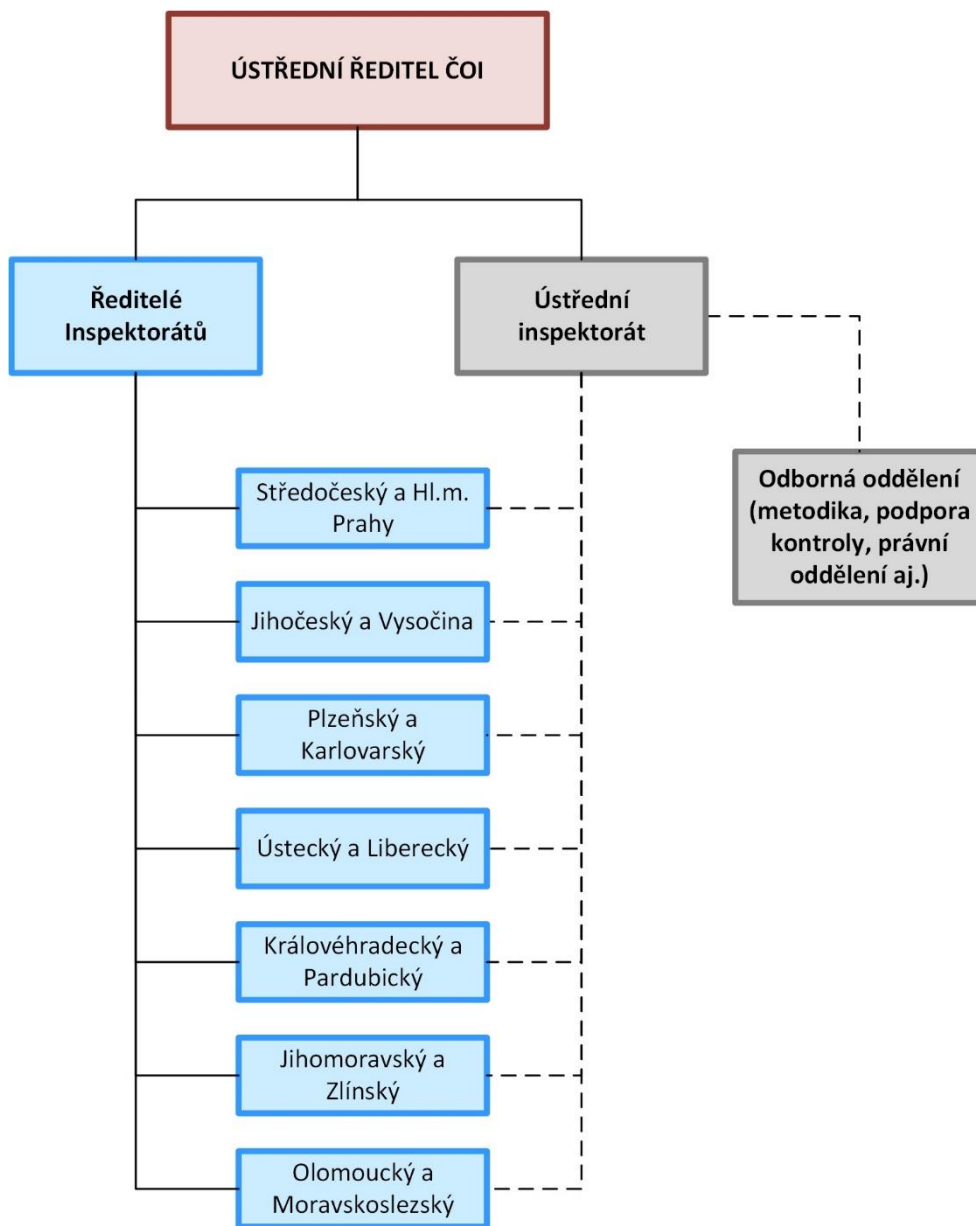
V současnosti je hlavním kamenem úrazu právě delegování technických kontrol na oblastní inspektoráty. Přesněji řečeno myšlenka je to skvělá, ale na oblastních inspektorátech chybí potřební odborníci, a to zejména vysokoškolsky vzdělaní v technickém oboru pro kontrolu bezpečnosti výrobků. Nedostatek je rovněž pracovníků s právním vzděláním.

Úprava organizační struktury ve zjednodušeném provedení tak, aby odpovídala ustanovením zákona č. 64/1986 je naznačena na obrázku níže (viz Obrázek 14).

¹⁸² „(2) V čele České obchodní inspekce je ústřední ředitel; výběr, jmenování a odvolání ústředního ředitele se řídí zákonem o státní službě. V čele inspektorátu je ředitel, kterého řídí ústřední ředitel; výběr, jmenování a odvolání ředitele inspektorátu se řídí zákonem o státní službě.

(3) Česká obchodní inspekce se člení na ústřední inspektorát a jemu podřízené inspektoráty mající územní působnost pro tyto kraje a toto sídlo“ viz § 1 odst. (2) až odst. (3) zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.

Obrázek 14 Úprava organizační struktury

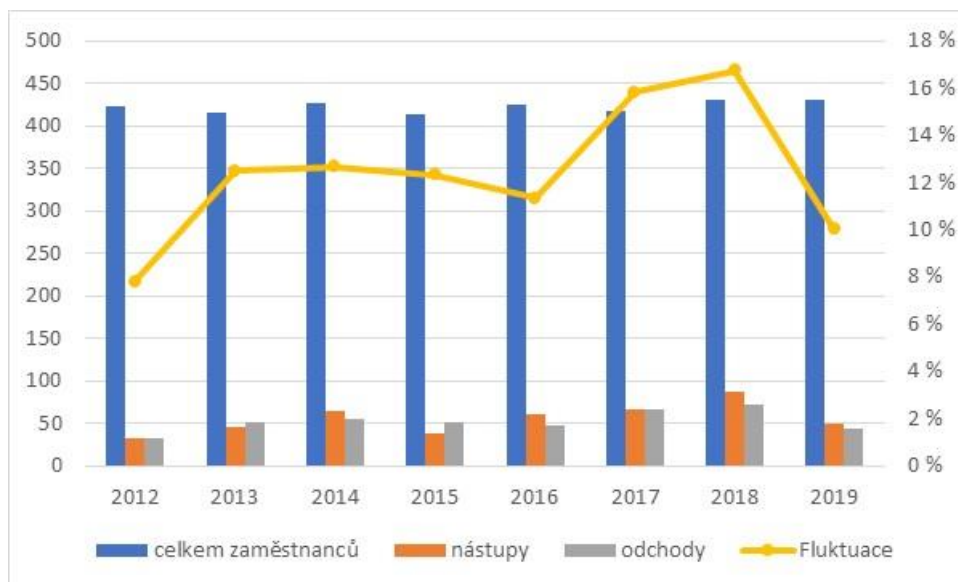

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

Zjednodušený návrh organizační struktury České obchodní inspekce definuje přímo podřízené ústřednímu řediteli, a to ředitele inspektorátů a ústřední inspektorát. Regionální inspektoráty jsou pomocí svých ředitelů řízeny ústředním ředitelem, a ne ústředním inspektorátem. Ústřední inspektorát zde plní koordinační funkci, kdy dohlíží na rozdělení činností mezi oddělení technických kontrol na ústředí a na oblastních inspektorátech.

Jak bylo uvedeno v podkapitole 3.2.2, počet zaměstnanců České obchodní inspekce se v uplynulých patnácti letech výrazně snížil. Vývoj počtu zaměstnanců včetně fluktuace za období od roku 2012 až 2019 je pak zachycen na grafu níže (viz. Obrázek 15).

Obrázek 15 Vývoj počtu zaměstnanců ČOI v období 2012 - 2019

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

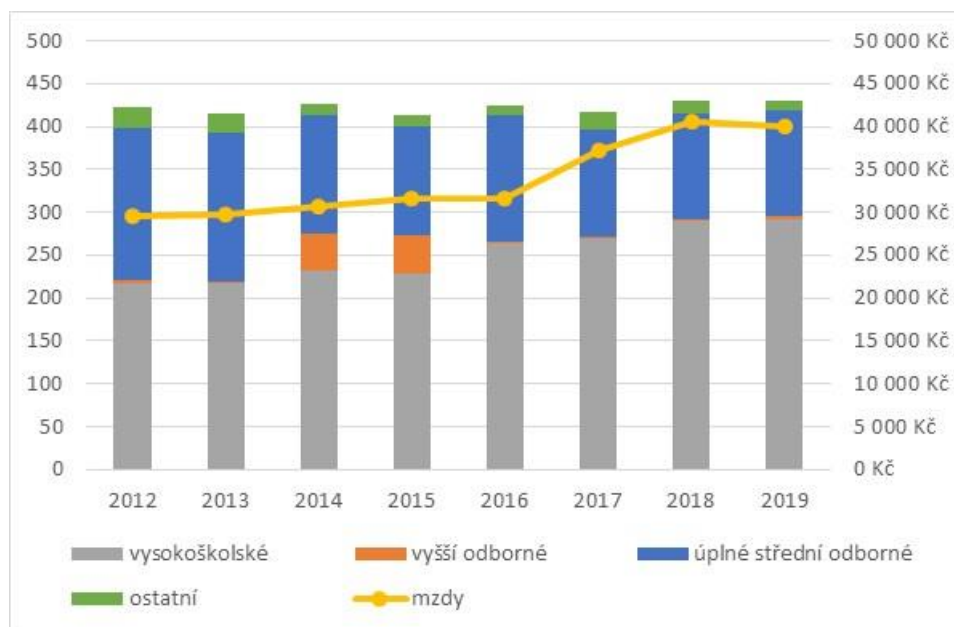
Z grafu je patrné, že počet zaměstnanců za posledních 8 let osciluje mezi 414 až 430 zaměstnanci, což by na první pohled nemuselo působit nijak dramaticky, ovšem poměrně nepříjemným faktorem je míra zjištěné fluktuace. Doporučená míra fluktuace se pohybuje mezi 5 % až 7 %, v případě České obchodní inspekce se ovšem např. v roce 2018 fluktuace vyhoupla na necelých 17 %, což je nad průměrnou hodnotou ČR, která činí 14,8 %¹⁸³. Ani v předchozích letech situace nevypadala lépe, jelikož hodnoty okolo 12 % nejsou pro dozorový orgán příznivé jak z pohledu zkušeností při provádění kontrol, tak i z pohledu vyšších nákladů při zaškolování nového pracovníka. Fluktuace v ČOI je zapříčinená především odchodem zaměstnanců do důchodu.

Jedním z faktorů ovlivňujících nábor nových zaměstnanců jsou nepochybně výše mezd. Následující graf (viz Obrázek 16) znázorňuje vztah mezi počtem zaměstnanců a výší

¹⁸³ ČTK. České firmy mají vysokou fluktuaci zaměstnanců. *Podnikatel.cz - největší server pro podnikatele v ČR* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/ceske-firmy-maji-vysokou-fluktuaci-zamestnancu/>

průměrné mzdy. Počty zaměstnanců jsou strukturálně rozlišeny podle výše dosaženého vzdělání.

Obrázek 16 Struktura vzdělání zaměstnanců a výše průměrné mzdy

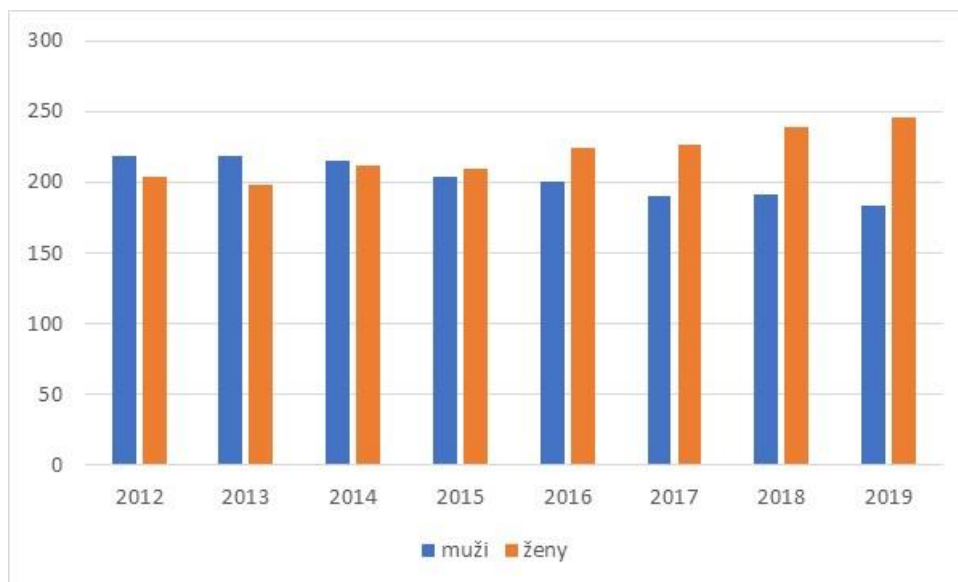

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

Z grafu (viz Obrázek 16) je patrné, že v průběhu uplynulých osmi let došlo k výrazné změně struktury pracovníků v oblasti vzdělání. V roce 2012 tvořilo vysokoškolsky vzdělaných pracovníků celých 51 %, zatímco v roce 2019 je již v České obchodní inspekci zaměstnáno téměř 68 % pracovníků s vysokoškolským vzděláním. Z genderového pohledu šlo o navýšení počtu žen, viz Obrázek 17. Pracovníků s úplným středním odborným stupněm vzdělání je naopak méně a za sledované období došlo k jejich poklesu o 31 % a v současnosti tak tvoří necelých 29 % všech zaměstnanců. Zde došlo k poklesu počtu pracovníků mužského pohlaví, viz Obrázek 18. Ostatní typy vzdělání (vyšší odborné, úplné střední, střední odborné, vyučení, základní) jsou zastoupeny minimálně. Za posledních 8 let tak došlo k rozšíření základny pracovníků ČOI s vysokoškolským stupněm vzdělání, což bylo dáno také požadavky služebního zákona, nicméně proti skutečným potřebám je to stále nevyhovující. Průměrná výše mezd v České obchodní inspekci v prvních 4 letech sledovaného období spíše stagnovala, avšak od roku 2016 stoupla během následujících tří let o 26,8 %. I když došlo ke zvýšení mezd, jak naznačuje žlutá křivka grafu, stále se jedná o značné podhodnocení jejich práce. Nutno poznamenat, že v privátním sektoru by tito pracovníci zejména v oblasti kontrol bezpečnosti výrobků vydělávali o desetitisíce více.

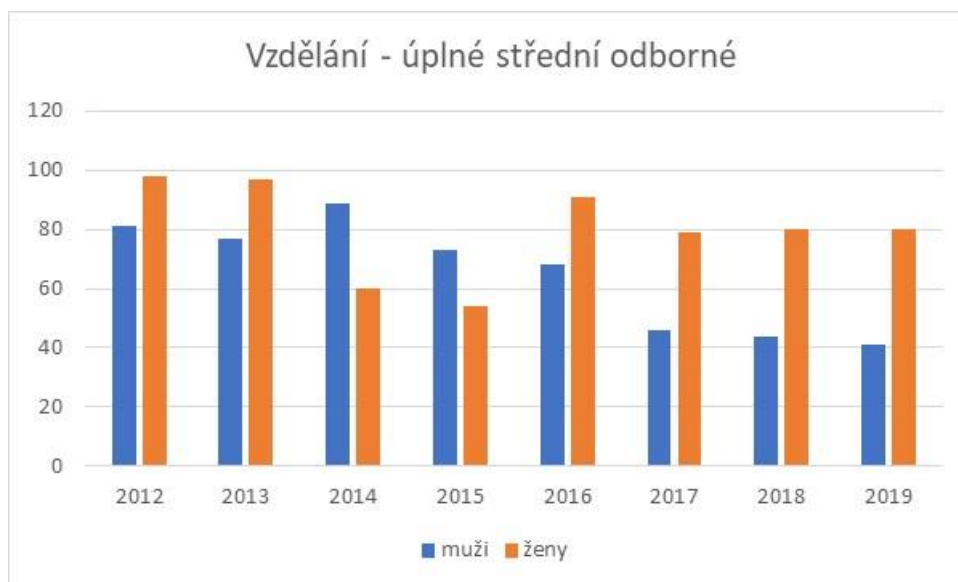
Z pohledu genderového (viz Obrázek 17) je pak situace za posledních 8 let taková, že původně mezi zaměstnanci mírně převazovali muži, zatímco dnes je mezi zaměstnanci České obchodní inspekce více žen.

Obrázek 17 Zaměstnanci ČOI dle pohlaví

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

Obrázek 18 Úplné střední vzdělání dle pohlaví

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

Zřetelnější je pak situace mezi pracovníky s úplným středním odborným vzděláním (viz Obrázek 18), kde je patrný významný úbytek mužů, a to o celých 50 % z 81 v roce 2012 na současných 41 v roce 2019.

V případě vysokoškolsky vzdělaných pracovníků České obchodní inspekce (viz Obrázek 19) zase naopak došlo k výraznému nárůstu žen na téměř dvojnásobek z původních 87 v roce 2012 na současných 150.

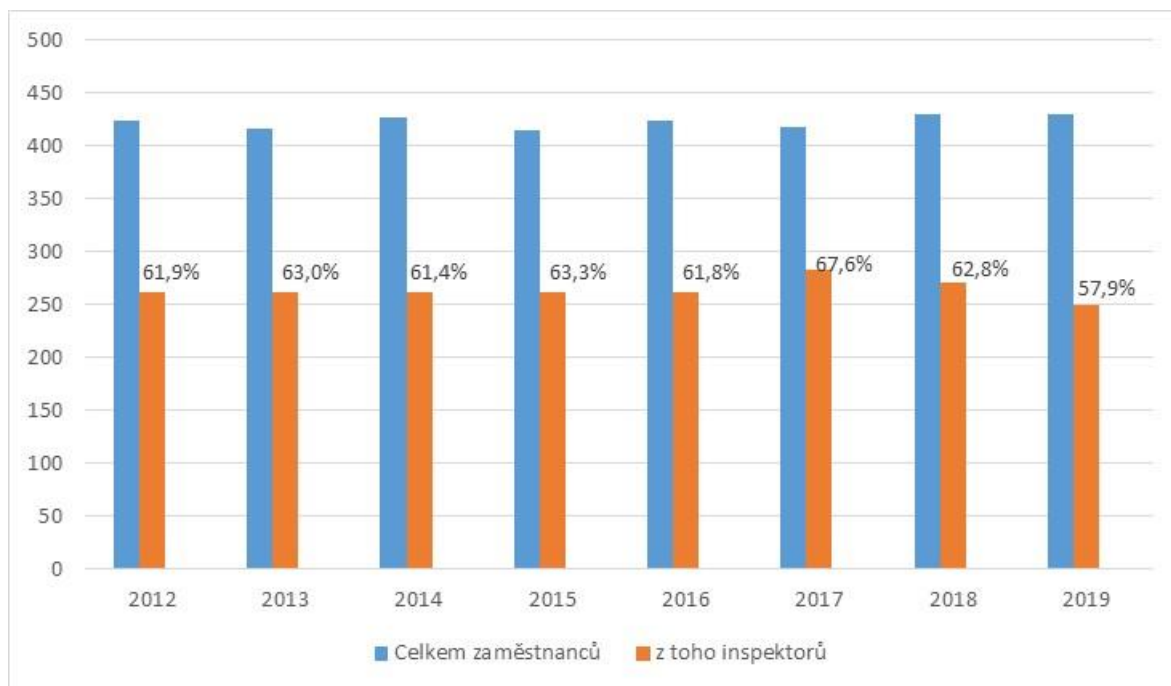
Obrázek 19 Vysokoškolské vzdělání dle pohlaví

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

V grafu (viz Obrázek 20) je vidět jakou procentuální složku všech zaměstnanců tvořili inspektoři ČOI v průběhu minulých osmi let. Z grafu je pak zřejmé, že podíl inspektorů se mírně snižoval a na konci roku 2019 činil 57,9 %, což bylo 249 inspektorů, zatímco v roce 2012 bylo zaměstnáno 262 inspektorů.

Obrázek 20 Vývoj počtu inspektorů v letech 2012 - 2019

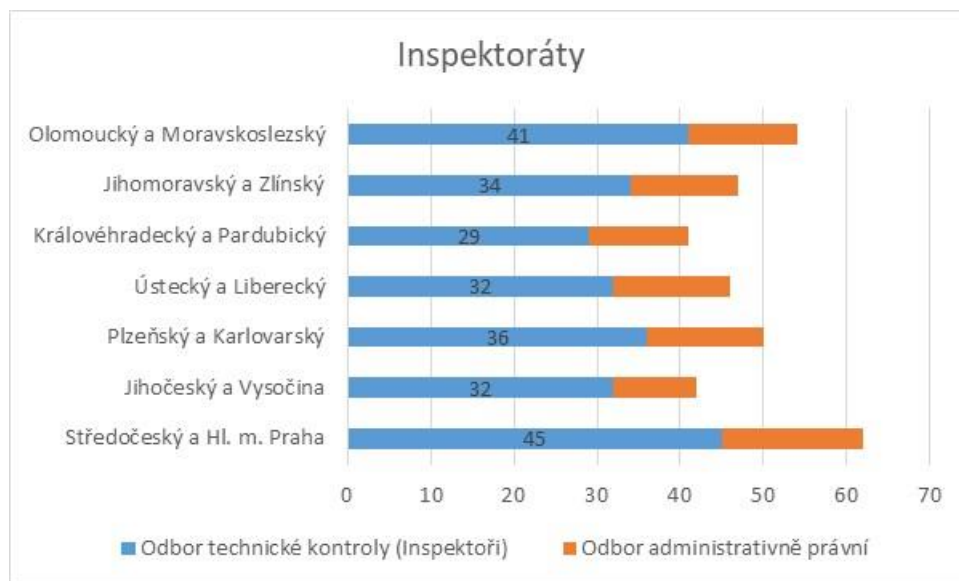

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

Situace mezi jednotlivými oblastními inspektoráty je pak zachycena na grafu níže (viz Obrázek 21) kde je zobrazen počet inspektorů a ostatních pracovníků na jednotlivých oblastních inspektorátech¹⁸⁴. Nejméně inspektorů i zaměstnanců celkem je na Inspektorátu Královehradeckém a Pardubickém. Inspektorů (pracovníků technické kontroly) je zde 29 a ostatních (administrativně právních včetně ředitele) je 12. Podrobnější uspořádání je uvedeno níže, viz Tabulka 7.

¹⁸⁴ V tomto modelu není zohledněn počet zaměstnanců na ústředním inspektorátu

Obrázek 21 Počet inspektorů na jednotlivých inspektorátech - 2019

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

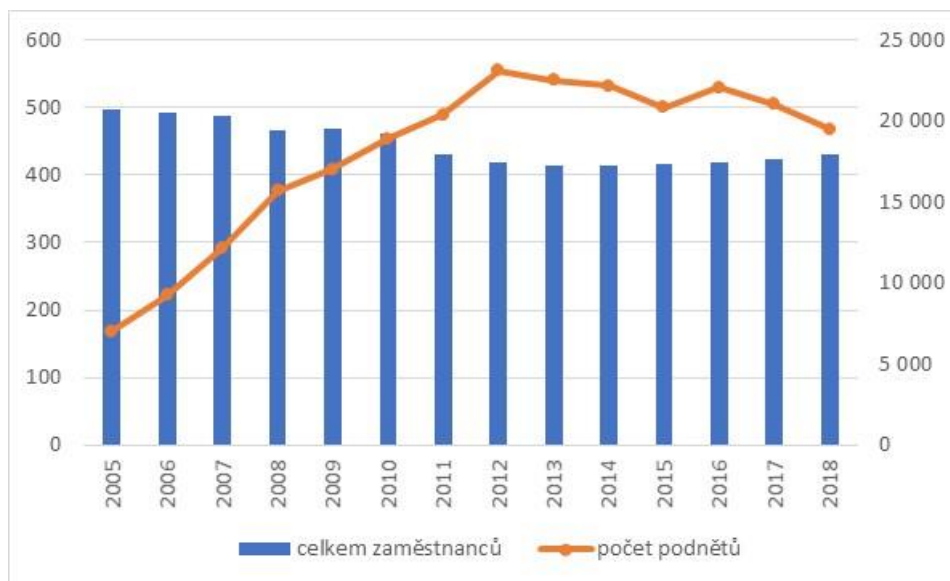
Tabulka 7 Struktura Inspektorátu Královéhradeckého a Pardubického

Inspektorát Královéhradecký a Pardubický	1
Odbor administrativně právní	1
Oddělení právní	5
Oddělení služeb	5
Odbor kontroly	1
Oddělení kontroly I.	11
Oddělení kontroly II.	10
Oddělení kontroly III.	7
Celkem inspektorát	41

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

Modré sloupce grafu níže (viz Obrázek 22) zobrazují vývoj počtu zaměstnanců ČOI od roku 2005 a oranžová křivka potom značí počet podaných podnětů. Už na první pohled je jasné, že počet podnětů od spotřebitelů oproti roku 2005 více než zdvojnásobil z původních 7032 podnětů v roce 2005 na současných 19489 v roce 2019, zatímco počet zaměstnanců za sledované období poklesl téměř o 15 % z původních 496 pracovníků v roce 2005 na současných 431 v roce 2019.

Obrázek 22 Vývoj počtu zaměstnanců a podaných podnětů

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

V tabulce viz Tabulka 8 je uveden počet vydaných živností¹⁸⁵ dozorovaných ČOI, pak počet inspektorů pro jednotlivé inspektoráty a dále kontrolní zatížení jednotlivých inspektorátů.

Tabulka 8 Zatížení inspektorů

Inspektorát	Vydaných živností dozorovaných ČOI	Počet inspektorů	Počet kontrol na inspektora
Středočeský a Hl. město Praha	999 980	45	22 222
Jihomoravský a Zlínský	516 427	34	15 189
Olomoucký a Moravskoslezský	450 169	41	10 980
Královéhradecký a Pardubický	301 836	29	10 408
Ústecký a Liberecký	330 154	32	10 317
Jihočeský a Vysočina	314 903	32	9 841
Plzeňský a Karlovarský	244 387	36	6 789

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

¹⁸⁵ MPO. Statistické údaje o podnikatelích. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/>

Z uvedené tabulky vyplývá, že čím větší oblast co do počtu vydaných živností, tím více kontrol dopadá v průměru na jednoho inspektora. Nyní bude vyjádřeno, za jak dlouho by byla provedena opakovaná kontrola při standardním intervalovém plánování kontrol. Rok 2019 měl 251 pracovních dnů a dvojice inspektorů zvládne v průměru denně dvě kontroly, takže ročně provede 502 kontrol. Kontroly jsou prováděny ve dvojicích, kde je kontrolní proces zajištěn hlavním a druhým inspektorem. Tabulka 9 uvádí, že např. v Praze hrozí subjektu opakovaná intervalová kontrola nejdříve za 88 let. Ani nejlepší výsledek není nijak příznivý, plánovaná intervalová kontrola je na Inspektorátu Plzeňském a Karlovarském možná po 27 letech.

Tabulka 9 Opakované kontroly při intervalovém plánování

Inspektorát	Počet dvojic inspektorů	Počet kontrol ročně	Jedna kontrola za (roky)
Středočeský a Hl. město Praha	22 (+1)	11 295	88,5
Jihomoravský a Zlínský	17	8 534	60,5
Olomoucký a Moravskoslezský	20 (+1)	10 291	43,7
Královéhradecký a Pardubický	14 (+1)	7 279	41,5
Ústecký a Liberecký	16	8 032	41,1
Jihočeský a Vysočina	16	8 032	39,2
Plzeňský a Karlovarský	18	9 036	27,0

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

Výše uvedené výsledky tak dokládají silnou personální nedostatečnost na jednotlivých inspektorátech. Tato disproporce se bude zvyšovat, protože je stále mírně zvyšující se tendence nárůstu živnostenských listů.

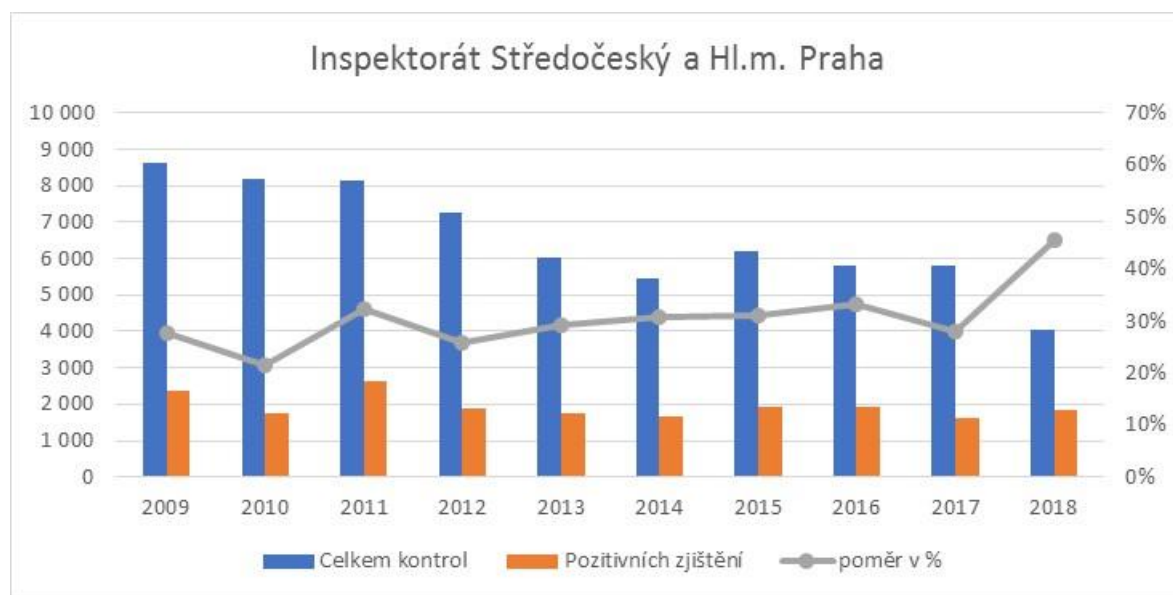
4.2 Analýza provedených kontrol

V této kapitole budou analyzovány počty provedených kontrol a jejich pozitivních zjištění u jednotlivých inspektorátů za uplynulých 10 let. Pro lepší názornost bude také vyjádřen poměrový ukazatel mezi kontrolami a pozitivním zjištěním, což by mělo znázornit, jaký je trend v rámci sledovaného období. V další podkapitole bude analyzováno totéž ovšem pro všechny inspektoráty najednou tedy na celém kontrolovaném území.

4.2.1 Přehled kontrol a zjištěných porušení na jednotlivých inspektorátech

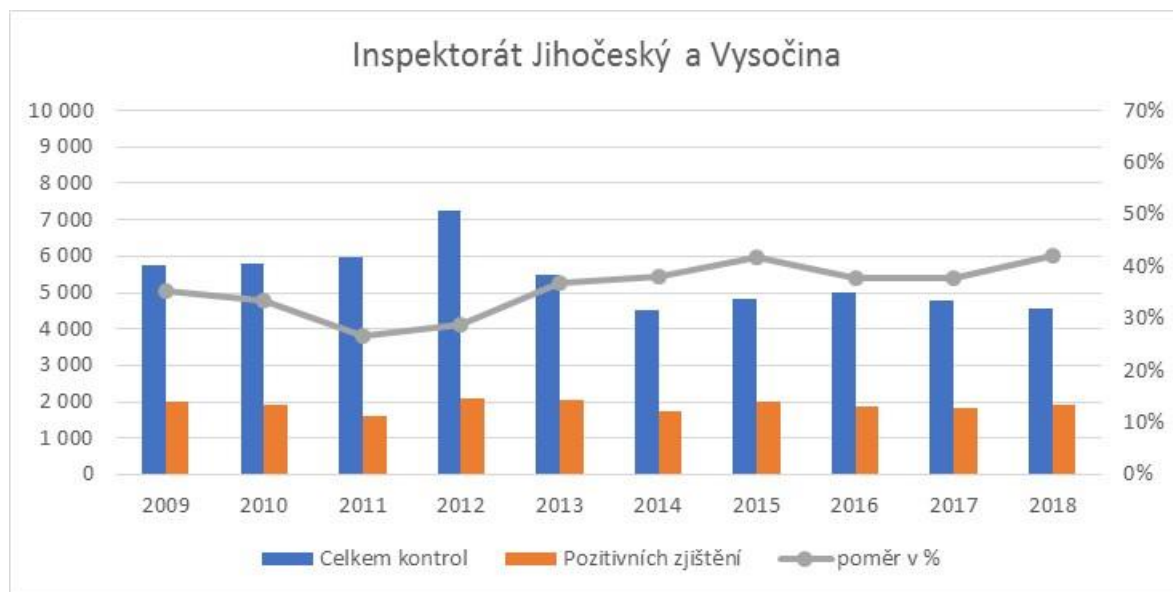
Z grafu Inspektorátu Středočeského a Hl.m. Praha (viz Obrázek 23) je patrné, že v prvních letech sledovaného období bylo prováděno výrazně více kontrol než v období následujícím. Z původních více než 8,5 tis. kontrol v roce 2009 bylo v roce 2018 provedeno pouze 4 tis., což je méně než polovina. Poměrový ukazatel však naznačuje mírný plynulý nárůst. V posledním roce tj. 2018 bylo provedeno nejméně kontrol za celé sledované období, avšak pozitivních zjištění bylo proti tomu téměř 46 %.

Obrázek 23 Přehled kontrol na Inspektorátu Středočeském a Hl.m. Praha

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Obrázek 24 Přehled kontrol na Inspektorátu jihočeském a Vysočině

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Obrázek 25 Přehled kontrol na Inspektorátu Plzeňském a Karlovarském

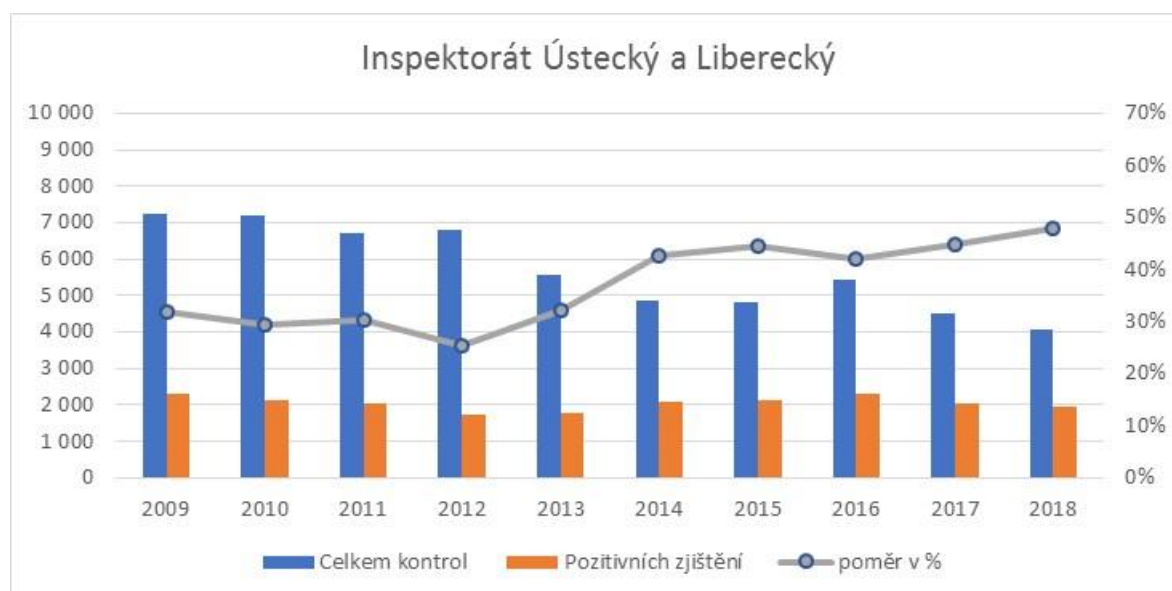

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Graf přehledu kontrol Inspektorátu Jihočeského a Vysočiny (viz Obrázek 24) dokládá, jak v prvních 4 letech docházelo ke zvyšování počtu kontrol, avšak počty pozitivních zjištění se téměř nelišily. V roce 2013 došlo k razantnímu poklesu prováděných kontrol a od tohoto roku se počty kontrol mírně snižují. Poměrový ukazatel vyjadřuje mírný nárůst ve sledovaném období a v roce 2018 dosahoval hodnoty téměř 43 %.

Inspektorát Plzeňský a Karlovarský (viz Obrázek 25) prováděl v počátečních letech sledovaného období vysoký počet kontrol, mezi 7 až 8,5 tisíci. Po roce 2012 došlo k razantnímu poklesu provedených kontrol, kdy v posledních dvou letech bylo uskutečněno necelých 4 tis. kontrol. Poměrový ukazatel však ukazuje stálý střední nárůst, kdy např. v roce 2017 činilo pozitivních zjištění téměř 58 % z provedených kontrol.

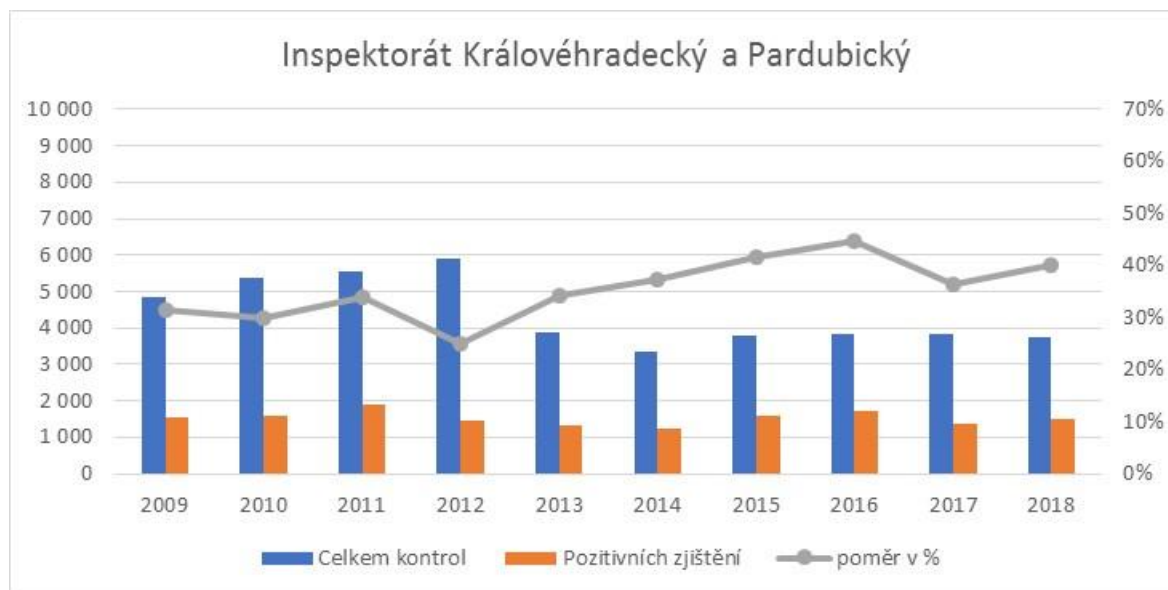
Obrázek 26 Přehled kontrol na Inspektorátu Ústeckém a Libereckém

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

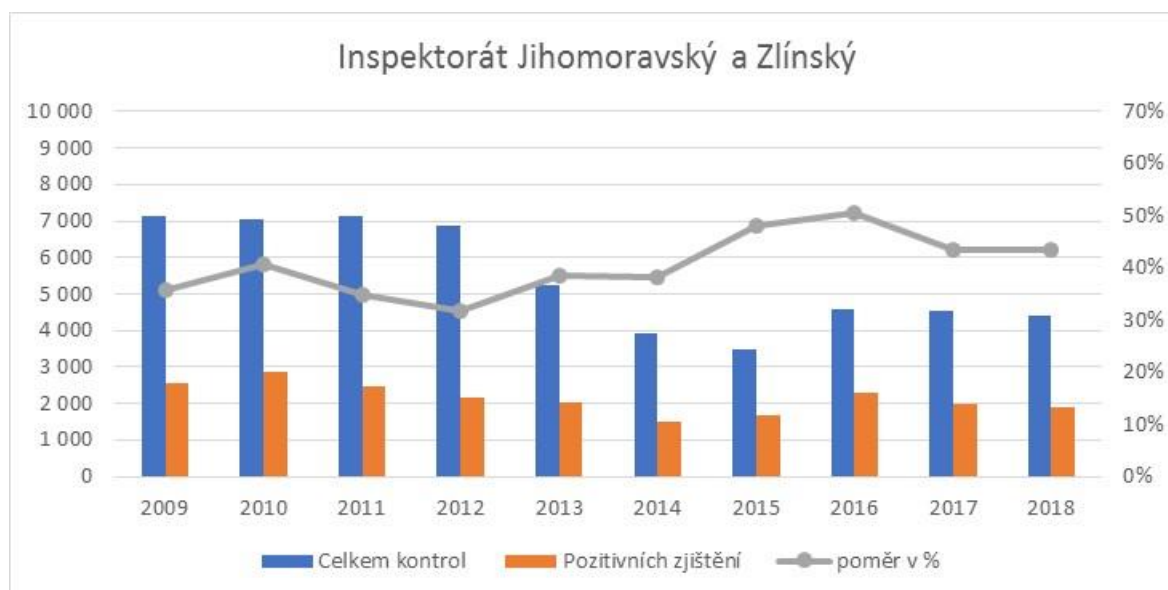
Z grafu je zřejmé, že Inspektorát Ústecký a Liberecký (viz Obrázek 26) snížil po roce 2012 počet kontrol. Z původních 7 tis. kontrol ročně se v roce 2018 pohybuje na počtu přibližně 4 tis. provedených kontrol. Poměr mezi pozitivními nálezy a počtem kontrol se průběžně zvyšoval a v roce 2018 dosahuje téměř 48 %.

Obrázek 27 Přehled kontrol na Inspektorátu Královéhradeckém a Pardubickém

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Obrázek 28 Přehled kontrol na Inspektorátu Jihomoravském a Zlínském

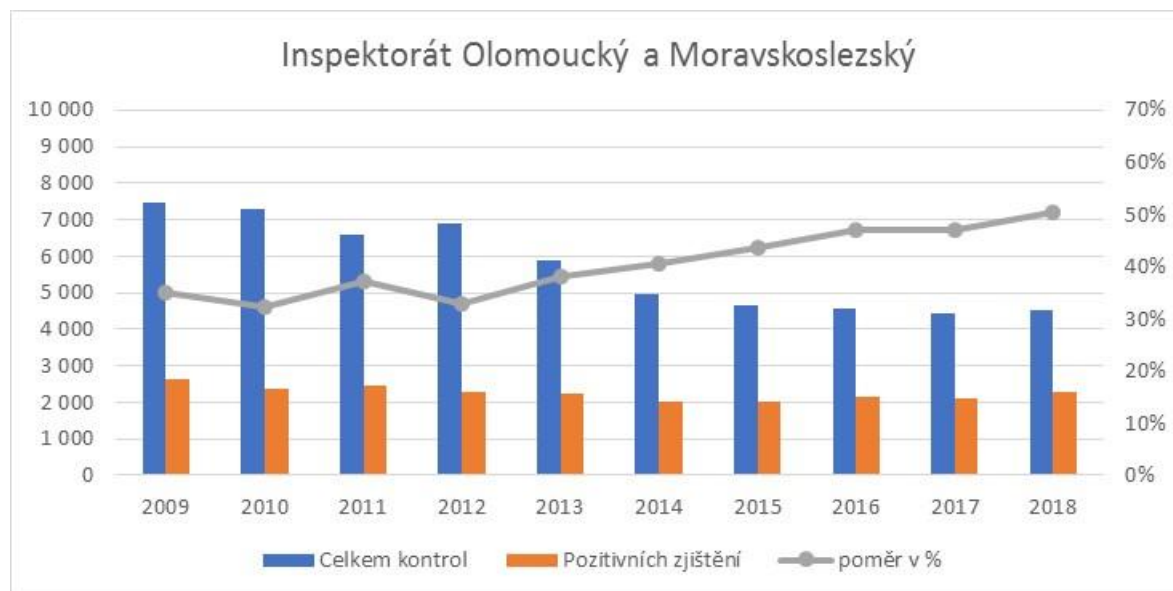
Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Na grafu Inspektorátu Královéhradeckého a Pardubického je znázorněno (viz Obrázek 27), jak počínaje rokem 2013 došlo ke snížení počtu provedených kontrol. Naproti tomu poměrový ukazatel vykazuje vzrůstající tendenci a v roce 2016 dosahoval téměř 45 %.

Následně v posledních dvou sledovaných letech došlo ke snížení počtu pozitivních zjištění při téměř stejném počtu vykonaných kontrol.

Na Jihomoravském a Zlínském Inspektorátu (viz Obrázek 28) byla situace obdobná jako u předchozích sledovaných inspektorátů. Rovněž zde došlo v roce 2013 k poklesu uskutečněných kontrol. Z původních 7 tis. v letech 2009 až 2012 jich bylo provedeno nejméně v roce 2015 a to 3,5 tis. V posledních třech letech sledovaného období došlo k navýšení provedených kontrol ročně na 4,5 tis. Nejvyšší poměr mezi pozitivními a celkovými kontrolami byl v roce 2016 a to necelých 51 %.

Obrázek 29 Přehled kontrol na Inspektorátu Olomouckém a Moravskoslezském

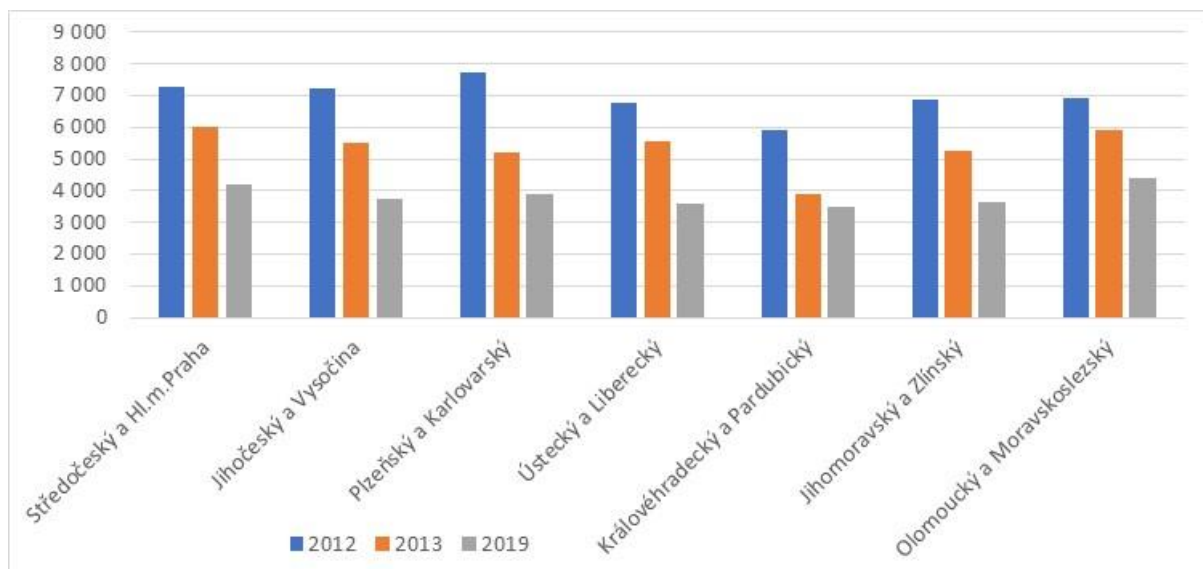
Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Graf (viz Obrázek 29) zobrazuje vývoj počtu provedených kontrol Olomouckým a Moravskoslezským Inspektorátem. Původních 7 tis. kontrol ročně bylo postupně sníženo na nyníjších 4,5 tis. Poměrový ukazatel se průběžně navyšuje a v roce 2018 dosahuje úrovně téměř 51 %.

Shrnutí: Při detailním pohledu na výsledky jednotlivých inspektorátů je dominantním jevem změna v počtu uskutečněných kontrol po roce 2012. Na všech inspektorátech došlo nástupem roku 2013 k poměrně razantnímu snížení počtu vykonaných kontrol, viz Obrázek 30. A to nejvíce na inspektorátu Královohradeckém a Pardubickém, kde došlo skokově ke

snížení o 34,1 % a nejméně pak na Inspektorátu Olomouckém a Moravskoslezském, kde došlo k meziročnímu snížení počtu kontrol o 14,7 %. Vzhledem k tomu, že snižování počtu kontrol mělo pokračující tendenci, je vhodné také porovnat přelomové období s posledním sledovaným rokem. Při porovnání počtu kontrol v roce 2012 a 2018 došlo k největšímu snížení počtu vykonaných kontrol na Plzeňském a Karlovarském Inspektorátu, a to k poklesu o 48,4 %. K nejmenšímu, přesto však významnému snížení, došlo opět na Inspektorátu Olomouckém a Moravskoslezském, a to k poklesu o 34,6 %. Vzhledem k restrukturalizacím a organizačním změnám uvnitř České obchodní inspekce v letech 2011 až 2012 je možné říci, že právě tyto změny měly přímý vliv na počet provedených kontrol. Česká obchodní inspekce tak v současnosti provádí méně kontrol, avšak kvalitněji. Jak je patrné z grafů, tak i při nižším počtu provedených kontrol nedošlo ke snížení počtu kontrol se zjištěním. Zda-li existuje přímá souvislost mezi celkovým počtem kontrol a kontrol s pozitivním zjištěním bude ověřeno regresní analýzou v podkapitole 4.2.2.1. Vyšší kvalita kontrol je nepochybně také pozitivně ovlivněna vyšším počtem vysokoškolsky vzdělaných odborníků viz Obrázek 16. Jedním z mála uvedených příkladů může být také skutečnost, že ještě do roku 2016 ovládali vybraní zaměstnanci ČOI pouze anglický jazyk, zatímco od roku 2016 jsou někteří již vybaveni kromě anglického jazyka také vynikající úrovní němčiny, francouzštiny a jiných jazyků. Na některých grafech je rovněž patrný náhlý zvýšený počet kontrol v roce 2012. Statistika v tomto roce byla částečně ovlivněna celoplošnými kontrolami v souvislosti s metanolovou aférou (nejvíce patrné na Inspektorátu Jihočeském a Vysočině). Všeobecně se zvyšující indexy poměru mezi kontrolami se zjištěním a celkovými napříč inspektoráty dokazují, že v posledních pěti letech sledovaného období dochází k vyšší efektivitě prováděných kontrol.

Obrázek 30 Přehled kontrol na Inspektorátech v letech 2012, 2013 a 2018

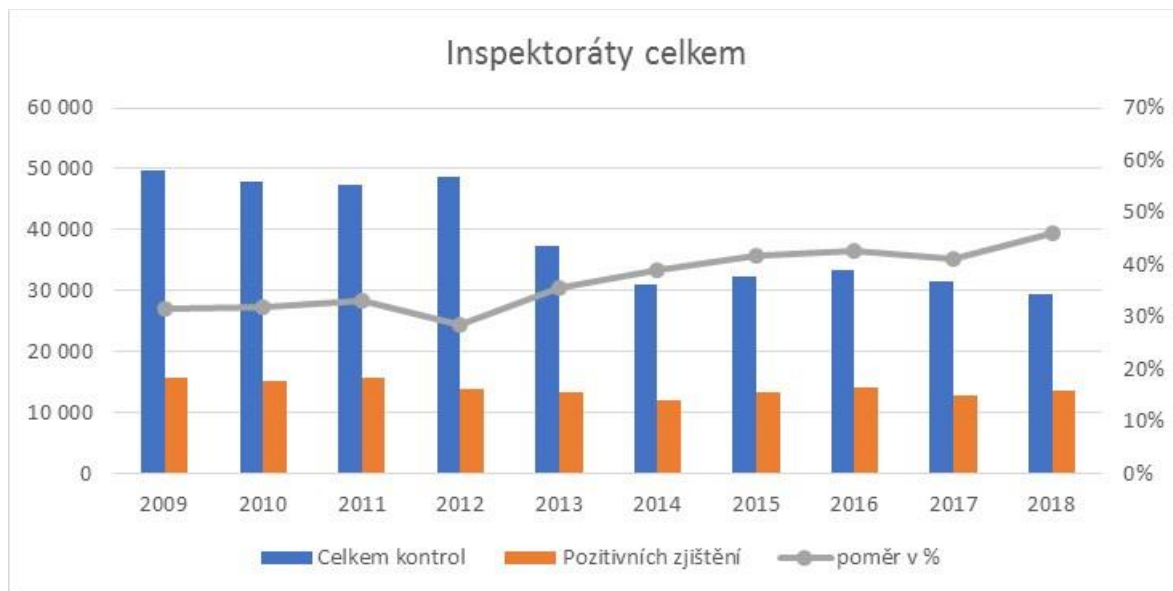

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. Česká obchodní inspekce [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

4.2.2 Agregovaný přehled kontrol

Obrázek 31 znázorňuje kumulativní data ze všech inspektorátů.

Obrázek 31 Přehled kontrol na Inspektorátech v letech 2012, 2013 a 2019

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. Česká obchodní inspekce [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

I zde je zjevný pokles provedených kontrol počínaje rokem 2013 a také je zde patrná vzrůstající tendence poměru mezi pozitivními zjištěními a počtem provedených kontrol kdy v roce 2018 dosahoval hodnoty 46 %. Výsledná hodnota tohoto koeficientu samozřejmě nemůže růst do nekonečna a pravděpodobně se ani nemůže přiblížit k 100 %, a to jednoduše proto, že ne všechny kontrolované subjekty porušují zákony či jiná ujednání. Stále mírně vzrůstající tendence však naznačuje, že kontroly jsou efektivnější.

4.2.2.1 Regresní analýza

Už z grafu (viz Obrázek 31) je patrná nepřímá úměra mezi počtem vykonaných kontrol a procentuální úspěšností zjištěných porušení. Za pomoci regresní analýzy bude možné stanovit významnost tohoto zjištění a zároveň provést odhady pro následující rok. Cílem tedy bude prokázat, zdali počty kontrol se zjištěním jsou náhodná anebo zda závisí na počtu celkových kontrol. Pokud bude prokázána závislost, pak by bylo zjevné, že provádění vyššího počtu kontrol při stávajícím počtu inspektorů je méně efektivní. Výpočet je uveden v příloze viz kapitola A.

Shrnutí: Mezi sledovanými veličinami (počet provedených kontrol a počet kontrol s pozitivním zjištěním) existuje velmi silná závislost. Přestože se z grafu (viz Obrázek 31) na první pohled může zdát, že se počet pozitivních zjištění téměř nemění, není tomu tak. Závislost těchto veličin má korelační koeficient 0,93 (velmi silná závislost) a věrohodnost modelu je 87 %. Byl proveden také kontrolní odhad na základě sestavené rovnice a ten stanovil míru kontrol se zjištěním 44,69 %, přičemž skutečnost byla 44,7 %, což je téměř shodné. Závěrem lze tedy potvrdit, že při provádění menšího počtu kontrol se stávajícím počtem inspektorů jsou tyto kontroly efektivnější.

4.2.2.2 Predikce pro rok 2020

Vzhledem k tomu, že výsledky kontrol s pozitivním zjištěním stále mírně narůstají, viz Obrázek 31), naznačuje to určitý trend a nabízí se vytvořit odhad „zjištěných porušení v %“ pro rok 2020. Vlastní výpočet je v příloze viz B.

Shrnutí: Po dosazení do rovnice vychází, že v roce 2020 by měla být hodnota „zjištěných porušení v %“ přibližných 47,7 %. Této hodnoty by zároveň mělo být dosaženo při uskutečnění přibližně 22178 kontrol.

4.3 Struktura provedených kontrol

Tato část práce bude zaměřena na strukturu a typ kontrolních akcí. Důležitým ukazatelem bude nejenom výše počtu kontrol v dané oblasti, ale také procento zjištěných porušení. Vzhledem k tomu, že ke všem zmíněným kategoriím nejsou dostupná data pro celé uplynulé období, bude analýza zohledňovat především roky 2012 až 2018.

Tabulka 10 Struktura provedených kontrol

Název kontrolní akce	Počet kontrol celkem		Zjištěná porušení v %	
	2012	2018	2012	2018
Nabídka, prodej, skladování výrobků porušujících práva duševního vlastnictví	1 642	1 914	33,6 %	28,9 %
Internetový prodej	1 206	992	81,9 %	85,8 %
Diskriminace	1 344	494	1,1 %	2,6 %
Předváděcí prodejní akce	281	73	72,6 %	27,4 %
Kontrola nabídky a prodeje výrobků za akční ceny a výrobků ze sezónních slev	3714	5 161	37,3 %	47,7 %
Prodej tabákových výrobků	2671	3 050	25,3 %	53,2 %
Prodej alkoholických nápojů ¹⁸⁶	14513	6 729	0,8 %	7,4 %
Spotřebitelské úvěry*	255	67	42,7 %	3,0 %
Zimní turistická sezóna*	442	365	30,5 %	35,9 %
Letní turistická sezóna*	1286	1 108	37,1 %	40,5 %
Obaly	1 055	3 093	4,7 %	3,6 %
Tuhá paliva*	118	36	44,1 %	36,1 %
Pohonné hmoty	1 791	1 504	5,1 %	1,8 %
Hazard, alkohol a děti*	-	18	-	83,3 %

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že nejvíce kontrol je prováděno v oblasti prodeje alkoholických nápojů, kontroly prodeje výrobků za akční ceny, prodeje tabákových výrobků, prodeje porušující práva duševního vlastnictví a internetového prodeje. Přestože je z tabulky

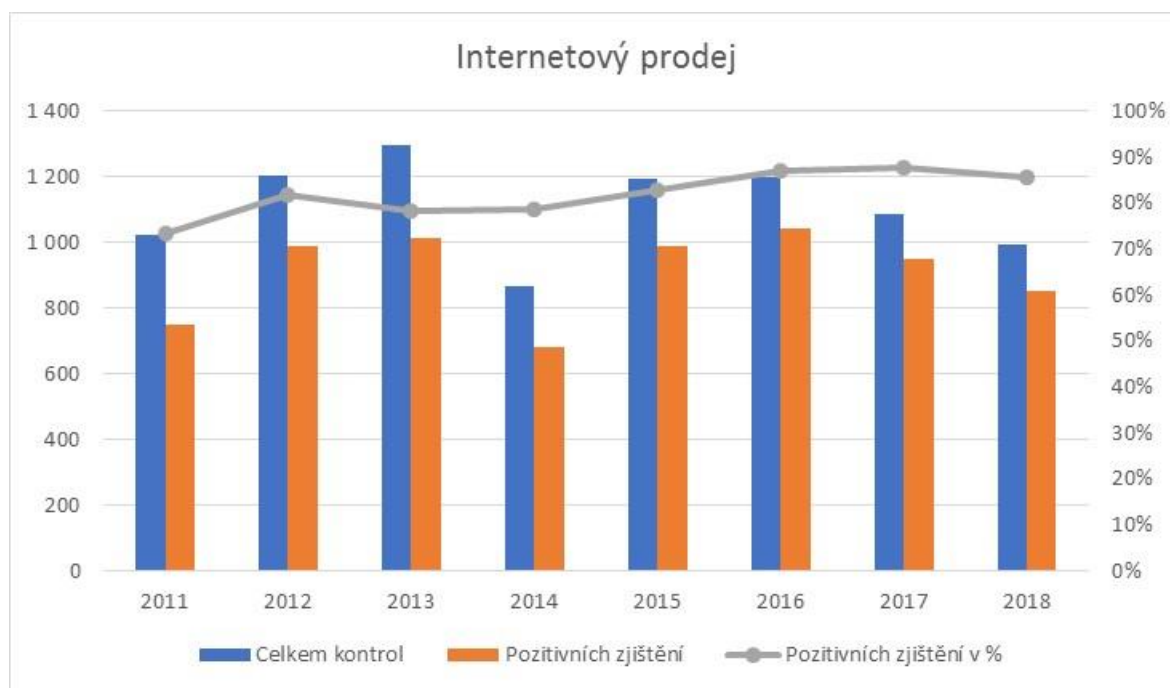
¹⁸⁶ Pozitivní zjištění se týkají pouze porušení předpisů dle zákona č 65/2017 Sb.

zřejmý významný pokles kontroly alkoholických nápojů, stále si však v počtu uskutečněných kontrol drží své prvenství.

Při sledování procenta zjištěných porušení je dlouhodobě nejvíce zastoupena kategorie internetového prodeje. Mezi další významné potom patří prodej tabákových výrobků, prodeje za akční ceny a nově vytvořena (od roku 2017) kategorie hazard, alkohol a děti. Pro lepší názornost budou některé kategorie vyjádřeny graficky s vývojem za uplynulé období osmi let.

Obrázek 32 znázorňuje kontroly internetového prodeje. Z grafu je patrné, že ačkoliv se ve sledovaném období počty kontrol měnily, tak počet pozitivních zjištění byl stále značně vysoký, v roce 2017 dosahoval dokonce hodnoty téměř 88 %. Při kontrolách internetového prodeje bylo zjištěno i několik porušení najednou. Kontroly jsou rovněž cíleně zaměřeny jednak na podezřelé internetové obchody a také na obchody, které pochybily v minulosti.

Obrázek 32 Kontroly Internetového prodeje

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Jak je zřejmé z následujícího grafu (viz Obrázek 33) i v případě prodeje zboží za akční slevy se jedná o poměrně problematickou oblast, ve které je poměr nedostaků stále poměrně

vysoký. Je možné vidět, že Česká obchodní inspekce tuto oblast nepodceňuje a v posledních letech probíhá více kontrol, přičemž poměrový ukazatel se téměř nemění. V roce 2018 bylo při zhruba 5 tis. kontrolách téměř 48 % zjištění.

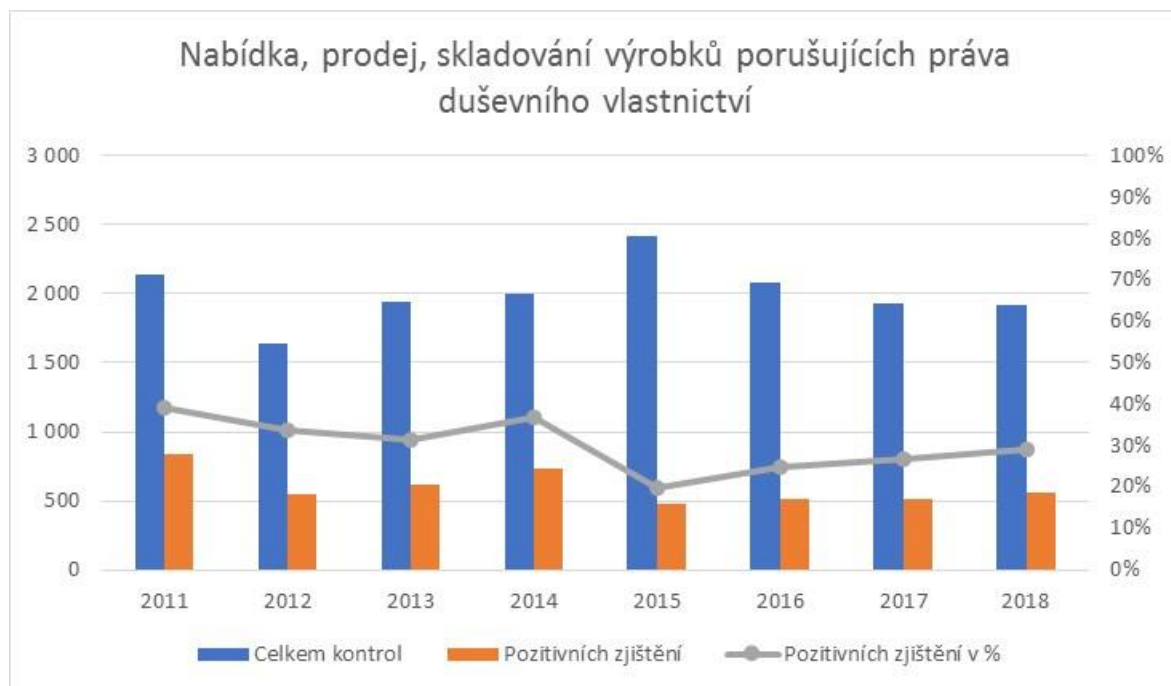
Obrázek 33 Kontroly prodeje výrobků za akční ceny

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

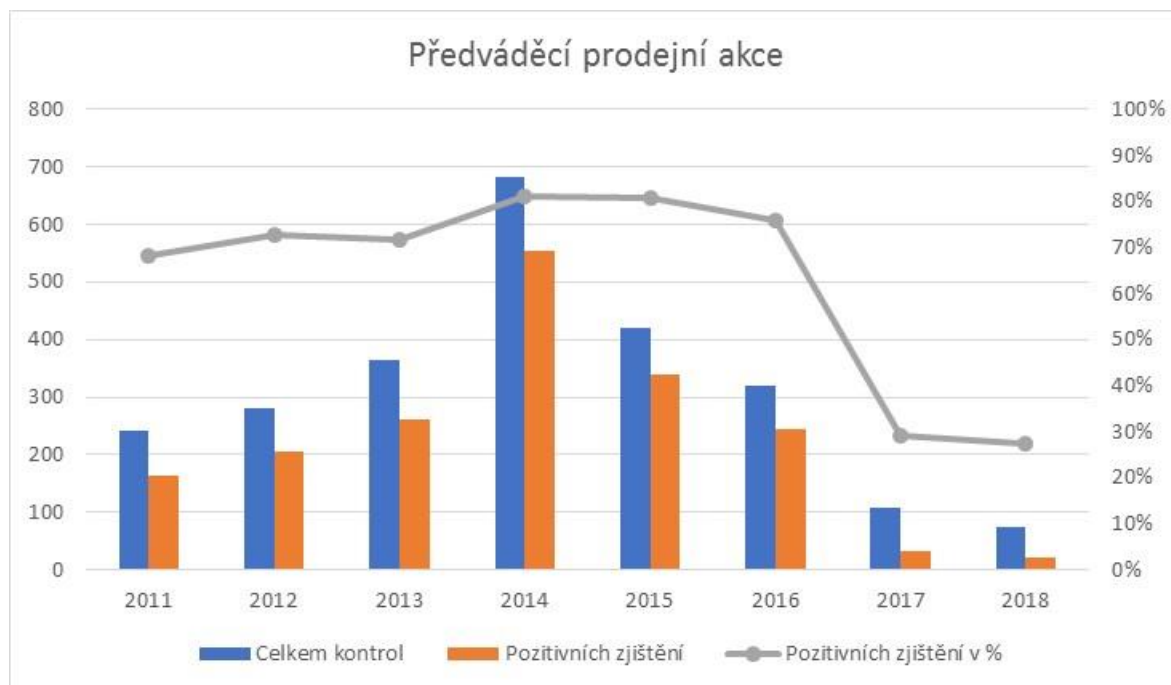
V případě porušování práva duševního vlastnictví, což nejvíce souvisí např. s nabídkou tzv. značkových výrobků situaci vykresluje Obrázek 34. Na grafu je patrný vyšší počet provedených kontrol v roce 2015 a tím spojený nižší výskyt pozitivních zjištění. Nemalou měrou se na tomto jevu podílí nový trend, kdy nabídka prodeje tohoto zboží se pomalu přesouvá z tržnic na internet a zboží je pak nabízeno prostřednictvím veřejných i neveřejných skupin na sociálních sítích. V této oblasti Česká obchodní inspekce využívá spolupráce s jinými dozorovými orgány a to především Policie ČR a celní správy.

Obrázek 34 Kontroly porušení práva duševního vlastnictví

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Obrázek 35 Kontroly předváděcích prodejních akcí

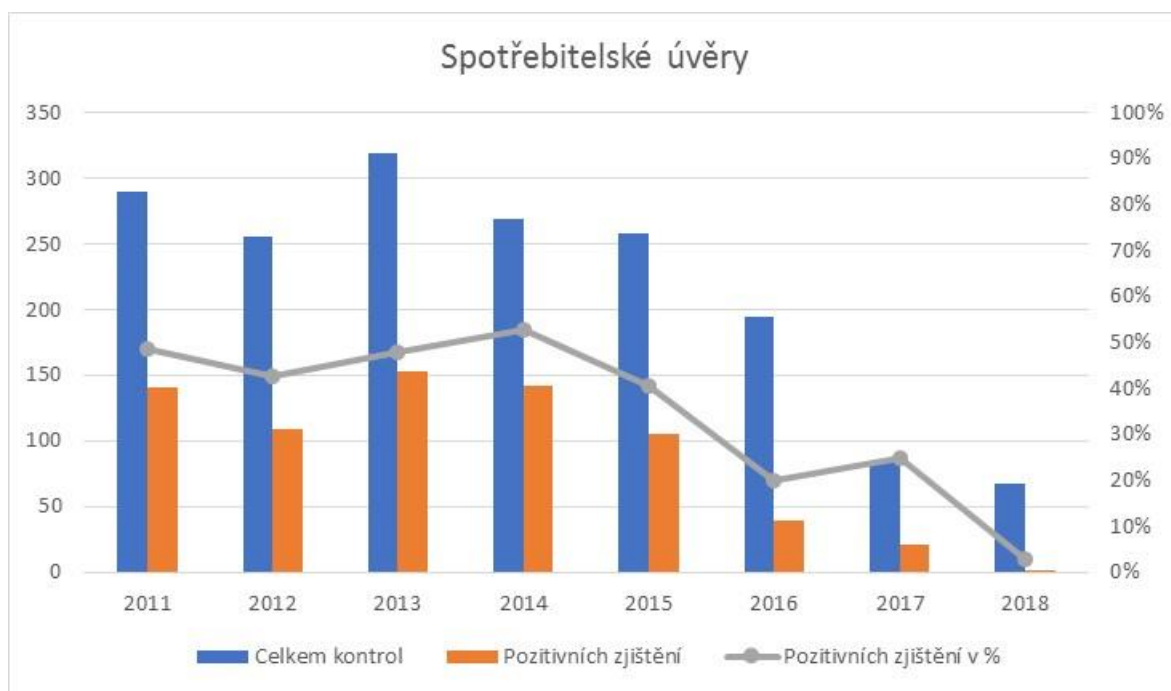

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Významný vývoj je pak patrný při kontrolách předváděcích prodejních akcí, kdy jak dokládá Obrázek 35, došlo díky systematické práci kontrolorů České obchodní inspekce a změnám v legislativě k významnému poklesu jak uskutečněných kontrol, tak pozitivních zjištění. Z více jak 85 % pochybení v letech 2014 a 2015 tento ukazatel snížil na 27 % v roce 2018. Právě díky účinným kontrolám došlo také ke snížení počtu organizování těchto akcí. Mezi nejčastější porušení patřily nekalé obchodní taktiky, agresivní praktiky či nedodržení stanovené oznamovací povinnosti aj.

I v případě spotřebitelských úvěrů je možné vysledovat účinný dopad činnosti České obchodní inspekce na danou oblast. Jestliže v roce 2014 bylo téměř 53 % pozitivních zjištění pak v roce 2018 pouhá 3 %. Je potřeba však také dodat, že v květnu 2018 skončila dozorová pravomoc České obchodní inspekce nad spotřebitelskými úvěry a dozor v plném rozsahu převzala Česká národní banka.

Obrázek 36 Kontroly spotřebitelských úvěrů

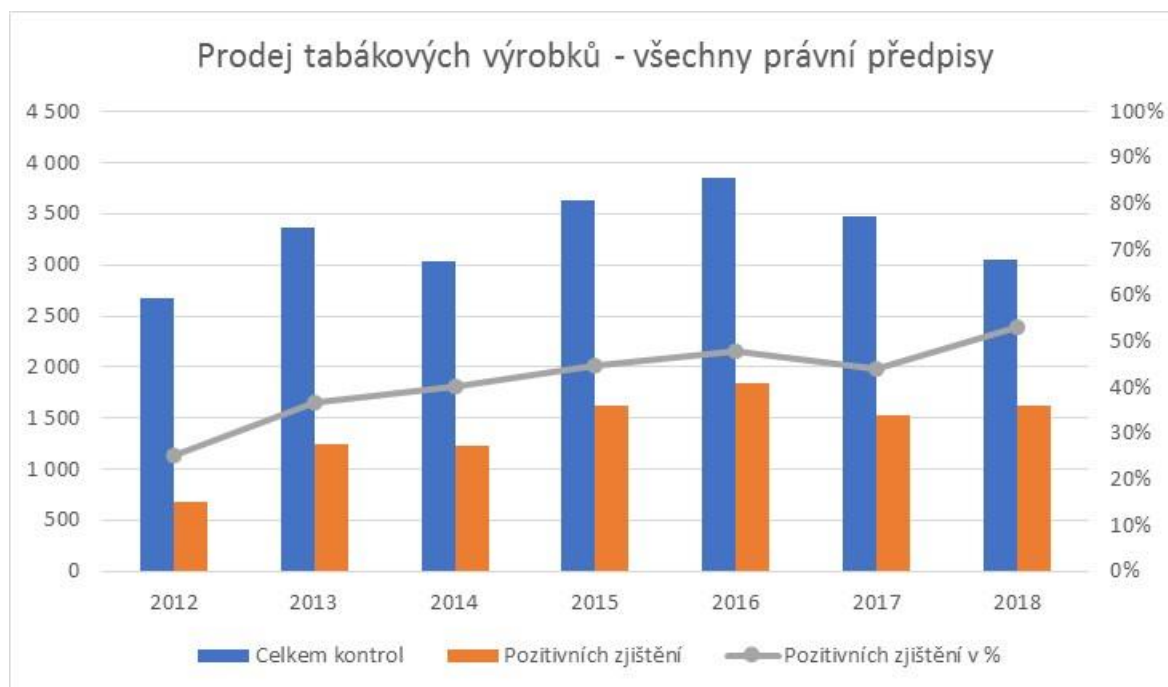

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Vývoj kontrola prodeje tabákových výrobků byl významně ovlivněn účinností zákona č. 65/2017 Sb., ve znění pozdějších předpisů, díky kterému byla rozšířena působnost České obchodní inspekce v oblasti ochrany zdraví osob před škodlivými účinky návykových látek.

Z grafu je patrný nárůst pozitivních zjištění a to zejména v roce 2018, kdy porušení tvořila celých 53 % případů z celkově provedených kontrol.

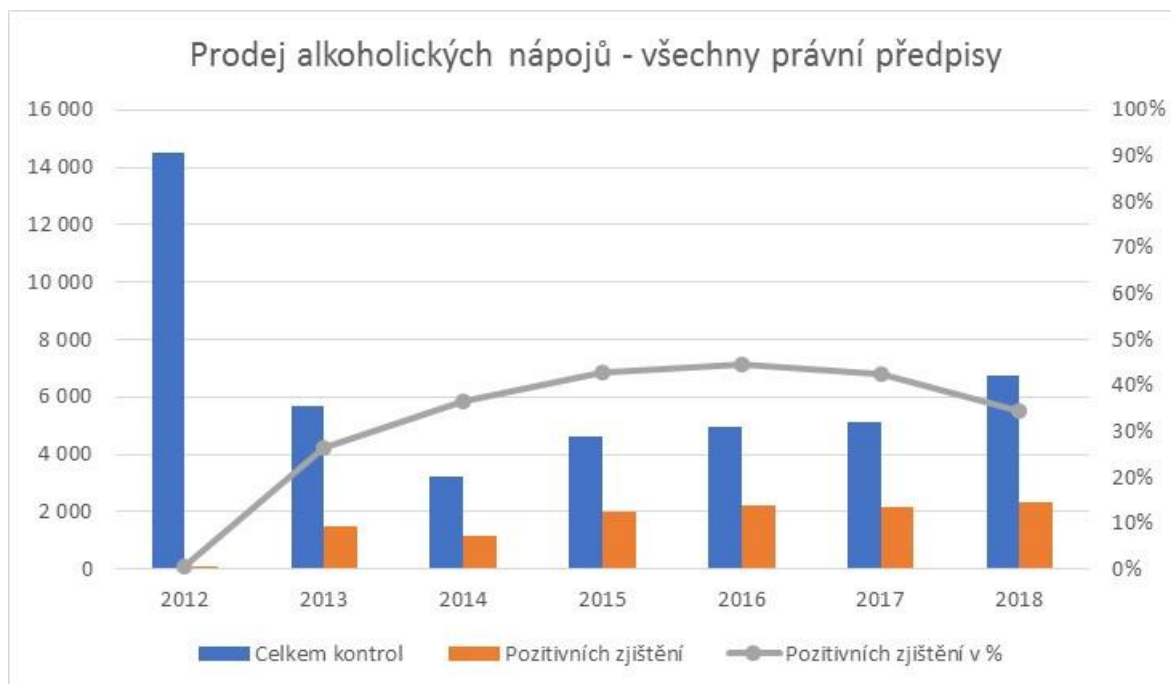
Obrázek 37 Kontroly prodeje tabákových výrobků – všechny právní předpisy

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Podobně na tom byly i kontroly prodeje alkoholických nápojů, které byly až do nabytí účinnosti zákona č. 65/2017 Sb. Kontroly prodeje alkoholu patří po celou dobu mezi dominantní ve smyslu počtu provedených kontrol. Alkohol má velmi vážné zdravotní důsledky, takže procento pozitivních zjištění okolo 40 % nelze brát na lehkou váhu, viz Obrázek 38.

Obrázek 38 Kontroly prodeje alkoholových nápojů

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

4.4 Vliv lokality na výskyt porušení v oblasti internetového prodeje

V předchozí kapitole bylo provedeno srovnání několika oblastí, které Česká obchodní inspekce pravidelně kontroluje a jednou z těchto kategorií, která vyniká svým vysokým procentem kontrol se zjištěním, je právě internetový prodej. V této části práce bude provedena statistická analýza, jejíž cílem je potvrdit, zda existuje významný rozdíl mezi procentem kontrol na jednotlivých inspektorátech při kontrolách internetového prodeje za posledních 10 let, tedy od roku 2010 do roku 2019.

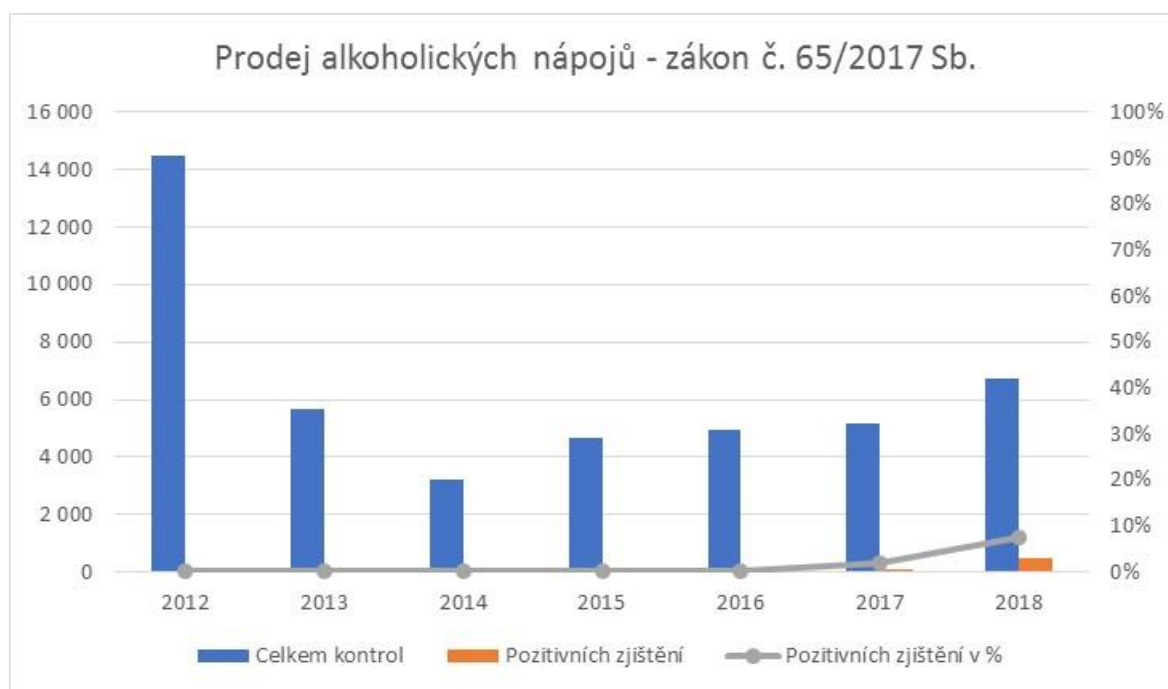
Shrnutí: Na hladině významnosti 0,05 bylo zjištěno, že výše pozitivních zjištění není významně ovlivňována lokalitou (oblast kontrolovaná daným inspektorátem). Na základě výsledku testu je možné říci, že porušování internetového prodeje je na našem území rovnoměrně rozloženo, jelikož výsledky z jednotlivých inspektorátů se statisticky významně neliší.

4.5 Kontroly prodeje alkoholu dle zákona č. 65/2017 Sb.

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, stanovil nové pravomoci v oblasti kontrol. Společně se zákonem č. 264/2017 Sb. (viz podkapitola 3.2.4.4) tak tvoří právní zázemí vysoce účinných nástrojů poskytujících významné pravomoci inspektorům České obchodní inspekce při provádění kontrol.

Na grafech níže (viz Obrázek 39 a Obrázek 40) je pak znázorněno, jak se porušení zákona č. 65/2017 Sb. projevilo při kontrolách v oblastech kontrol prodeje tabáku a alkoholu.

Obrázek 39 Kontroly prodeje tabákových výrobků dle zákona č. 65/2017 Sb.

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

V případě počtu kontrol se zjištěním v oblasti prodeje tabáku a alkoholu je součástí těchto výsledků prověřování z porušování několika zákonů (např. zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, aj.). Nejvýznamnějším z těchto zákonů

s ohledem na dopad návykových látek na mladistvé je právě zákon č. 65/2017 Sb. A proto bude nyní provedena analýza kontrolních zjištění v rámci porušování tohoto zákona.

Obrázek 40 Kontroly prodeje alkoholických výrobků dle zákona č. 65/2017 Sb.

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

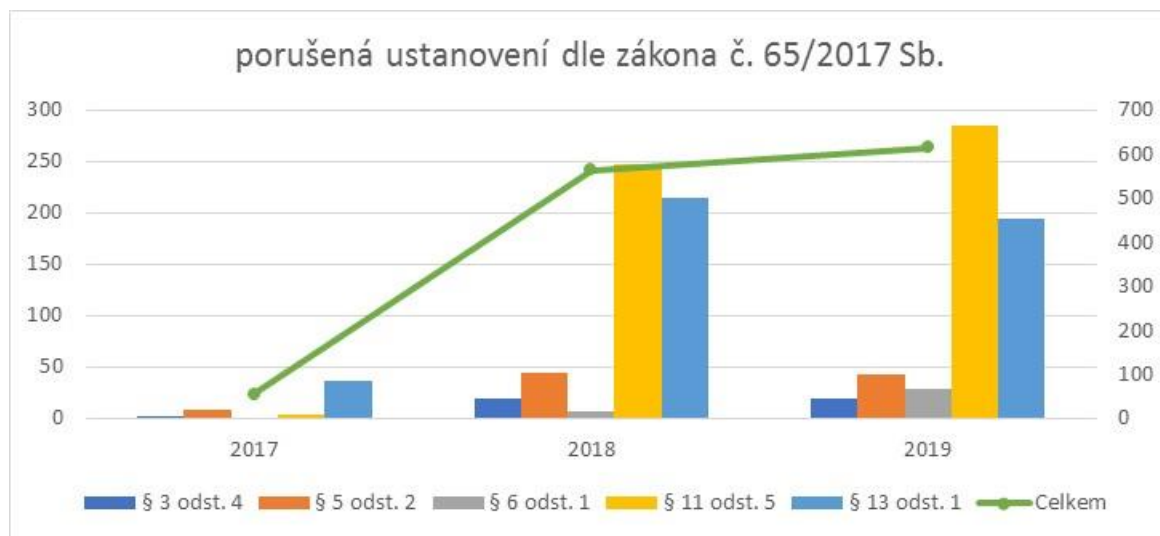
Na grafu (viz Obrázek 41) jsou v jednotlivých sloupečcích vyjádřeny počty sankcí nejčastěji porušovaných ustanovení a zelená křivka potom znázorňuje na pravé ose počet pravomocných sankcí celkem. Z grafu je tedy zřejmý prudký nárůst přestupků v roce 2018 oproti roku 2017 způsobený účinností zákona č. 65/2017 Sb., až od 31. 5. 2017. V dalším roce 2019 je pak vidět další mírný nárůst počtu pravomocných sankcí na celkem 615 přestupků.

Mezi nejčastější porušení tohoto zákona patří porušení ustanovení § 11 odst. 5 zákona č. 65/2017 Sb.¹⁸⁷, a § 13 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb.¹⁸⁸

¹⁸⁷ „Zakazuje se prodávat nebo podávat alkoholický nápoj osobě mladší 18 let.“ Viz § 11 odst. 5 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů.

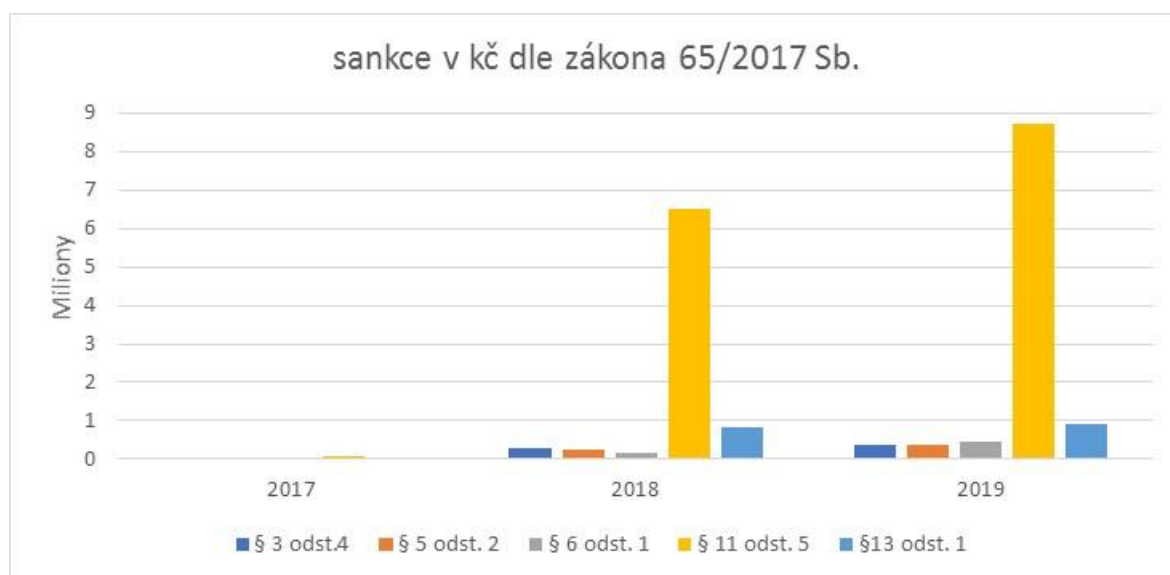
¹⁸⁸ „Prodejce alkoholických nápojů je povinen na místech jejich prodeje umístit pro spotřebitele zjevně viditelný text zákazu prodeje alkoholických nápojů osobám mladším 18 let. Text zákazu prodeje musí být pořízen v českém jazyce černými tiskacími písmeny na bílém podkladě o velikosti písmen nejméně 2 cm.“

Obrázek 41 Porušená ustanovení dle zákona č. 65/2017 Sb.

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

Obrázek 42 Výše pravomocných sankcí dle zákona č. 65/2017 Sb.

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

Podobná situace je tomu i ohledně výše sankcí. I v tomto případě dominuje zejména porušení ustanovení § 11 odst. 5 zákona č. 65/2017 Sb., kdy v rámci porušení tohoto ustanovení byly v roce 2019 vybrány pokuty ve výši 8 705 tis., což tvořilo celých 73,3 % výše celkových sankcí při porušení zákona č. 65/2017 Sb. Rovněž nejvyšší pokuta

Viz § 13 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů.

kontrolovanému subjektu byla udělena za porušení ustanovení § 11 odst. 5 zákona č. 65/2017 Sb. V roce 2018 činila 150 tis. a v roce 2019 pak 300 tis.

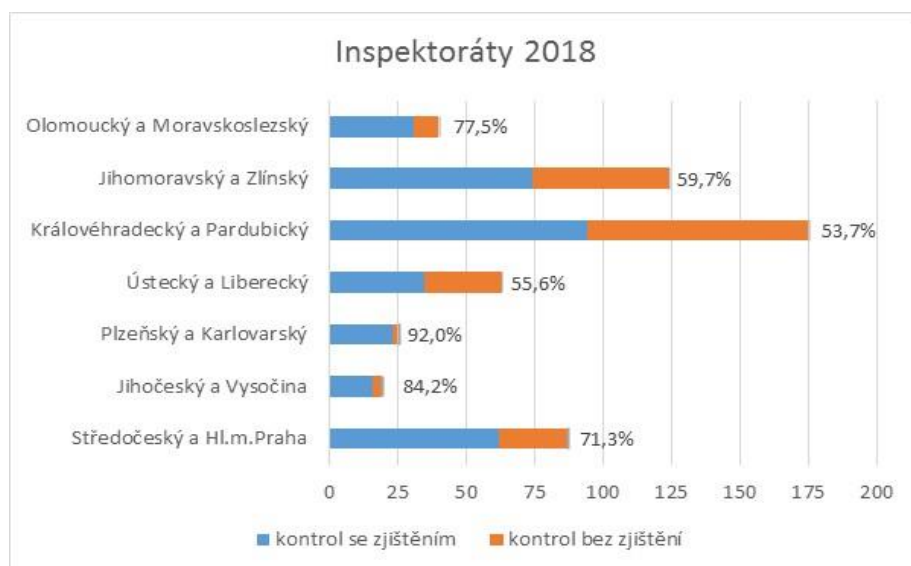
Při pohledu na počty uskutečněných kontrol a kontrol s pozitivním zjištěním lze dojít opět k závěru, že čím více kontrol bylo provedeno, tím menší je procento pozitivních zjištění (viz Obrázek 43 a Obrázek 44). Práce je zaměřena na pardubický kraj, pak je z grafu jasně patrné, že na místně příslušném Inspektorátu Královéhradeckém a Pardubickém bylo uskutečněno výrazně více kontrol než na jiných inspektorátech, a to po oba minulé roky. Tato skutečnost byla zapříčiněna využitím významně vyššího počtu figurantů. Inspektorát Královéhradecký a Pardubický měl nasmlouvaných 10 figurantů. Tito mladiství figuranti jsou studenti vybraných středních škol a dlouhodobě spolupracují při kontrolách, kde poté realizují kontrolní nákupy alkoholických nápojů nebo tabákových výrobků. Z dosavadních zkušeností České obchodní inspekce vyplývá, že účast těchto mladých figurantů představuje nový významný prvek zvyšující efektivitu kontrol, které přispívají k účinnějšímu prosazování boje proti alkoholizmu a toxikomanii dětí a mládeže v České republice.

Od roku 2017 probíhá na celostátní úrovni v rámci mezirezortní kontrolní akce Úřadu vlády a Policejního prezidia s názvem „Hazard, alkohol a děti – HAD“. Takto akce, která má hlavně preventivní charakter, probíhá i na regionálních úrovních v rámci regionálních aktivit s využitím právě mladistvých figurantů. K této preventivní kontrolní akci přistoupila policie a vláda na základě dlouhodobých výzkumů, které poukazují na vysokou toleranci české společnosti k nadměrné konzumaci alkoholických nápojů dětmi. Dalším důvodem kontrol je také fakt, že Česká republika se dlouhodobě pohybuje na předních příčkách hazardního hraní dětí a konzumace alkoholu a cigaret.

Například v roce 2018 probíhaly průběžné kontroly inspektorátu zaměřené na prodej alkoholických nápojů a tabákových výrobků osobám mladším 18 let. Kontrolní nákupy alkoholických nápojů a cigaret zajišťovaly prizvané mladistvé osoby – figuranti s inspektory České obchodní inspekce na území Královéhradeckého a Pardubického kraje. Celkem bylo provedeno 172 kontrol a porušení zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, bylo zjištěno celkem v 93 případech, tj. 54 %. Prodej alkoholických nápojů byl zjištěn v 92 případech (porušení § 11 odst. 5 uvedeného zákona). V souvislosti s kontrolním zjištěním probíhaly i následné kontroly prodeje alkoholu mladistvým. I zde bylo zjišťováno, že dochází k opakovanému porušování výše uvedeného

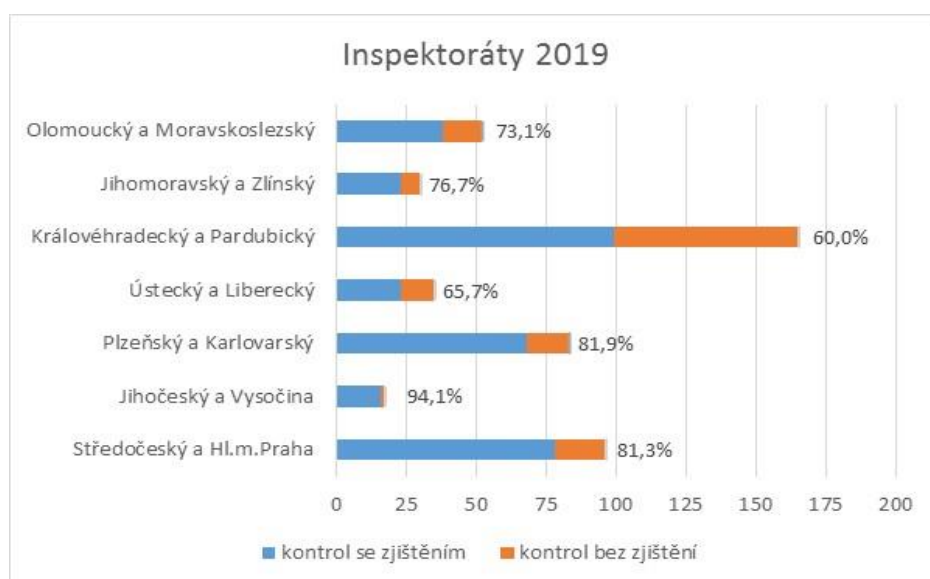
právního předpisu. Mladistvým bylo prodáno pivo, víno i lihoviny, aniž by si prodávající ověřili věk kupujícího. Kontroly byly směřovány především do období letní a zimní rekreační sezóny (koupaliště, zimní lyžařské areály, při vánočních trzích a dále také na základě podnětů spotřebitelů. V rámci Inspektorátu Královéhradeckého a Pardubického v roce 2018 nabylo právní moci za porušení zákona č. 65/2017 Sb. celkem 48 pokut ve správním řízení v celkové výši 1 995 000 Kč.

Obrázek 43 Kontroly prodeje alkoholu na jednotlivých inspektorátech - 2018

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

Obrázek 44 Kontroly prodeje alkoholu na jednotlivých inspektorátech - 2019

Zdroj: Ústřední ředitelství ČOI, vlastní úprava

5 Výsledky a diskuse

5.1 Výsledky teoretické části

5.1.1 Sdílené kontroly dozorových orgánů

Výkon dozoru nad ochranou spotřebitele vykonává jedenáct dozorových orgánů včetně České obchodní inspekce. Kompetence jejich kontrol jsou vymezeny zákonem, v tomto případě zákonem č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. V některých sledovaných oblastech se vzájemně s Českou obchodní inspekcí doplňují, což logicky vede k tendenci jejich spolupráce a potřebě provádění kontrol společně (viz Tabulka 2 a Tabulka 3). Při jedné návštěvě je pak možné prověřit více sledovaných ustanovení a dotýčný subjekt tak není kontrolou zatížen opakovaně. Pro názornost lze uvést třeba příklad prodejny zboží, která je po dobu kontroly nucena obchod dočasně uzavřít, což při duplicitní kontrole pro provozovatele samozřejmě znamená zbytečnou ztrátu. Kromě těchto doplňujících kompetencí jsou v některých oblastech i kompetence sdílené a dozorové orgány se v nich překrývají. Jedná se o oblast obchodu a služeb, kdy vybraná ustanovení má kompetence kontrolovat jak inspektor ČOI, tak kontrolor živnostenského úřadu. Vzhledem k tomu, že kontrola České obchodní inspekce probíhá v místě provozovny, zatímco živnostenský úřad si kontrolované subjekty zve k sobě na úřad, pak je téměř nemožné se v tomto případě duplicitním kontrolám vyhnout.

Návrh: Bylo by vhodné koordinovat plánované kontroly mezi ČOI a ŽÚ minimálně na úrovni sdílení databáze plánovaných návštěv. Vzájemně by si tyto orgány měly předat informace o chystaných kontrolách, aby zvážily společnou kontrolu v případě, že je zájem kontrolovat subjekt na obou stranách. Rovněž by bylo vhodné mít přístupy do databáze výsledků uskutečněných kontrol, kdy jeden dozorový orgán by mohl nahlédnout do výsledků kontrol sdílených pravomocí orgánu druhého.

5.1.2 Zajištění prostor pro poradenské a konzultační činnosti

Organizační struktura České obchodní inspekce byla v posledních deseti letech poměrně živým organismem a za tu dobu došlo uvnitř ČOI k mnoha reorganizačním změnám. Jednou z takových změn bylo sloučení pracovišť do míst sídel oblastních inspektorátů, např. pardubická pobočka ČOI byla přesunuta a sloučena s Inspektorátem

Královéhradeckým a Pardubickým v Hradci králové. Z pohledu snižování nákladů se určitě jednalo o výhodnou změnu pro Českou obchodní inspekci, ale může to být nevýhodou pro spotřebitele, kteří mají možnost navštívit ve dvou krajích pouze jedno místo, a to oblastní inspektorát.

Návrh: Výše zmíněná spolupráce s živnostenskými úřady by mohla být prohloubena i na úroveň zajišťující poradenství ohledně ochrany spotřebitele. Mezi oběma úřady by existovalo audio či audiovizuální spojení, které by mohlo být využito spotřebitelem. Jen pro pardubický kraj by tak získali spotřebitelé 15 kontaktních míst ve vybraných obcích, kde sídlí živnostenské úřady¹⁸⁹. Pokud by v tomto ohledu nebyla možná spolupráce s živnostenskými úřady, bylo by možné uvažovat např. o informačních centrech obcí.

5.1.3 Právní úprava ochrany spotřebitele

V rámci analýzy institutů souvisejících s právní úpravou ochrany spotřebitele existuje několik ustanovení, které by bylo vhodné novelizovat. Přestože jsou nekalé obchodní praktiky právní úpravou zakázány, tak se bohužel v praxi setkáváme se snahou o jejich inovaci. Tato tendence je dána především technologickým pokrokem a vývojem v oblasti způsobů komunikace mezi spotřebitelem a podnikatelem. V dnešní době se tak v této souvislosti na poli EU diskutuje o přidání další skutkové podstaty nekalé obchodní praktiky, a to v oblasti tzv. dvojí kvality potravin. Podnikatelé uvádějí na trh „identické“ výrobky napříč členskými státy v rozdílné kvalitě, gramáži, nebo složení, a to, aniž by to dali jednoznačně na daném výrobku najevo. Toto jednání může mít dalekosáhlé důsledky pro spotřebitele, a to nejen v „sizení“, ale např. i v oblasti jeho zdraví. Bylo by vhodné toto jednání regulovat¹⁹⁰.

¹⁸⁹ MPO. Živnostenské úřady – Pardubický kraj. *BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha, 2017 [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/zivnostenske-urady-pardubicky-kraj>

¹⁹⁰ O regulaci se v době zpracování této práce diskutuje na půdě poslanecké sněmovny. Viz. ČTK. Zemědělský výbor Sněmovny navrhuje zmírnění zákazu dvojí kvality potravin ve vládní novele. *Euractiv.cz - Evropská unie v českých souvislostech* [online]. Praha, 5. února 2020 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/zemedelsky-vybor-snemovny-navrhuje-zmirneni-zakazu-dvoji-kvality-potravin-ve-vladni-novele/>

Návrh: Možným řešením zvýšení možnosti ochrany spotřebitele by pak mohly být i tzv. hromadné žaloby, o nichž se v současné době diskutuje, protože dopouští-li se podnikatel nekalého jednání vůči jednomu spotřebiteli, zpravidla tak jedná opakovaně. „Podstatou hromadných žalob je to, že umožňují různým lidem uplatnit stejné nebo podobné nároky v jediném soudním řízení. Takové nároky obvykle samostatně nedosahují takové výše, aby se lidem finančně vyplatilo je vymáhat, protože je převyšují náklady na soud. Z toho těží nepoctivé subjekty“¹⁹¹.

Z oblasti veřejnoprávní ochrany je pak poměrně efektivní řízení před ČOI, kde ČOI uloží podnikateli správní pokutu. Bohužel ale, i s ohledem na rigidnost správního řízení jde spíše o výjimečné případy, kdy je správní pokuta opravdu uložena a mnohdy je nekalými praktikami dlouhodobě zasahováno do práv spotřebitelů. Zde lze zákonodárci doporučit, aby se zamyslel nad zefektivněním způsobu hlášení podnětů ČOI ze strany spotřebitelů.

5.2 Výsledky praktické části

5.2.1 Nesoulad organizační struktury

Při komparaci organizační struktury a zákona o ČOI vyšlo najevo, že současná podoba organizačního uspořádání neodpovídá zcela znění tohoto zákona.

Návrh: Organizační strukturu je tak třeba upravit dle návrhu viz Obrázek 14, kde jsou jasně stanoveny role odpovědných ředitelů inspektorátů na úrovni ústředního inspektorátu, a nikoliv v roli podřízené ústřednímu inspektorátu. Dále je třeba nastavit koordinační roli Ústřednímu inspektorátu, který by měl přerozdělovat činnosti, které náleží metodickým a podpůrným oddělením na ústředí a oddělením technických kontrol na oblastních inspektorátech.

5.2.2 Počty, vzdělání a mzdy inspektorů

Při analýze vzdělání, mezd a počtu inspektorů vyšlo najevo, že situace v ČOI je v tomto směru alarmující. Na základě výsledků výzkumu (viz Tabulka 8) je jasné, že počet inspektorů na všech oblastních inspektorátech je tragicky nízký. Přestože dochází stále ke

¹⁹¹ ČTK. Vláda podpořila zavedení hromadných žalob. *Česká justice* [online]. Praha, 24. února 2020 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/02/vlada-podporila-zavedeni-hromadnych-zalob/>

zvyšování kvalifikace inspektorů, průběžnému vzdělávání, tak zvyšující se náročnost a složitost kontrol v důsledku množství nových témat, předpisů i technologických inovací, nedostatek kapacit je více než zjevný. Velkým problémem je zejména nízký počet vysokoškolsky vzdělaných pracovníků v technickém či právním oboru. Delegováním pravomoci technických kontrol z ústředí na regionální inspektoráty tak vniká svízelná situace. Naopak pro výkon všeobecné kontroly dostačuje středoškolské vzdělání, což ovšem komplikuje fakt, že zaměstnanci České obchodní inspekce se řídí služebním zákonem a zařazení těchto pracovníků do vyšší platové třídy pak brání zákon.

Z výzkumu je zjevné (ověřené statistickým výpočtem viz 4.2.2.1), že kontroly jsou prováděny efektivněji, a že snížení jejich celkového počtu nevedlo ke snížení počtu pozitivních případů, ovšem to samo o sobě nestačí. Vzhledem k tomu, že v současnosti vychází intervalová kontrola podnikatelského subjektu až po 41,5 letech (příklad pro Inspektorát Královéhradecký a Pardubický, viz Tabulka 9), jedná se o nedostatečný výsledek. Ze statistik je potom jasné, že jsou inspektoři téměř naplno vytíženi řešením podaných podnětů, kterých bylo např. za rok 2018 téměř 20 tis., zatímco kontrol bylo provedeno 29 tis. Pouhých 9 tis. kontrol mohlo být věnováno intervalovým či plánovaným kontrolám za celý rok.

Návrh: Tento nepříznivý výsledek je možné vyřešit pouze jediným opatřením, a to zvýšením počtu inspektorů na všech oblastních inspektorátech České obchodní inspekce. Pokud by se měl interval plánovaných kontrol u jednoho subjektu snížit na např. 14 let, bylo by zapotřebí na Inspektorátu Královéhradeckém a Pardubickém zaměstnávat 3x více inspektorů.

5.2.3 Technické zázemí inspektorů

Inspektoři České obchodní inspekce vykonávají kontroly vždy ve dvojicích a jejich výkon kontroly je samozřejmě limitován i tím, že se musí ke kontrolovanému subjektu dopravit. Zároveň s sebou mají množství techniky, se kterou na místě pracují. Už to, že po každé kontrole musí vystavit protokol, který musí být podepsán kontrolovaným subjektem, pro inspektora znamená nutnost přenosné, ale zároveň odolné tiskárny.

Návrh: Rozlišovat regiony, ve kterých probíhají kontroly a dle těchto specifík pořizovat firemní automobily. Jiné nároky bude mít pohyb inspektora v oblasti nížin a jiné

nároky zase v horských, těžko dostupných oblastech. Inovovat techniku, kterou inspektoři používají a přizpůsobit se tak moderní době. Např. zmíněný problém s tiskárnami by bylo možné vyřešit i na legislativní úrovni. Pokud by protokol z kontroly byl zaslán kontrolovanému subjektu do datové schránky, nebylo by nutné taková zařízení používat a ani ztrácet čas s tiskem a administrací podepsaných protokolů. V tomto směru by stačila úprava zákona, při které by bylo nařízeno OSVČ povinné zřízení datových schránek, a ne pouze dobrovolné jako je tomu nyní.

5.2.4 Nedostatky právní úpravy při kontrolách prodeje alkoholu a tabáku

Z analýzy zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, a řízené diskuze s pracovníky České obchodní inspekce vyplývají dva zásadní návrhy na změnu právních předpisů.

První se týká absurdity u prodeje alkoholu a tabáku. Česká obchodní inspekce nemůže sankcionovat přestupce, pokud zjistí prodej tabákových výrobků osobám mladším 18 let. Konkrétní zjištění musí Česká obchodní inspekce postoupit obecnímu úřadu. U prodeje alkoholu osobám mladším 18 let naopak sama Česká obchodní inspekce vede správní řízení a sankcionuje. Dva společensky stejně škodlivé činy mají rozdílný režim sankcionování, což postrádá logiku. De lege ferenda by se obě tato řízení měla sjednotit pod Českou obchodní inspekci, tak aby projednávala jak prodej alkoholu, tak prodej tabáku osobám mladším 18 let.

Druhým problémem je ochrana identity figurantů. Jak je uvedeno v kapitole 4.5, tak jde o nezletilé osoby mladší 18 let, které simulují běžné prodejní zvyklosti této věkové skupiny lidí. Tito nezletilí figuranti se např. v restauraci, večerce nebo supermarketu pokouší zakoupit alkohol. Bohužel jsou v tomto velmi často úspěšní. Tito nezletilí figuranti však v průběhu správního řízení, ani případného soudního řízení, nejsou nijak chráněni. Jejich identita je tedy před přestupcem odkryta a není žádná záruka, že se jim přestupce nebude chtít za leckdy vysoké pokuty mstít. De lege ferenda je potřeba zákonné ustanovení s jasnou formulací, tak aby nezletilí figuranti měli ochraně svou totožnost i v případě správního či soudního řízení.

6 Závěr

Spotřebitel byl, je a vždy bude tou slabší stranou. Ve srovnání s podnikatelem prostě vždy tahá za kratší konec provázku. Spotřebitel neuzavírá každodenně desítky smluv, nemá dostatek informací o produktech a službách jako podnikatel či nemá tolik finančních prostředků na kvalitní právní zastoupení. Proto je důležitá regulace spotřebitelských vztahů, tak aby slabší postavení spotřebitele nebylo zneužíváno.

Právo upravuje soukromoprávní i veřejnoprávní aspekty ochrany spotřebitele. Soukromoprávní ochrana spotřebitele je ochranou následnou. Orgánem ochrany spotřebitele je v soukromoprávní úpravě vždy soud. Pro realizaci soukromoprávní ochrany je proto nutné, aby se jednáním podnikatele poškozený spotřebitel sám domáhal prostřednictvím podání žaloby nápravy.

Diplomová práce se zabývá veřejnoprávní úpravou ochrany spotřebitele. Veřejnoprávní ochrana umožňuje sankcionovat porušení práv a povinností bez konkrétního potřebného jednání spotřebitele, nastupuje tedy obvykle z vůle státního orgánu, prostřednictvím správního řízení. Veřejnoprávní ochranu, která spojuje jak ochranu následnou (udílení pokut), tak i ochranu preventivní (např. pozastavení živnostenského oprávnění, zákaz prodeje), je pro spotřebitele komfortnější, než je ochrana soukromoprávní. Oproti soudnímu řízení je řízení před správními orgány nesporně rychlejší a pružnější. Za symbol veřejnoprávní ochrany spotřebitele lze považovat Českou obchodní inspekci, které se tato práce věnuje jak z pohledu teorie, tak po praktické stránce.

Diplomová práce má kromě jiného dvě základní části. První částí jsou teoretická východiska a druhou potom vlastní praktická část. Teoretická část byla rozčleněna na dva problémové okruhy, a to postavení a ochrana spotřebitele a postavení a činnost České obchodní inspekce. První kapitola v této části byla věnována vymezení ochrany spotřebitele a dozoru nad ochranou spotřebitele. Na spotřebitele je nahlíženo v právním řádu ze dvou hledisek, a to jak ze soukromoprávního, tak z veřejnoprávního a obě tato hlediska jsou zakotvena v zákonech. Nad ochranou spotřebitele je vykonáván dozor, a to dozorovými orgány, které jednak kontrolují, zdali výrobci či prodejci zboží a služeb dodržují platné zákony a zároveň některé z těchto orgánů nabízejí i konzultační a poradenskou činnost jako je tomu právě v případě České obchodní inspekce. Dozorovou činnost vykonávají na základě

vlastních plánovaných kontrol anebo také na základě podnětů spotřebitelů. Dozorové orgány se v některých oblastech kontroly doplňují, kde mají oproti České obchodní inspekci výlučné postavení anebo se jejich pravomoci překrývají např. kontroly vybraných ustanovení inspektory ČOI a živnostenského úřadu (viz 3.1.4). Tyto sdílené pravomoci jsou často důvodem, proč vnikají duplicitní kontroly, které pak zatěžují zejména kontrolované subjekty. Na základě tohoto zjištění a analýzy dozorových kompetencí v zákoně o ochraně spotřebitele byla v podkapitole 5.1.1 navržena opatření, která zahrnují větší propojení a spolupráci obou dozorových orgánů formou např. sdílených databází výsledků kontrol či plánovaných kontrol.

Ve druhé kapitole teoretické části byl nejprve zkoumán vývoj organizační struktury České obchodní inspekce za posledních deset let. Výzkum ukázal, že ČOI prošla významnými organizačními i personálními změnami. Přestože ČOI nabízí své poradenské a konzultační služby, fyzicky dostupná je pouze v místě příslušného inspektorátu. Jednou z navržených úprav v podkapitole 5.1.2 je přiblížení se spotřebiteli tím, že by vznikly prostory pro poradenskou a konzultační činnost např. na živnostenských úřadech, kde by měl spotřebitel přímé audiovizuální spojení s operátorem ČOI. Organizační struktura byla podrobněji zkoumána v praktické části, kde vyšlo najevo, že současné organizační schéma neodpovídá znění zákona o ČOI a v kapitole 4.1. byla proto navržena úprava schématu, kde jsou ředitelé inspektorátů podřízeni ústřednímu řediteli a nepodléhají ústřednímu inspektorátu. Při podrobném zkoumání vývoje počtu a struktury zaměstnanců ČOI bylo zjištěno, že v posledních letech došlo ke snížení počtu zaměstnanců, a to i přesto, že vzrostl počet podání spotřebitelů a rozšířila se oblast kontrolovaných témat. Konkrétně pro Inspektorát Hradecký a Pardubický bylo zjištěno (viz kapitola 4.1), že následnou kontrolu v rámci intervalových kontrol by bylo možné vykonat až po 41 letech. V podkapitole 5.2.2 je potom navrženo jediné možné řešení, a to nábor dalších inspektorů. Nedostatek inspektorů je především na technických kontrolách, kde scházejí pracovníci s požadovaným vysokoškolským vzděláním technického typu (strojní, elektro aj). Průzkum mezd potvrdil, že inspektoři jsou podhodnoceni a skutečnost, že se zaměstnanci ČOI řídí služebním zákonem, ztěžuje situaci zejména u středoškoláků, kteří nemohou dosáhnout na odpovídající platovou třídu. Privátní sektor je potom pro ně z pohledu mzdy mnohem atraktivnější. Samozřejmě jsou zde i další faktory, které by mohly usnadnit práci inspektorům, a to především modernizace technického vybavení počínaje příslušnými služebními vozy, které

odpovídají podmínkám výkonu kontrol a pak také inovace notebooků, přenosných tiskáren, měřidel atd. (viz podkapitola 5.2.3).

Analýza počtu provedených kontrol v kapitole 4.2 poskytuje podrobnější pohled na situaci jak pro celé území, tak na jednotlivých inspektorátech. Prakticky na všech inspektorátech bylo možné vysledovat v posledních letech snížený počet provedených kontrol, nicméně se zvýšil poměr kontrol s pozitivním zjištěním. Prohlášení České obchodní inspekce ve výročních zprávách včetně názoru ředitele, že tato skutečnost vypovídá o důkladnějších a efektivnějších kontrolách byl následně v podkapitole 4.2.2.1 ověřen i statisticky. Regresní analýza potvrdila, že mezi počtem vykonaných kontrol a počtem kontrol s pozitivním zjištěním existuje významná závislost. Zároveň je v posledních letech možné vysledovat mírně rostoucí pozitivní trend v procentuálním vyjádření kontrol s pozitivním zjištěním, což vedlo k odhadu pro rok 2020, kdy na základě predikce vyšlo, že v roce 2020 by mohlo být vykonáno 22178 kontrol a z nich by mělo být 47,7 % kontrol s pozitivním zjištěním při stávajícím personálním obsazení. Model nezahrnuje možnost, že by docházelo k výrazně odpovědnějšímu chování kontrolovaných subjektů, a to především proto, že trendová křivka počtu podaných podnětů ze strany spotřebitelů za posledních 7 let je jen mírně degresivní.

V podkapitole 3.2.4 byla zkoumána působnost a pravomoci České obchodní inspekce. Z analýzy vyplynulo, že zákon o České obchodní inspekci, kterým se ČOI řídí, byl za dobu své existence, což je od roku 1986, novelizován 29krát. Mezi faktory, které vyvolávaly změny, patřila zejména transformace ekonomiky po roce 1989, harmonizace s právními předpisy EU a také technologický pokrok a s ním spojený rozvoj internetového prodeje. Z podrobného rozboru významných čtyř zákonů, které novelizovaly zákon o ČOI v posledních pěti letech, vyšlo najevo, že bylo uděleno mnoho nových důležitých kompetencí inspektorům ČOI. Nyní mohou inspektoři provádět kontroly se skrytou identitou, nahlížet do uzamčených prostor, pořizovat skryté záznamy či kontrolovat podnikání na internetu. Se zákonem o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, získali také inspektoři širší oblast kontroly a nově mohou kontrolovat také podávání alkoholu mladistvým (viz podkapitola 3.2.4.3). Při těchto kontrolách spolupracuje ČOI s najatými mladistvými figuranty a tyto kontroly jsou velice efektivní. Jak však bylo zjištěno na základě analýzy a řízeného rozhovoru (viz příloha D), v legislativě existuje prostor nebo

spíše nutnost pro zlepšení (viz podkapitola 5.2.4). Prvním nedostatkem je nesoulad, kdy při prodeji alkoholu nezletilým osobám může ČOI vést správní řízení a udělit sankce, zatímco při zjištění prodeje tabákových výrobků nezletilým musí zjištění postoupit obecnímu úřadu. Druhým, a to závažným problémem je ochrana identity figurantů. Figuranti nejsou v případě správního ani soudního řízení chráněni a jejich identita je odkryta, což představuje pro figuranty do budoucna bezpečnostní riziko.

Kontrola prodeje alkoholu rovněž patří mezi nejčetnější kontroly inspektorů ČOI, za rok 2018 jich vykonala 6729, což je více než čtvrtina všech vykonaných kontrol (viz kapitola 4.3). Co se však týče počtu kontrol se zjištěním, tak v této oblasti již několik let vede v porušování předpisů v oblasti internetového prodeje. V roce 2018 byla pozitivní zjištění v 85,8 % uskutečněných kontrol. Analýza porušení předpisů internetového prodeje odhalila, že tato vysoká procenta porušení jsou rovnoměrně rozložena na celém území, resp. všech inspektorátech. Statistickou metodou v kapitole 4.4 bylo dokázáno, že žádný z regionálních inspektorátů se v tomto vysokém počtu nevymyká. Vysvětlení bylo doplněno pracovníkem Inspektorátu Královehradeckého a Pardubického, který sdělil, že kontroly e-shopů se provádějí podle jejich sídla a vzhledem k tomu, že stále vznikají nové e-shopy a mnoho spotřebitelů nakupuje v zahraničí, tak je zjišťováno přibližně stejné procento porušení na všech inspektorátech.

7 Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

- [1] GERLOCH, A. *Teorie práva*. 5. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 8073802333.
- [2] *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-750-6.
- [3] MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 7., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-680-7.
- [4] MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK. *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjícím trhu*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-745-3.
- [5] NAHODIL, T., HRABÁK, J. *Správní řád s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou*. 4., aktualizované vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012
- [6] VEDRAL, Josef. *Kontrolní řád: komentář*. Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2015. ISBN 978-80-7273-175-6.
- [7] VÍTOVÁ, Blanka. *Zákon o ochraně spotřebitele: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-984-7.

Internetové zdroje

- [8] ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2007 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>
- [9] ČOI. Otevřená data. *ČOI* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/pro-spotrebitele/otevrena-data/>
- [10] ČOI. TISKOVÁ ZPRÁVA: MPO a ČOI: Sněmovna schválila posílení pravomocí České obchodní inspekce. *ČOI* [online]. Praha: ČOI, 2017, 9. červen 2017 [cit. 2020-02-18]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/mpo-a-coi-snemovna-schvalila-posileni-pravomoci-ceske-obchodni-inspekce/>
- [11] ČTK. České firmy mají vysokou fluktuaci zaměstnanců. *Podnikatel.cz - největší server pro podnikatele v ČR* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/ceske-firmy-maji-vysokou-fluktuaci-zamestnancu/>
- [12] ČTK. ČOI kvůli úsporám propustí v regionech 23 zaměstnanců, posílí centrálu. *Novinky.cz* [online]. 2010, 29. prosinec 2010 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kariera/clanek/coi-kvuli-usporam-propusti-v-regionech-23-zamestnancu-posili-centralu-72574>

- [13] ČTK. Vláda podpořila zavedení hromadných žalob. *Česká justice* [online]. Praha, 24. února 2020 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/02/vlada-podporila-zavedeni-hromadnych-zalob/>
- [14] ČTK. Zemědělský výbor Sněmovny navrhuje zmírnění zákazu dvojí kvality potravin ve vládní novele. *Euractiv.cz - Evropská unie v českých souvislostech* [online]. Praha, 5. února 2020 [cit. 2020-03-18]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/zemedelsky-vybor-snemovny-navrhuje-zmirneni-zakazu-dvoji-kvality-potravin-ve-vladni-novele/>
- [15] ČTK. Změna v ČOI: sedm ředitelů dostalo výpověď. *Týden.cz* [online]. Praha, 2007, 5. duben 2007 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/byznys/cesko/zmena-v-coi-sedm-reditelu-dostalo-vypoved_7726.html?showTab=diskutovane
- [16] MPO, odbor 21100. Rozhraničení působnosti mezi živnostenskými úřady, SZPI a ČOI v případě udělování sankcí za nekalé obchodní praktiky podle zákona o ochraně spotřebitele. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. Praha, 2018, 3. prosinec 2018 [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/ministerstvo/aplikace-zakona-c-106-1999-sb/informace-zverejnovane-podle-paragrafu-5-odstavce-3-zakona/rozhraniceni-pusobnosti-mezi-zivnostenskymi-urady--szpi-a-coi-v-pripade-udelovani-sankci-za-nekale-obchodni-praktiky-podle-zakona--241878/>
- [17] MPO. Statistické údaje o podnikatelích. Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/>
- [18] MPO. Živnostenské úřady – Pardubický kraj. *BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha, 2017 [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/zivnostenske-urady-pardubicky-kraj>
- [19] Orgány veřejné správy. *Portalgov* [online]. Praha, 2012, 12.3.2012 [cit. 2020-01-02]. Dostupné z: <http://portalgov.cz/verejna-sprava/organy-verejne-spravy>
- [20] RYBOVÁ, Romana. Pracovníci ČOI se schovají za falešnou identitu. Cílem je vyšší ochrana spotřebitelů. *E15* [online]. Praha, 2017, 30. srpna 2017, , 1 [cit. 2020-02-18]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/finexpert/nakupujeme/pracovnici-coi-se-schovaji-za-falesnou-identitu-cilem-je-vyssi-ochrana-spotrebitelu-1336762>

Právní předpisy

- [21] Nařízení vlády č. 98/1952 Sb., o státní obchodní inspekci
- [22] Nařízení vlády č. 76/1958 Sb., o Státní inspekci jakosti potravinářských a zemědělských výrobků

- [23] Novela z. o České obchodní inspekci: Sněmovní tisk 995. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. Praha: psp, 2016, 15.12.2016 [cit. 2020-01-16]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=995>
- [24] Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/29/ES ze dne 11. května 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu.
- [25] Tisk 828 Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2013 – 2017
<https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=828&CT1=0>
- [26] VLÁDA ČR. Usnesení č. 1316. *Dokumenty vlády* [online]. Praha, 2006 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z:
[https://kormoran.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/B3A5BA4E4AEF0E2EC1257225002937B9/\\$FILE/uv061115.1316.doc](https://kormoran.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/B3A5BA4E4AEF0E2EC1257225002937B9/$FILE/uv061115.1316.doc)
- [27] Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- [28] Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů.
- [29] Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů
- [30] Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů
- [31] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [32] Zákon č. 122/1962 Sb., o státní zemědělské, potravinářské a obchodní inspekci
- [33] Zákon č. 145/2010 Sb., Zákon o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů.
- [34] Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů
- [35] Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů.
- [36] Zákon č. 264/2017 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.
- [37] Zákon č. 378/2015 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- [38] Zákon č. 500/2004Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- [39] Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.
- [40] Zákon č. 122/1962 Sb., o státní zemědělské, potravinářské a obchodní inspekci

8 Přílohy

A. Regresní analýza – výpočet závislosti

Cílem regresního modelu je stanovení očekávaného poměru mezi pozitivními nálezy a celkovými kontrolami v roce 2019 při stanoveném počtu kontrol. Odhad bude proveden pomocí programu Excel.

Rozsah souboru (n): 10

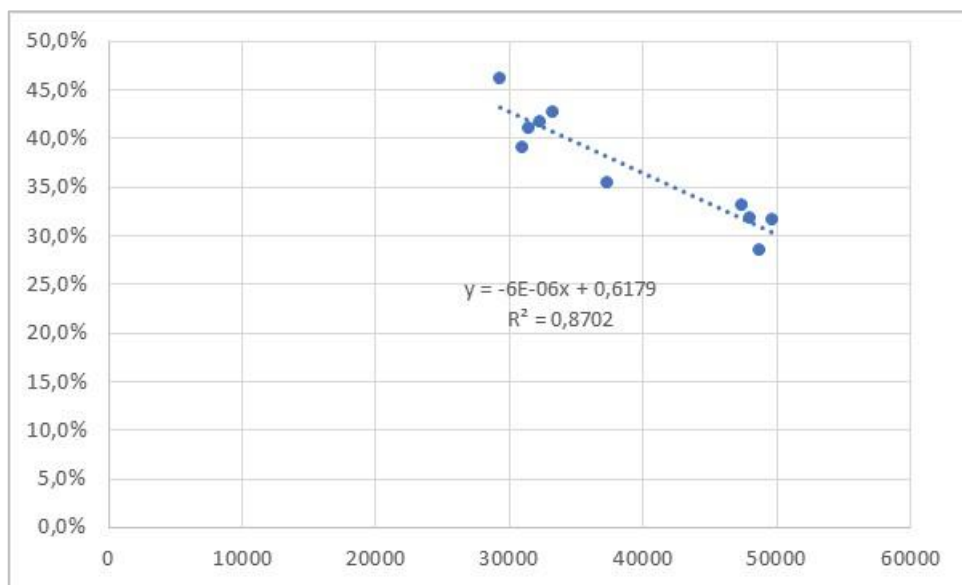
Nezávislá proměnná (x): počet kontrol

Závislá proměnná (y): zjištěná porušení v %

Hladina významnosti: $\alpha=0,05$

$$Y = a + bx$$

Obrázek 45 Lineární regrese

Zdroj: vlastní výpočet

$$Y = -6,4E - 06x + 0,6179$$

Tabulka 11 Výpočet koeficientů

<i>Regresní statistika</i>	
Násobné R	0,93287
Hodnota spolehlivosti R	0,870247
Nastavená hodnota spolehlivosti R	0,854027
Chyba stř. hodnoty	0,022151
Pozorování	10

ANOVA					
	Rozdíl	SS	MS	F	Významnost F
Regrese	1	0,026327	0,026327	53,65543	8,1888E-05
Rezidua	8	0,003925	0,000491		
Celkem	9	0,030252			

	Koeficienty	Chyba stř. hodnoty	t Stat	Hodnota P	Dolní 95%	Horní 95%	Dolní 95,0%	Horní 95,0%
Hranice	0,61791731	0,034378765	17,97381	9,4155E-08	0,538639734	0,6971949	0,53863973	0,69719488
kontrol	-6,351E-06	8,67052E-07	-7,32499	8,1888E-05	-8,35057E-06	-4,35E-06	-8,351E-06	-4,3517E-06

Zdroj: vlastní výpočet.

Korelační koeficient $r = 0,93287$

Koeficient determinace $r^2 = 0,8702 \rightarrow 87 \%$

Kritéria závislosti:

0 až 0,3 slabá závislost

0,31 až 0,7 střední závislost

0,71 až 1 silná závislost

Dle škály závislosti je výsledný korelační koeficient o hodnotě 0,93 dokazuje silnou závislost mezi sledovanými proměnnými.

Uvedený model vysvětluje 87 % variability vztahů mezi počtem provedených kontrol a zjištěných porušení v %. Reziduum (rozdíl mezi modelem a realitou) je 13 %, které uvedený model nevysvětluje.

ANOVA (test rozptylu)

$H_0: \beta = 0$ (závislost mezi počtem provedených kontrol a zjištěných porušení v % není)

$H_1: \beta \neq 0$ (závislost mezi počtem provedených kontrol a zjištěných porušení v % je)

$F = 53,655$

$$\alpha = 0,05$$

$$p = 0,0000818$$

$p < \alpha \rightarrow H_0$ zamítáme

Hodnota „p“ je menší než alfa, chyba je nízká, tudíž nulovou hypotézu zamítáme. Podařilo se prokázat, že závislost mezi počtem provedených kontrol a zjištěných porušení v % existuje.

T-TEST (regresní koeficienty)

$H_0: \beta = 0$ (závislost mezi počtem provedených kontrol a zjištěných porušení v % není)

$H_1: \beta \neq 0$ (závislost mezi počtem provedených kontrol a zjištěných porušení v % je)

$$\alpha = 0,05$$

$$t = -7,325$$

$$p = 0,0000818$$

$p < \alpha \rightarrow H_0$ zamítáme

Hodnota „p“ je menší než alfa, tudíž nulovou hypotézu zamítáme. Podařilo se prokázat, že existuje vztah mezi proměnnými. Regresní koeficient je významný a model je tedy možno zobecnit na základní soubor.

Vzhledem k tomu, že se podařilo přímo z ČOI nyní získat souhrnná data i za rok 2019, bude možné porovnat rozdíl mezi odhadem z rovnice a skutečností. V roce 2019 bylo provedeno 26 920 kontrol.

$$Y = -6,4E - 06x + 0,6179$$

$$Y = -6,4E - 06 * (26920) + 0,6179$$

$$Y = 0,446944$$

Z rovnice vyplývá, že z počtu 26 920 kontrol by mělo být 44,69 % zjištěných porušení, tedy 12 032 kontrol se zjištěním.

Tabulka 12 Porovnání odhadu se skutečností

	Počet kontrol	Se zjištěním	Zjišt. porušení v %
Odhad	26 920	12 032	44,69
Skutečnost	26 920	12 046	44,7

Zdroj: vlastní výpočet.

Jak je vidět v tabulce, tak výpočet je téměř shodný se skutečností. Dle výpočtu mělo být 12032 kontrol s pozitivním zjištěním a ve skutečnosti jich bylo 12046.

B. Regresní analýza – predikce

Nyní bude pomocí regresní funkce stanovena závislost „zjištění porušení v %“ na čase a stanovena predikce tohoto ukazatele pro rok 2020.

Rozsah souboru (n): 11

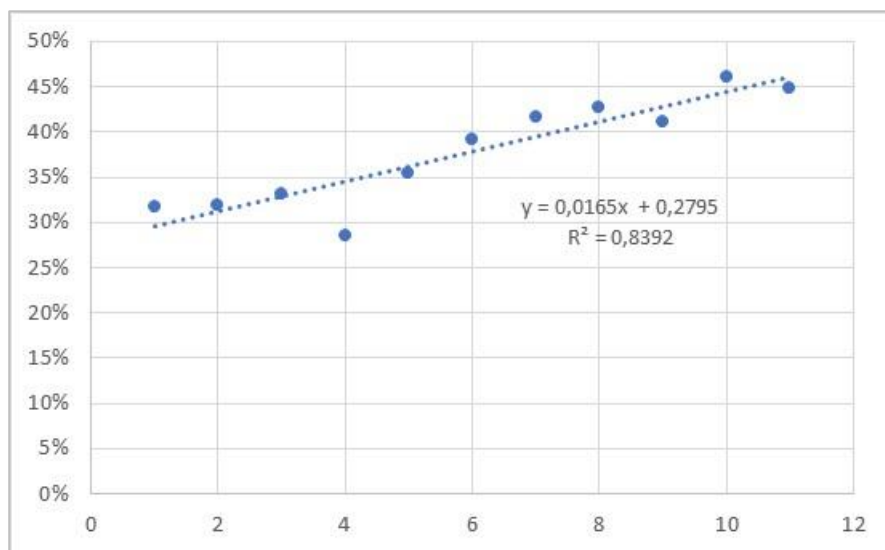
Nezávislá proměnná (x): roky

Závislá proměnná (y): zjištěná porušení v %

Hladina významnosti: $\alpha=0,05$

$$Y = a + bx$$

Obrázek 46 Lineární regrese

Zdroj: vlastní výpočet.

$$Y = 0,0165x + 0,2795$$

Tabulka 13 Výpočet koeficientů

<i>Regresní statistika</i>	
Násobné R	0,916054836
Hodnota spolehlivosti R	0,839156462
Nastavená hodnota spolehlivosti R	0,821284958
Chyba stř. hodnoty	0,02519393
Pozorování	11

ANOVA					
	<i>Rozdíl</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Významnost F</i>
Regrese	1	0,029803939	0,02980394	46,95499896	7,4535E-05
Rezidua	9	0,005712607	0,00063473		
Celkem	10	0,035516546			

	<i>Koeficienty</i>	<i>Chyba stř. hodnoty</i>	<i>t Stat</i>	<i>Hodnota P</i>	<i>Dolní 95%</i>	<i>Horní 95%</i>	<i>Dolní 95,0%</i>	<i>Horní 95,0%</i>
Hranice	0,279531524	0,016292153	17,1574325	3,49369E-08	0,242676112	0,31638694	0,24267611	0,31638694
Rok	0,016460404	0,002402147	6,85237178	7,4535E-05	0,01102637	0,02189444	0,01102637	0,02189444

Zdroj: vlastní výpočet.

Korelační koeficient $r = 0,91605$

Koeficient determinace $r^2 = 0,8391 \rightarrow 84 \%$

Kritéria závislosti:

0 až 0,3 slabá závislost

0,31 až 0,7 střední závislost

0,71 až 1 silná závislost

Dle škály závislosti je výsledný korelační koeficient o hodnotě 0,92 dokazuje silnou závislost mezi sledovanými proměnnými.

Uvedený model vysvětluje 84 % variability vztahů mezi zjištěnými porušeními v % a časem. Reziduum (rozdíl mezi modelem a realitou) je 16 %, které uvedený model nevysvětluje.

ANOVA (test rozptylu)

$H_0: \beta = 0$ (závislost mezi časem a zjištěných porušení v % není)

$H_1: \beta \neq 0$ (závislost mezi časem a zjištěných porušení v % je)

$F = 46,95$

$\alpha = 0,05$

$p = 0,0000745$

$p < \alpha \rightarrow H_0$ zamítáme

Hodnota „p“ je menší než alfa, chyba je nízká, tudíž nulovou hypotézu zamítáme. Podařilo se prokázat, že závislost mezi časem a zjištěných porušení v % existuje.

T-TEST (regresní koeficienty)

$H_0: \beta = 0$ (závislost mezi časem a zjištěných porušení v % není)

$H_1: \beta \neq 0$ (závislost mezi časem a zjištěných porušení v % je)

$\alpha = 0,05$

$t = 6,852$

$p = 0,0000745$

$p < \alpha \rightarrow H_0$ zamítáme

Hodnota „p“ je menší než alfa, tudíž nulovou hypotézu zamítáme. Podařilo se prokázat, že existuje vztah mezi proměnnými. Regresní koeficient je významný a model je tedy možno zobecnit na základní soubor.

Odhad pro rok 2020:

$$Y = 0,0165x + 0,2795$$

$$Y = 0,0165 * 12 + 0,2795$$

$$Y = 0,47705$$

Po dosazení do rovnice vychází, že v roce 2020 by měla být hodnota „zjištěných porušení v %“ přibližných 47,7 %.

V tuto chvíli je možné využít rovnici, která vyjadřuje vztah mezi počtem kontrol a „hodnotou zjištěných porušení v %“, mírně ji upravit a získat tak i odhad jaký počet kontrol by se měl uskutečnit.

$$Y = -6,4E - 06x + 0,6179$$

$$6,4E - 06x = 0,6179 - Y$$

$$x = \frac{0,6179 - Y}{6,4E - 06}$$

$$x = 22178,82$$

Pokud trend naznačuje, že by v roce 2020 mělo být 47,7 % zjištěných porušení, pak by toho mělo být dosaženo při uskutečnění přibližně 22178 kontrol.

C. Porovnání středních hodnot – ANOVA

Data byla získána z inspektorátu ČOI a výpočet bude proveden v programu STATISTICA. Testování bude prováděno na hladině $\alpha = 0,05$.

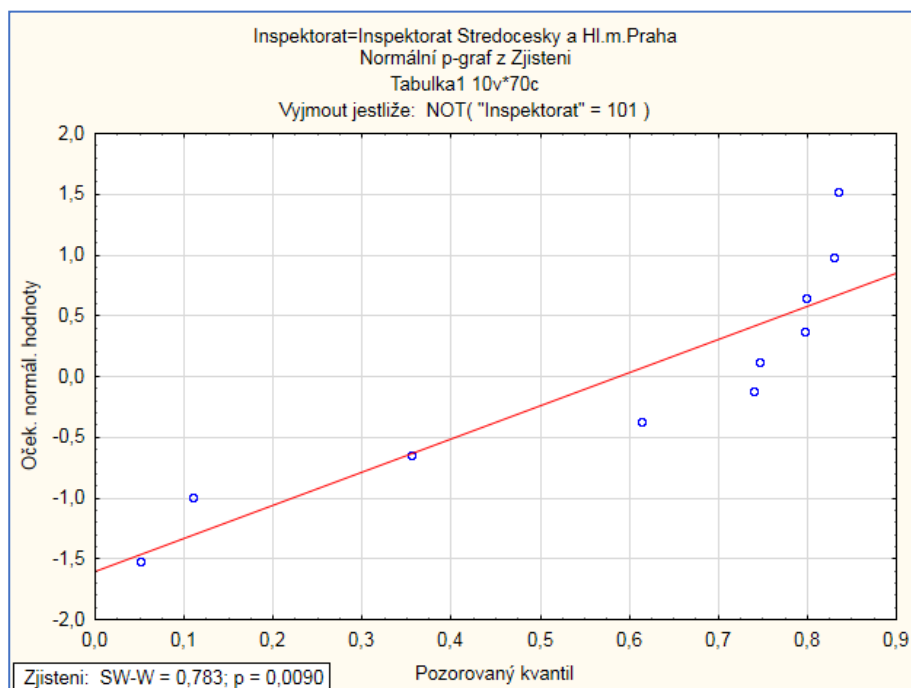
Test bude hodnotit porovnání středních hodnot pro více nezávislých vzorků. Pro výběr vhodného testu je zapotřebí dodržet několik podmínek.

1. Test nezávislosti
2. Test normality
3. Test shody rozptylů

První podmínka je splněna jelikož každé pozorování se týká právě jednoho inspektorátu a jednoho tzv. zjištění.

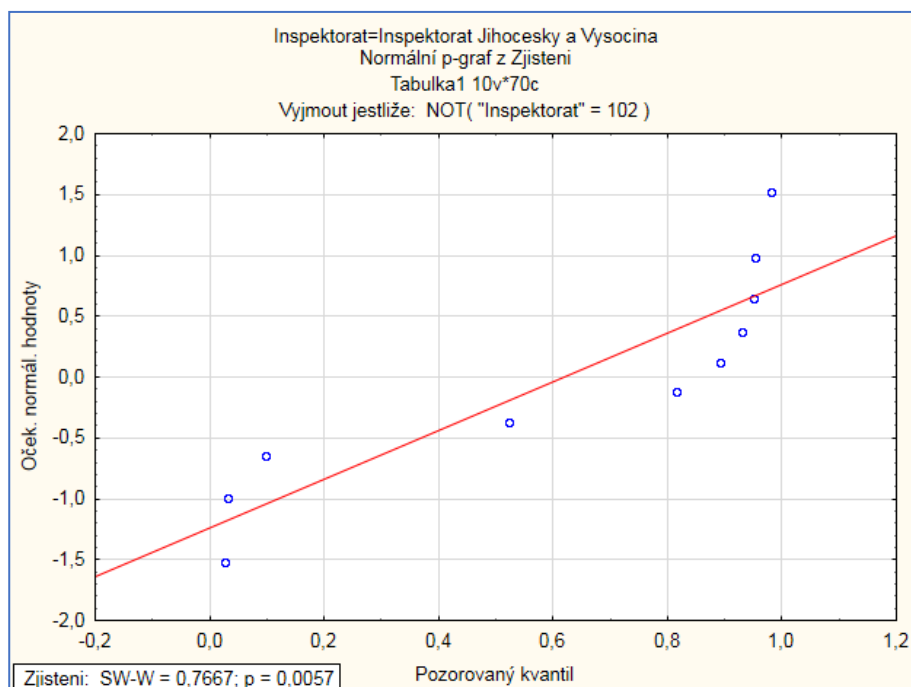
Druhá podmínka byla otestována pomocí grafu a Shapiro-Wilkův testem, výsledky jsou viditelné v grafech. Pro každou skupinu (jednotlivé inspektoráty) je vyjádřen graf rozdělení pravděpodobnosti.

Obrázek 47 Test normality pro Inspektorát Středočeský a Hl.m. Praha

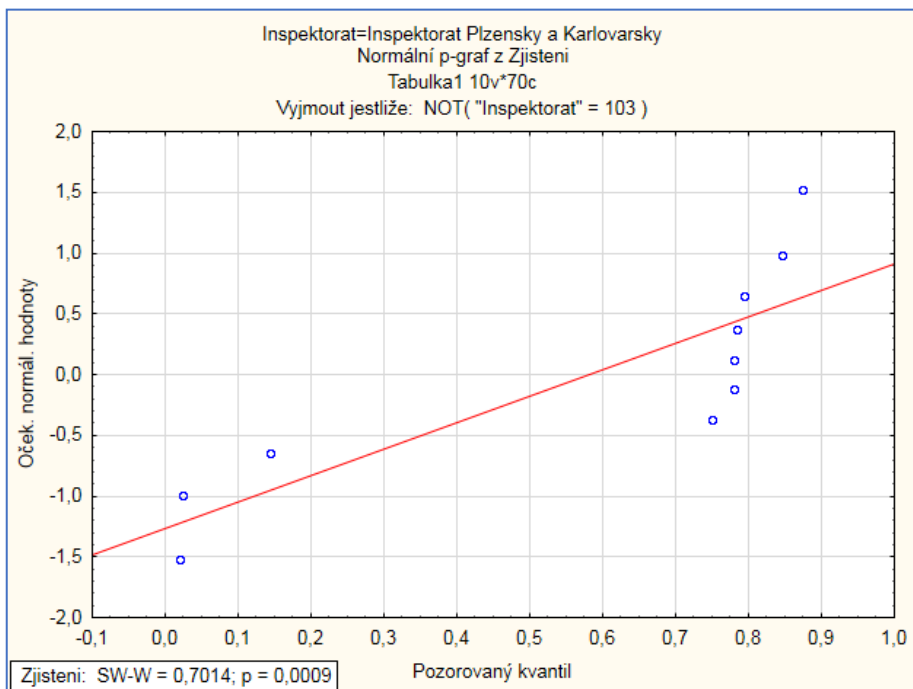
Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Obrázek 48 Test normality pro Inspektorát Jihočeský a Vysočina

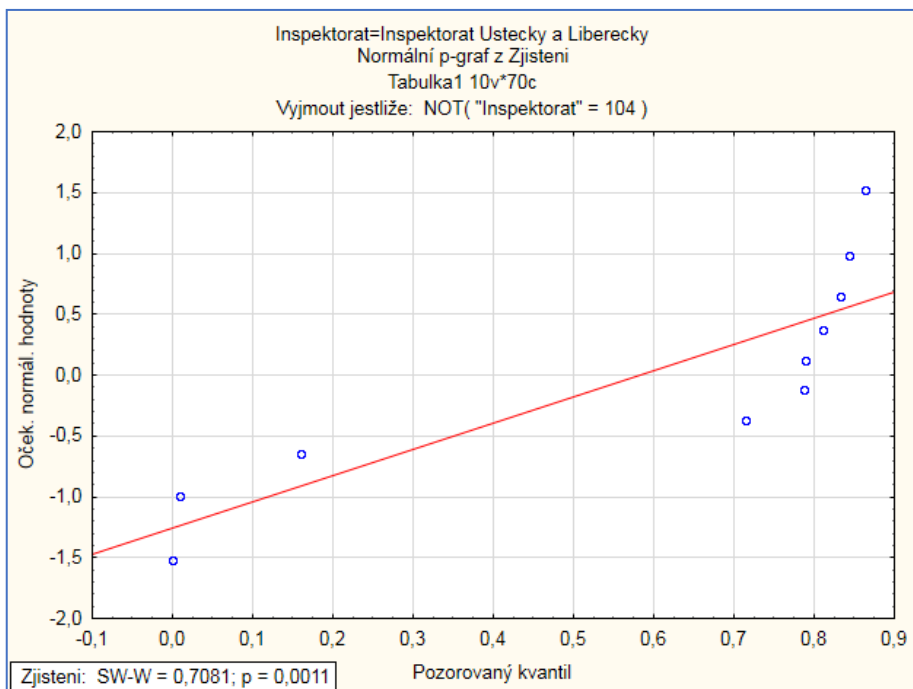
Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Obrázek 49 Test normality pro Inspektorát Plzeňský a Karlovarský

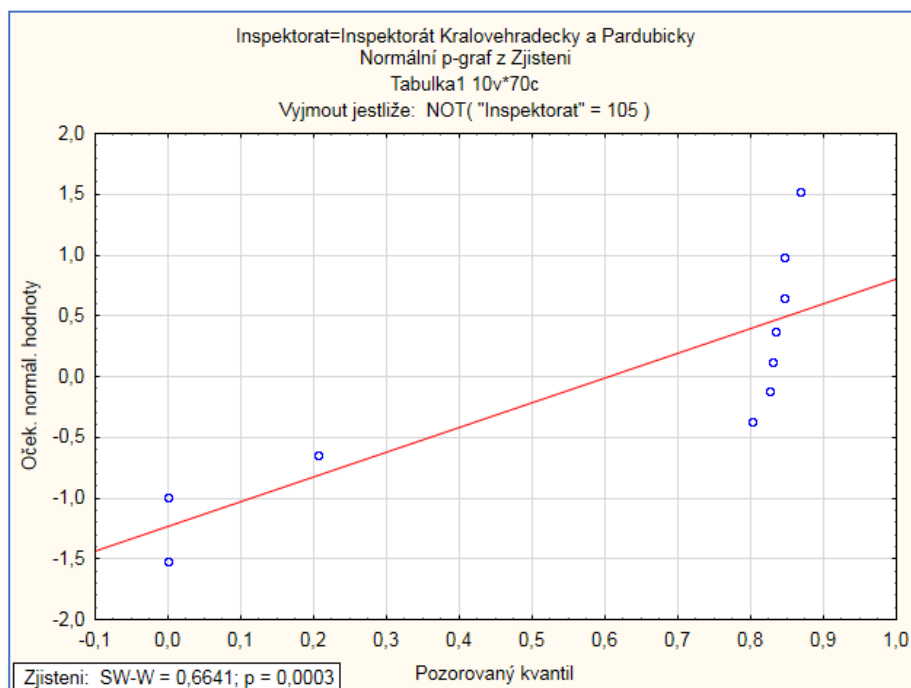
Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Obrázek 50 Test normality pro Inspektorát Ústecký a Liberecký

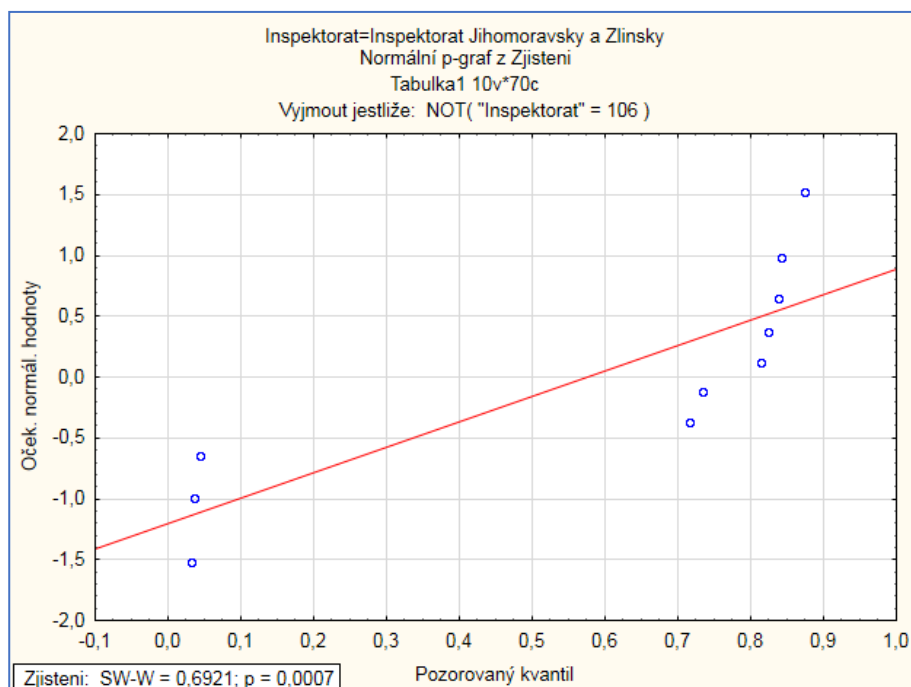
Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Obrázek 51 Test normality pro Inspektorát Královéhradecký a Pardubický

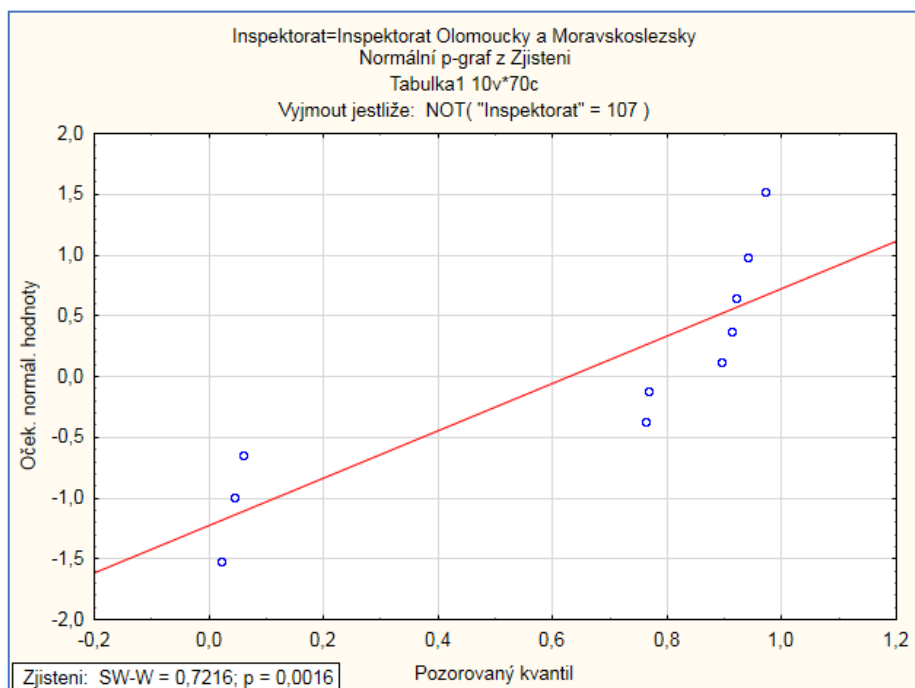
Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Obrázek 52 Test normality pro Inspektorát Jihomoravský a Zlínský

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

Obrázek 53 Test normality pro Inspektorát Olomoucký a Moravskoslezský

Zdroj: ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE. Výroční zprávy ČOI 2009 až 2018. Praha: ČOI. *Česká obchodní inspekce* [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/vyrocní-zpravy/>, vlastní úprava.

K tomu, aby byla splněna podmínka normality, je třeba, aby p-hodnota byla větší než hladina α .

Tabulka 14 Výsledky testu normality

Inspektoráty	p-hodnota	Test normality
Středočeský a Hl.m.Praha	0,0090	Nesplněn
Jihočeský a Vysočina	0,0057	Nesplněn
Plzeňský a Karlovarský	0,0009	Nesplněn
Ústecký a Liberecký	0,0011	Nesplněn
Královéhradecký a Pardubický	0,0007	Nesplněn
Jihomoravský a Zlínský	0,0016	Nesplněn
Olomoucký a Moravskoslezský	0,0003	Nesplněn

Zdroj: vlastní výpočty.

V tuto chvíli je jasné, že nelze použít žádný z parametrických testů a není třeba testovat ani třetí podmínku. K testování bude zvolen neparametrický test pro nezávisle proměnné tzv. Kruskal-Wallisův test.

H_0 – Neexistuje významný vliv Inspektorátu na počet pozitivních zjištění

H_1 – Existuje významný vliv Inspektorátu na počet pozitivních zjištění

$\alpha = 0,05$

Tabulka 15 Výsledky Kruskal-Wallisova testu

		Kruskal-Wallisova ANOVA založ. na poř.; Zjištění (Tabulka1) Nezávislá (grupovací) proměnná : Inspektorat Kruskal-Wallisův test: $H (6, N= 70) =3,998378$ $p =,6769$			
Závislá: Zjištění	Kód	Počet platných	Součet pořadí	Prům. Pořadí	
Inspektorat Stredočesky a Hl.m.Praha	101	10	303,0000	30,30000	
Inspektorat Jihocesky a Vysocina	102	10	430,0000	43,00000	
Inspektorat Plzensky a Karlovarsky	103	10	310,0000	31,00000	
Inspektorat Ustecky a Liberecky	104	10	319,0000	31,90000	
Inspektorát Kralovehradecky a Pardubicky	105	10	373,0000	37,30000	
Inspektorat Jihomoravsky a Zlinsky	106	10	331,5000	33,15000	
Inspektorat Olomoucky a Moravskoslezsky	107	10	418,5000	41,85000	

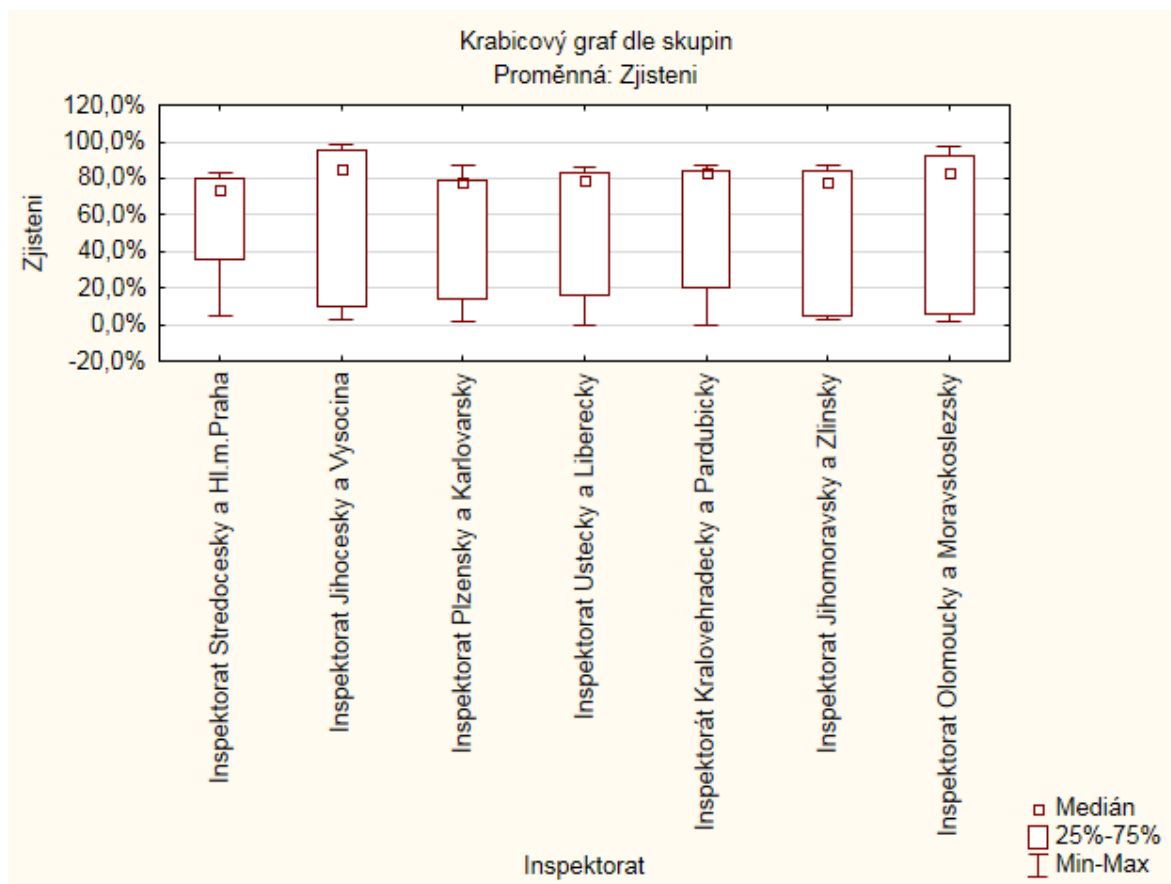
Zdroj: vlastní výpočty.

p-hodnota $(0,6769) > \alpha (0,05)$

Na hladině významnosti 0,05 bylo zjištěno, že výše pozitivních zjištění není významně ovlivňována lokalitou (oblast kontrolovaná daným inspektorátem).

Výsledky jsou zobrazeny graficky viz Obrázek 54.

Obrázek 54 Výsledky – Krabicový graf

Zdroj: vlastní výpočty.

Na základě výsledku testu je možné říci, že porušování internetového prodeje je na našem území rovnoměrně rozloženo, jelikož výsledky z jednotlivých inspektorátů se statisticky významně neliší.

D. Řízený rozhovor s panem ředitelem Ing. Františkem Švihlíkem z inspektorátu Královéhradeckého a Pardubického

1) Čím je způsobena poměrně vysoká fluktuace zaměstnanců? Jedná se o odchody do důchodu nebo se jedná o jiné příčiny (jaké)?

ANO, jedná se o odchody do důchodů. Podle mého názoru je ČOI stabilním zaměstnavatelem, kde lidé většinou opouští organizaci odchodem do důchodu, popř. ve zkušební době (mají jinou představu o práci inspektora, ukládání sankcí jim není vlastní)

- 2) Měla vliv na nárůst mezd v posledních 3 letech skutečnost, že se zvýšil počet VŠ zaměstnanců? Jednalo se o nové nástupy nebo šlo o do vzdělávání původních zaměstnanců? Je současná základna VŠ vzdělaných zaměstnanců dostatečná?**

Počet VŠ zaměstnanců se zvýšil i z důvodu požadavků dle služebního zákona (zařazení do platových tříd). Jedná se o kombinaci obojího, jak nástupy VŠ, tak samozřejmě do vzdělávání se stávajících zaměstnanců. Co se týká základny VŠ není dostatečná, chybí především VŠ technických oborů pro kontrolu bezpečnosti výrobků, a to především z důvodu platových, jelikož v soukromé sféře jsou na tom zaměstnanci lépe (v ČOI je jediné zařazení do 11 platové třídy). Nedostatek VŠ je i u právního vzdělání, na inspektorátech tuto práci vykonávají VŠ bez právního vzdělání. Opět se jedná o hrubé finanční podhodnocení jejich práce. Naopak pro obecnou kontrolu, inspektoři, není nutné mít vždy VŠ vzdělání, (mimo představených). Zaměstnanec se středoškolským zaměstnáním a se speciálním zaměřením a praxí, by mohl tuto práci též vykonávat. Avšak zařazení takového zaměstnance např. do 10 nebo 11 platové třídy brání zákon. Služební zákon srovnal na jednu úroveň VŠ vzdělání a je jedno, zda jde o faráře, učitele nebo strojního inženýra, kterého ČOI potřebuje. Totéž platí o středoškolácích.

- 3) Je dostatečný počet inspektorů? Pokud ne, o kolik % ideálně by bylo vhodné jej navýšit?**

Počet inspektorů je dlouhodobě na absolutně nedostatečném počtu. Jednoduše lze doložit stále narůstajícím počtem kompetencí, které ČOI dostává průběžně k doзору.

- 4) Je prováděno cca 30 tis kontrol ročně a je 20 tis podnětů ročně. Jak se provádí výběr kontrolovaných míst, existuje nějaký plán?**

Kontroly jsou prováděny na základě podnětů, pak jsou následné kontroly. Kontroly se i plánují, aby byl zabezpečen plán hlavních kontrolních úkolů stanovení Ústředního inspektorátu ČOI. Kontroly jsou samozřejmě plánované i z důvodu, aby nedocházelo k nadměrnému obtěžování podnikatelů.

- 5) Měla pozitivní dopad změna, kdy technické kontroly byly z Inspektorátu Středočeského delegovány na všechny místně příslušné inspektoráty? Kdo řídí**

spolupráci místních technických kontrol s ústředními? Na jedné straně přeci mají regionálního ředitele, ale zároveň musí spolupracovat s metodiky na ústředí.

Pokud by byly regionální inspektoráty vybaveny dostatečným množstvím technicky odborně vzdělanými inspektory, pak by odpověď byla ANO. Situace je bohužel přesně opačná, odborníci chybí. Přesto je z Ústředního inspektorátu kladen právě důraz na zajišťování technicky zaměřených kontrol. Jsou vydávané příkazy ke kontrolám na technické kontroly. Oddělení kontroly (zaměřené na techniku) vedou „nejvhodnější“ zaměstnanci, kteří jsou. Metodicky jsou inspektoráty „řízeny“ z Ústředního inspektorátu.

6) Jak se nakládá se zvukovými a obrazově zvukovými záznamy s ohledem i na GDPR? Nejsou tím potíže?

Je s nimi nakládáno dle platných právních předpisů. Dále bez komentáře.

7) Existuje prostor pro zlepšení technického zázemí inspektorů k vyšší efektivitě jejich činnosti? (modernizace techniky, sw, elektronizace)

Ano, existuje – v tuto chvíli zajištění kvalitní techniky PC a odolných tiskáren. Ve skutečnosti je třeba změnit celou filosofii práce s daty, modernizovat technologie práce s daty atd. Stručně kompletní generálka na nové a moderní technologie. Pracujeme v terénu, ve dne v noci, na horském hřebenu i v Polabí. Pro každou kontrolní dvojici je třeba odpovídající auto. S novými kompetencemi jsou potřeba zkušební pomůcky, hlavně pro technickou kontrolu.

8) Existuje nějaké porušení v oblasti kontroly alkoholu, o kterém ČOI ví, ale zákon 65/2017 Sb. není pro tento případ dostačující?

Ano – ČOI nemůže sankcionovat, pokud zjistí prodej tabákových výrobků osobám mladším 18 let, což je absurdní, toto musí postupovat obecním úřadům. ČOI tedy zjistí prodej alkoholu i tabáku. Jedno může sankcionovat a druhé ne. Zde je nutná legislativní změna. U tohoto zákona je ještě jeden kardinální problém, a to je ochrana identity figurantů! Jde o nezletilé osoby mladší 18 let, které na základě našeho výběru simulují běžně prodejní zvyklosti této věkové skupiny lidí. V průběhu správního řízení, ani případného soudního řízení, však není jejich identita jakkoli zákonným ustanovením s jasnou formulací, chráněna!

9) Proč bylo v pardubickém inspektorátu provedeno významně více kontrol na porušení zákona 65/2017 Sb. než v jiných?

ČOI Královehradeckého a Pardubického inspektorátu měla nasmlouvaných 10 figurantů. Bylo nastaveno významně vyšší využití figurantů pro kontrolu prodeje alkoholu.